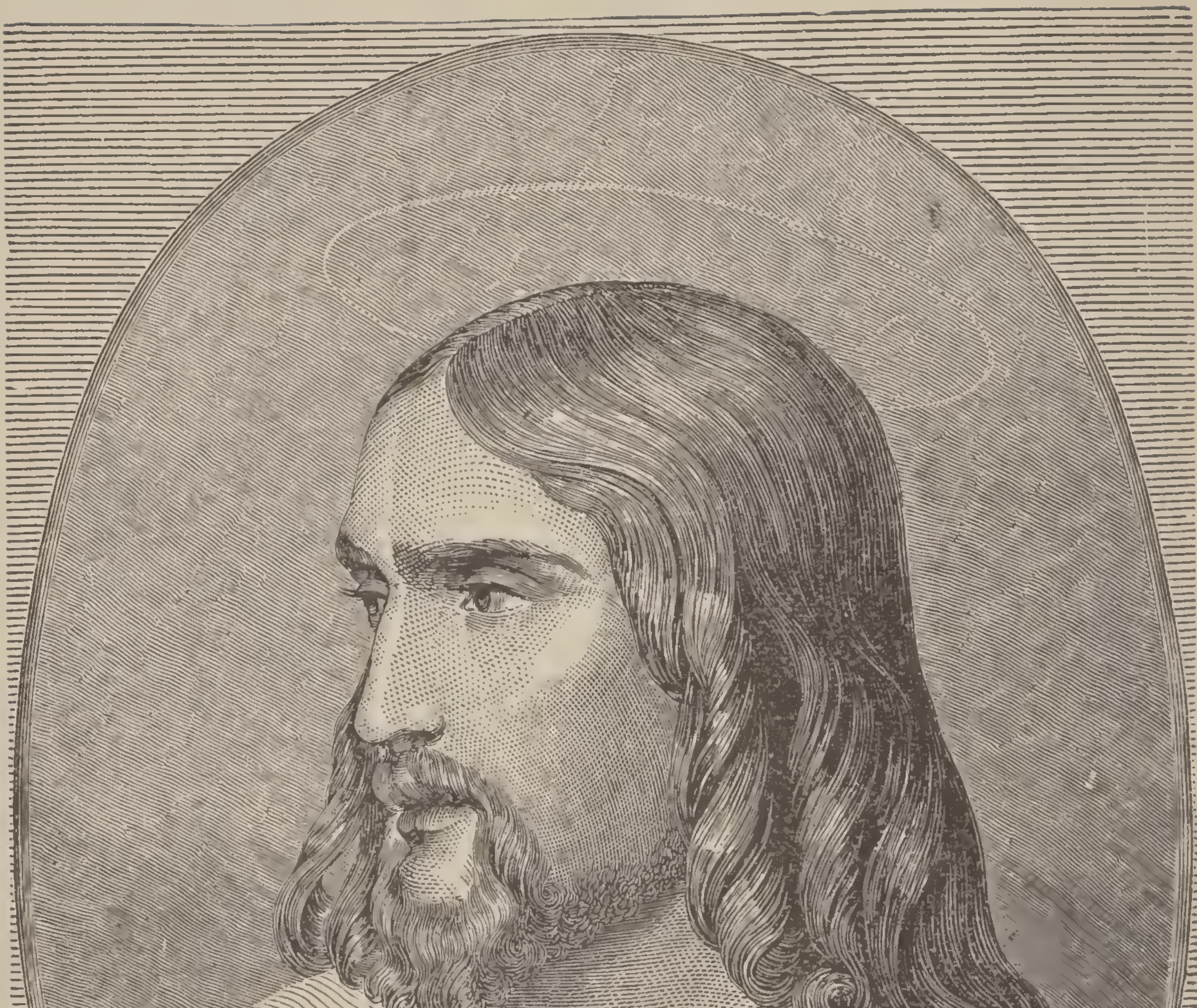
Illustreret Bibelhistorie for Börn og Ungdom

Jesus af Nazareth.

(Efter et Maleri af Paul de la Roche).

Illustreret

Bibelhistorie

— for —

Børn og Ungdom

Fjerde Oplag

CHICAGO
JOHN ANDERSON PUBLISHING CO.
EIERE SKANDINAVENS BOGHANDEL
1899

Forord.

I denne vor bevægede Tidsalder, da mange søger at løsrive sig fra Guds Ords Sandhed og ville gjøre Bibelens Indhold til en blot og bar menneskelig Opfindelse, er det af største Vigtighed, at Barnehjertet skulde indprentes de guddommelige Sandheder.

At der i det christelige Moder- og Faderhjerte ligger en stor Trang og et inderligt Ønske om sine Børns aandelige Velvære, baade for Tid og Evighed, er en ubestridelig Kjendsgjerning.

Det har ogsaa for længe siden været bevist, at Barnehjertet er den mest frugtbare Jordbund for Paavirkningen af de guddommelige Sandheder, og at de bibelske Lærdomme er det væsentligste Grundlag for Ungdommens aandelige Livs Udvikling.

Savnet af, saavelsom Trangen til en Hjælp for vore Børn og Ungdom i denne Henseende, havde længe været følt blandt os; og derfor udkom for en Tid tilbage en illustreret Bibelhistorie, med ca. 100 Billeder, for vore Børn og Ungdom, der har været modtaget med Velvillie af vore Landsmænd paa deres Børns Vegne. Bogen blev almindelig rosende anbefalet i den norske og danske Presse, og Udbredelsen har gjort det nødvendigt, at den nu foreligger i fjerde

Oplag. Vi har intet sparet, hverken med Hensyn til Tryk, Papir eller Udstyr, for at gjøre den saa solid, smuk og tiltalende som muligt.

Vort Ønske er, at Bogen fremdeles maa blive en kjær Ven for ret mange Børn og unge Mennesker, baade i Hus og Hytte, saa at dens Lærdomme om Gud, Gudfrygtighed og den frelsende og saliggjørende Sandhed, den indeholder, ikke alene maa blive en Hovedkundskab, men en Hjertens Annammelse af Sandheden. Naar den naar dette Maal, er Hensigten med dens Udgivelse opnaaet.

Udgiverne.

Indhold.

Det gamle Testamente.

Det nye Testamente.

Apostlernes Gjerninger.

Det gamle Testamente.

Skabelsen.

Alt, hvad vi ser omkring os, Himlen med dens Stjerner, Solen og Maanen, Luften med dens Skyer, Jorden med dens Planter og Dyr, ja Menneskene selv, er engang blevet skabt af et høieste, almægtigt og alkjært Væsen, som vi kalder Gud. Alt det, som Gud skabte, kalder vi Verden, og om denne Verden ved vi altsaa, at den har havt en Begyndelse, medens Gud derimod er evig, det vil sige: han har altid været til, og han vil altid være til.

Da Menneskeslægten blev skabt sidst af alle Ting, kan vi Mennesker ikke af os selv vide, hvorledes det gik til med Skabelsen. Dette har Gud derfor fortalt hellige Mænd, og hvad de hellige Mænd saaledes fik Underretning om, det findes nedskrevet i en Bog, som vi kalder Biblen. I denne berettes der ogsaa mange andre mærkelige Tildragelser, som vi senere vil faa at høre. Men om Skabelsen indeholder Biblen følgende Fortælling:

I Tidernes Begyndelse skabte Gud Himlen og Jorden. Men da Jorden var øde og tom, og Mørket dækkede Alt, saa sagde Gud: bliv Lys, og der blev Lys. Og da Gud saa, at

Lyset var godt, gjorde han Skilsmisse mellem det og Mørket, saa at Lyset blev til Dag og Mørket til Nat.

Dette var den første Dag paa Jorden.

Men den næste Dag, som var den anden, gjorde Gud den udstrakte Befæstning, som kaldes Himlen, og Skyerne under Himlen, og adskilte disse sidste fra Vandene paa Jorden.

Og den tredie Dag ordnede han Vandene paa Jorden, samlede og dannede Havet, medens Resten af Jorden blev tørt Land. Og paa dette Land befalede han Græs og Urter og Træer at spire, voxe og forplante sig, og det skete saaledes, som han bød.

Den fjerde Dag satte Gud de lysende Himmellegemer

Adam.

paa Himlen og bestemte, at Solen skulde lyse om Dagen, men Maanen og Stjernerne om Natten.

Den femte Dag skabte Gud Dyrene i Havet og i Luften: Fiskene, der kan leve og bevæge sig i Vandet, og de talløse Fugle, der svinger sig høit op over Jorden ved Hjælp af Vinger. Og han velsignede Fiskene og Fuglene og sagde: Vorder frugtbare og mangfoldige.

Den sjette Dag skabtes først Dyrene, der lever paa Jorden, saasom Kvæget og Krybet og de vilde Dyr af alle Slags.

Men derefter sagde Gud: „Lad os gjøre et Menneske i vort Billede efter vor Lignelse; og det skal regjere over Havets Fiske og over Himmelens Fugle og over Fæet og over al Jorden, og over hvert Dyr, som kryber paa Jorden."

Og saa skabte Gud Mennesket Adam ved at danne ham af Jordens Støv og indblæse Livsaande i ham, og Gud

Adam og Eva.

gjorde ham til Herre over Jorden og Alt det, som lever paa Jorden, og anviste ham Urter og Frugter til Føde. Men da

den almægtige Skaber saa, hvor alene Adam var, besluttede han at give ham en Hjælp. Derfor lod han en dyb Søvn falde paa ham, hvorefter han tog et af hans Ribben og lukkede med Kjødet i Stedet. Og af dette Ribben dannede Gud saa den første Kvinde, Eva, og han førte hende til Adam, der glædede sig over, at hun var Kjød af hans Kjød og Ben af hans Ben, og tog hende til sin Hustru.

Saaledes skabte Gud Verden paa sex Dage. Men paa den syvende Dag hvilede han fra al sin Gjerning, og af denne Grund helligede og velsignede han denne Dag.

Vi ser af denne Beretning, at vi skylder vor Gud en uendelig Taknemmelighed for al hans Godhed imod os, idet han ikke alene har skabt os og hele vor Slægt, men ogsaa frembragt hele den øvrige herlige Verden, som vi daglig har for Øie og kan glæde os ved.

Da Gud skabte vore første Forældre lod han dem ikke opstaa som smaa Børn, men de fremtraadte som fuldt udviklede og vorne Mennesker. Og ligeledes skabte han Jorden, som en fast, beboelig Klode og opfyldte den med Dyr og beklædte den med Planter, saa at det saa ud, som om den og alle de andre Himmellegemer alt længe havde existeret. Deraf kommer det ogsaa, at mange, som ikke har den rette Tiltro til Bibelen, taler om at Jorden har været til langt længere end Biblen beretter, men dette sker kun, fordi de ikke vil tro paa Guds Almagt, hvorved han kan skabe Tingene af hvilkensomhelst tilsyneladende Alder.

I ser tillige Børn, at alt dette ikke kan have skabt sig selv. Vi tror derfor paa en Gud og en Skaber.

Syndefaldet.

Edens Have eller Paradiset kaldtes det Sted, hvor Adam og Eva opholdt sig, da Gud havde skabt dem. I Haven stod alle Slags Planter, skjønne af Udseende og indbydende til Nydelsen af deres kostelige Frugter. Men midt i Haven voxede to underfulde Træer, Livets Træ og Kundskabens Træ paa godt og ondt.

Gud Herren besøgte sine Børn i Haven; han kom til

Uddrivelsen af Para iset.

og sagde: „I maa æde af alle Træer i Haven; men af Kundskabens Træ paa godt og ondt maa I ikke æde; thi naar

I æder deraf skal I dø Døden.“ Dette sagde Gud, fordi han ved et Forbud vilde give dem Leilighed til at lægge deres Tillid, Kjærlighed og Taknemmelighed for Dagen imod ham; thi den sande Kjærlighed saavel mod Faderen i Himlen som mod vore Forældre paa Jorden viser sig i barnlig Lydighed.

Medens Mennesket sad i sin Uskyldighed, kom Fristeren i en Slanges Skikkelse til Kvinden og fristede hende. Smuk og glimrende og tiltalende er Fristelsen altid, og netop derfor bedaarer den os saa ofte. Og Slangen sagde til Eva: „Er det saa, at Gud har forbudt eder at spise af Træernes Frugter i Haven?“ Eva sagde: „Vi maa frit tage af Træernes Frugt; kun om det Træ midt i Haven har Gud sagt, at vi ikke maa røre det, for at vi ikke skal dø.“ Da sagde Slangen: „I skal ingenlunde dø. Men Gud ved, at paa hvilken Dag I æde deraf, da skal I blive som Gud og kjende godt og ondt.“

Da saa Eva paa Træet, og idet hun saa paa det, var Synden allerede halvt begaaet. Thi den, som staar stille og lytter, naar Forførelsen lokker, og den, som finder Behag i de glatte Løgne og ser paa det forbudne, at det er lifligt og lysteligt, — den har allerede halvt begaaet Synden. Saaledes gjorde ogsaa Eva, og hun blev ikke staaende herved, men hun tog af den forbudne Frugt og spiste, og hun gav ogsaa sin Mand deraf.

Men da de havde spist, saa de paa hinanden, og pludselig kom der en Angst over dem, og de følte, uden at de behøvede at udtale det, at de nu havde forspildt deres Uskyldighed

og Paradisets Salighed. De gik stille ind i Buskene og skjulte sig.

Men da Dagen hældede, lød Gud Herrens Stemme i Haven: „Adam, hvor er du?" Da maatte den skyldige frem og bekjende sin Brøde, men han søgte at vælte Ansvaret over paa sin Hustru, og hun gav Slangen Skylden. Dette er en sørgelig Udflugt, som det faldne Menneske endnu altid griber til. Hvad han end har syndet, saa lyder stedse hans Forsvar: „Den eller den forførte mig." Men hvis Friste-ren ikke fandt Understøttelse i vore egne Svagheder og slette Tilbøieligheder, da vilde vi med Lethed overvinde Fristelsen, og vi undgaar derfor heller ikke Overtrædelsens retfærdige Løn, som er Straffen.

Gud sagde til Slangen: „Jeg vil sætte Fiendskab mel-lem dit og Kvindens Afkom. Hendes Slægt skal sønderknuse dit Hoved, men du skal sønderknuse deres Hæle." Til Kvin-den sagde han: „Med Smerte skal du føde dine Børn, og din Attraa skal være til din Mand, men han, han skal herske over dig." Men til Adam lød den straffende Guds Røst: „Med Kummer skal du nære dig af Jorden. I dit Ansigts Sved skal du æde dit Brød, indtil du bliver til Jord igjen, hvoraf du er taget. Thi du er Støv, og du skal blive til Støv igjen."

Saa gav Herren dem Klæder, at de kunde dække deres Nøgenhed, og han førte dem ud af den skjønne Have til en øde Egn, for at Adam skulde dyrke den haarde Jord. Nu, da de havde tabt Uskyldigheden og syndet, kunde de nemlig

ikke mere nyde Paradisets salige Barneglæder. Og Gud satte Keruber, Engle med blinkende Sværd, til at vogte Veien til Livsens Træ; thi at spise af dettes foryngende Frugt kunde nu ikke mere tilstedes dem.

Saaledes kom Synden og Døden ind i Verden allerede ved de første Mennesker.

Ak, kjære Børn! hvor forfærdelig er Synden, dens Magt og Indflydelse. — Ulydighed bærer altid Straffen med sig.

Kain, Abel og Seth.

Adam og Eva fik to Sønner, Kain og Abel. Kain blev en Jorddyrker, men Abel blev en Hyrde, og han vogtede sin Hjord paa Marken, som Gud havde beklædt med Græs og Urter til Føde for Kvæget.

Saa skete det engang, at begge frembar deres Offer til Herren: Kain af Jordens Afgrøde, og Abel et Lam af sin Hjord. Men Herren saa venligt til Abel og hans Offer, fordi Abels Hjerte var fromt og ydmygt og fuld af enfoldig Tro til Gud. Men til Kains Offer saa han ikke venligt, fordi han vidste, at denne Ynglings Sind var haardt og ondt. Thi Gud ser ikke efter udvortes Anseelse, men vort Indre ligger for ham som en aaben Bog, og han ransager vore Hjerter.

Da blev Kain bleg af Misundelse og Vrede. Gud advarede ham, men det bekymrede han sig ikke om, og, da han og Abel engang var sammen paa Marken, slog Kain sin

Kain og Abel.

Broder ihjel, hvorefter han flygtede fra Herrens Ansigt med en ond og pinefuld Samvittighed. Han drog til det Land Nod, østen for Eden, og han fik Sønner og Døtre, men de lignede ham og var onde i Hjertet; dog havde de god Forstand paa de Ting, der hører denne Verden til.

Men som Erstatning for Abel skjænkede Gud Eva en Søn, som hun kaldte Seth, og han blev en from Mand. Fra ham nedstammede den gudfrygtige Enoch, der paa en vidunderlig Maade blev optaget af Gud til Himmelen uden først at skue Døden. Enochs Søn var den gamle Methusalem, der blev den ældste af alle Mennesker og ikke døde, før han var 969 Aar gammel. Seths Efterkommere var i Begyndelsen

fromme og kaldtes Guds Børn i Modsætning til Kains Efterkommere, der kaldtes Menneskenes Børn.

Vi ser heraf, Børn, hvilken Magt Misundelsen har endog blandt Brødre. Tager Eder iagt for Tvedragt og lever enige tilsammen!

Syndfloden.

Vore første Forældre havde ogsaa mange flere Børn end de ovennævnte. Nogle af dem var gode, og andre var onde; men i Tidens Løb blev de alle værre og værre, saa at Gud ikke saa andet end det, som ondt var, naar han kastede sit Blik paa Menneskene. Da besluttede han at udrydde denne onde Slægt og borttage Syndigheden ved en stor Oversvømmelse.

Der levede dog en enkelt Mand, som fandt Naade for Herrens Øine, og det var Noah, en Sønnesøn af Methusalem. Ham vilde Gud frelse fra Ødelæggelsen, og han bød ham derfor at bygge en Ark eller et stort Skib. Det var lavet helt af Træ, og mange Aar hengik til dets Bygning. I al denne Tid lo de andre Mennesker ad Noah; thi de troede ikke, at Gud vilde straffe dem. Men da Noah var færdig med Arken, ladede han den med Føde, og Gud sendte ham et Par af hver Dyreart, som fandtes i Verden, og han førte dem ind i Stalde, som han havde lavet i Arken. Derpaa gik

han selv, hans Kone og hans tre Sønner, Sem, Cham og Jafet, tilligemed deres Hustruer, ind i Arken, og Gud tillukkede selv Døren efter dem.

Saa begyndte Himlens og Jordens Sluser at aabne sig, og Vandet vældede ud over Jorden. Det regnede i firti Dage og firti Nætter, saa at Floderne gik over deres Bredder, og Havet steg op paa Landet og bedækkede Alt. Selv Toppene af de høieste Bjerge skjultes, og enhver levende Skabning druknede undtagen Noah og dem, der var sammen med ham. Thi Arken flød hele Tiden sikkert paa Vandene. Stormen

Noahs Ark.

kunde ikke vælte den, og Havet kunde ikke trænge ind i den, thi Gud drog Omsorg for den og alle dens Beboere.

Grunden, hvorfor Noah frelstes, var for det første den, at han søgte Herren og var gudfry tig, og for det andet den, at han troede, hvad Gud sagde til ham, og vedblev med Byg-

ningen af Arken, endskjøndt han ikke selv kunde se Faren. Dersom vi ønsker, at Gud skal frelse os, da maa vi gjøre, hvad han befaler os, — ikke, hvad der synes os bekvemt, men hvad der i Virkeligheden er rigtigt.

Det maa have været et sørgeligt Syn for Noah og hans Familie, da Regnen vedblev at strømme ned, og Vandet steg høiere og høiere og tilintetgjorde alt Levende. Saa kom der en lang Tid, hvor intet kunde øines andet end Vand. Hvor de end stirrede hen, var der kun Himmel og Hav; men Regnen var ophørt, og de kunde atter glæde sig ved at se Solen om Dagen og de klare Stjerner om Natten. Saa sank ogsaa Vandet, til Arken ikke længere flød frit om, men hvilede paa en meget høi Bjergtop, medens rundt om andre Klippetinder kom til Syne. Saa aabnede Noah et Vindu paa Arken og sendte en Ravn ud. Men han saa aldrig Ravnen mere; thi den kan leve af Aadsler, og der flød saa mange døde Kroppe omkring, at den fandt Føde i Mængde og ikke behøvede at vende tilbage til Arken.

Noah ventede en Uge paa den og udsendte saa en Due. Men Duen lever af Frø og Korn, og, da den ikke kunde finde noget af denne Sort, fløi den tilbage. Efter en Uges Forløb lod Noah den flyve ud paany. Den blev længe borte, men, da den kom tilbage, medbragte den i sit Næb et Blad af et Oljetræ.

Det var det første Grønne, som Noah havde set i et helt Aar! Noahs Efterkommere har derfor ogsaa stedse holdt Oliegrenen høit i Ære og anset den som et Symbol paa

Fred og gode Nyheder. Thi den bragte Noah Vished om, at Vandet var veget bort fra det tidligere Land, og at Træerne paany havde skudt Blade. Efter en Uges Forløb udsendte han atter Duen, men denne Gang vendte den slet ikke tilbage, thi den havde nu fundet et Træ, i hvilket den kunde bygge sin Rede, og Frøkorn, som den kunde bruge til Føde. Saa vidste Noah, at Syndfloden var helt forbi, — den havde varet et helt Aar, — og at Jorden var bleven renset for sin tidligere overvættes Syndighed. Han gik ud, og hans Familie, og alle Dyrene, og han opreiste Gud et Alter og ofrede til ham. Men Gud saa med Velbehag til hans Offer og gjorde det Løfte, at en saadan Vandflod aldrig mere skulde komme over Jorden, og til Vidnesbyrd herom satte han Regnbuen i Skyen.

Vi lærer heraf, at Gud straffer Synd, og at han elsker sine Børn. Vær lydige mod Gud og elsk Herren; thi Jesus er for os en Frelser fra Syndens Flom, som Arken var for Noah.

Jesu, Klippe-Kløft for mig,
Lad mig skjule mig i dig.

Babels-Taarnet.

Den nye Slægt, som nu befolker Jorden, nedstammer altsaa paa fædrene Side fra Noah. Hans Efterkommere

Babels Taarn.

blev efterhaanden talrige, og de havde alle det samme Sprog, saa at de forstod hverandre. For at kunne have et Samlingspunkt besluttede de da paa en stor Slette at bygge et Taarn, der kunde naa helt op til Himlen, thi herved vilde det være let for dem at finde hverandre igjen. Men det var netop Guds Villie, at de skulde spredes over hele Jorden, og han foer derfor ned og forvirrede deres Sprog, saa den Ene ikke kunde

forstaa den Anden. Da lod de være at bygge Taarnet, og Byen, hvori den ufuldendte Bygning laa, blev kaldet Babel, d. e. Forvirring. Menneskene spredtes derefter til alle Sider: Sems Efterkommere blev i Asien, men Cams gik til Afrika og Jafets til Europa.

Efterhaanden glemte dog Menneskene atter den sande levende Gud, som havde skabt Himmelen og Jorden, og da de maatte have noget at støtte sig til i de onde Dage, saa gjorde de sig Afguder af Træ eller Sten, eller de dyrkede Solen og Maanen som saadanne og byggede Templer for dem, i hvilke de ofrede til disse afmægtige skabte Ting. Disse taabelige Mennesker, der dyrkede Skabningen over Skaberen, kalder vi Hedninger, og deres Færd har været og er en Vederstyggelighed i Guds Øine; thi de forfaldt til allehaande Laster og skadelig Overtro og gjorde sig selv ulykkelige, eftersom den sande Fred, Trøst og Glæde kun findes hos Herren.

Naar Mennesket lægger sin egen Plan og ikke tager Gud med paa Raad, bliver der Forvirring. Kjære Børn! Tag Gud med i alle eders Gjerninger og Planer i Livet, og I vil have en sikker Veileder.

Abraham.

Da nu Menneskene atter for en stor Del havde glemt Gud, aabenbarede Herren sig omsider for en af de faa gudfrygtige Mænd og fortalte ham, hvis Navn var Abram, at, hvis han vilde vandre bort fra sit Hjem til et Land, som Gud vilde vise ham, skulde Herren velsigne ham og give Landet til hans Efterkommere, og disses Antal skulde blive stort som Sandet ved Havbredden eller Stjernerne paa Himlen. Og han lovede ham tillige, at i hans Sæd, det vil sige ved en af hans Efterkommere, skulde alle Nationer paa Jorden velsignes.

Det var underligt for Abram at høre dette; thi han var allerede en aldrende Mand, og hans Hustru Sara havde ingen Børn. Men han troede paa Gud. Han vidste, at Gud er almægtig og kan gjøre alt, hvad han vil. Saa handlede han da efter, hvad Gud havde befalet, og drog bort fra sit Hjem. Han var nødt til at tage alt sit Kvæg med sig — en Mængde Kjøer, Faar, Geder og Æsler, — og han havde mange Tjenere til at passe dem. Naar de kom til en Græsplet og en Kilde, standsede de. De havde ingen Huse, men kun Telte, der var lavede af Gedehaar og befæstede med Pæle, saa at de kunde sættes op eller tages ned og føres med paa Ryggen af Lastdyrene. Hele sit Liv igjennem boede Abram nu saaledes

i Telte istedetfor at blive hjemme i sin Fødeby og have det bekvemt.

Omsider kom han til et deiligt Land. Der fandtes høie, kjølige Bakker med mellemliggende Dale, som var rige paa Græs, og mod Vesten bredte sig det herlige, blaanende Hav. Gud bød ham at betragte det Land nøie, thi det var Stedet, som Gud havde beredt for Abram og hans Slægt. Men foreløbigt var Abram en Fremmed i Landet og eiede ikke en Fodsbred Jord; eiheller havde han nogen Søn endnu. Desuagtet følte han sig forvisset om, at Gud talte Sandhed, og at hans hellige Ord i Et og Alt vilde gaa i Opfyldelse. Og fordi Abram saaledes havde stor Tillid til Herren, har man kaldt ham alle Troendes Fader.

Sammen med Abram var hans Brodersøn Loth draget ud, og denne sidste havde ogsaa en stor Rigdom af Kvæg. Da de var kommet til det af Herren forjættede Land, Canaan, opstod der en Trætte mellem Abrams og Loths Hyrder om Græsgangene, men Abram, som hadede al Strid, foreslog da Loth, at denne kunde vælge, hvilken Del han vilde ønske, saa kunde han blive der, og Abram vilde da drage til et andet Sted. Da valgte Loth den frugtbare Omegn af Sodoma og Gomorrha, der lignede en deilig Have; men Abram boede i Canaans Land paa Mamre Sletten og opreiste der et Alter for Herren.

Da Sara fremdeles ingen Børn fik, tog Abram eller Abraham, som Gud senere kaldte ham, en Medhustru ved

Navn Hagar, og hun fødte ham Sønnen Ismael. Dog var dette ikke den Søn, som Gud havde lovet Abram.

Engang sad Abram udenfor sit Telt i Mamre Lund. Da saa han tre Mænd komme, og han stod op og bad dem komme hen at hvile sig lidt i Egetræets Skygge og spise hos

Besøget til Abraham i Mamre Lund.

ham, inden de drog videre. Det gjorde de, men den ene af dem var Jehovah eller Gud selv, og de to andre var Engle. Og Herren sagde: „Om et Aar ved denne Tid skal Sara have en Søn."

Siden, da de gik, og Abraham fulgte dem, sagde Herren til ham, at han vilde ødelægge Sodoma, fordi Indbyggerne var saa ugudelige. Da anraabte Abraham ydmygt den al-

mægtige Gud og bad ham skaane Staden, hvis der fandtes femti Retfærdige deri, ja, selv om der ikke var flere end ti, og Herren lovede det og gik bort, og Abraham vendte hjem igjen.

Sodoma og Gomorrha.

Der laa langt sønden for Mamre Lund en herlig Dal, som paa alle Sider var omgivet af høie Bjerge, medens en klar Flod strømmede midt igjennem den og faldt ud i en stor Indsø. Markerne var frugtbare og bedækkede med kraftigt, tæt Græs; talrige Hjorder fyldte Dalen, og paa Flodens Bredder laa

Sodoma og Gomorrha.

fem Byer med stærke Volde rundt om og beboede af Folk, som drev megen Handel og ikke nægtede sig nogen Fornøielse.

Men kun en eneste Mand iblandt dem var gudfrygtig og saa med Bedrøvelse paa de Andres slette Handlinger. Ofte forsøgte han ogsaa at tale dem til Rette, men de lo kun af ham og styrtede sig paany i deres Laster.

Til den By, i hvilken han levede, kom der en Aften to Fremmede, og han var den eneste blandt Indvaanerne, som viste dem Gjæstfrihed, tog dem til sit Hus og forsvarede dem mod sine Medborgere, da disse vilde tilføie dem Ondt. Til Tak herfor betroede de Fremmede ham, at Byens og alle dens Indvaaneres Ødelæggelse var bestemt af Gud som en Straf for deres Slethed. De Marker, der nu laa saa rolige i Aftensolens Skjær, vilde inden faa Timer skjælve under Vægten af Guds Vrede, og de stolte, kneisende Volde vilde styrte sammen og begrave de ugudelige Indvaanere, som de hidtil havde beskyttet. Saa førte de Fremmede ham og hans Kone og Døtre næsten med Magt bort fra deres Hjem, inden Morgenen gryede, og bød dem at løbe for deres Liv til Bjergene og ikke se sig tilbage. De forfærdedes saare og bad, om det ikke kunde tillades dem at gaa til en lille nærliggende By, og deres Ønske blev indrømmet. Netop som Solen viste sig over Horizonten, naaede de Byen, og saasnart de var i Sikkerhed, regnede der Svovl og Ild ned over de fire Byer, som havde fortørnet Gud ved et slet Levnet. Af alle Beboerne frelstes kun Loth og hans to Døtre; thi disse var det, som to Engle i Skikkelse af fremmede Vandringsmænd havde frelst fra Ødelæggelsen. Loths Hustru derimod var vel bleven ført ud af Byen, men da Nysgjerrigheden drev hende til, trods det

strænge Forbud, at se sig om paa Veien, traf Straffedommen ogsaa hende, og hun forvandledes til en Saltstøtte.

Loth flyr fra Sodoma.

Navnene paa to af Byerne var Sodoma og Gomorrha, og nu bedækker en vidunderlig, skummelt udseende Sø, der kaldes det døde Hav, denne Dal med sit saltholdige, bitre Vand, og de nøgne Bakker, som er overtrukne med et Saltlag, antyder endog ved det flygtigste Blik, at Guds Forbandelse hviler over Stedet.

Lad os forsøge at drage en Lærdom af ovenstaaende forfærdelige Beretning. Denne Verden skal en Dag opbrændes ligesom disse Byer, og det, at den idag ser saa smilende og

rolig ud, gjør den ikke sikker. Men Gud sender os sine Budbringere, der kan lede os ud af den. Hvis vi hører efter dem og følger deres Anvisninger, da er vi hele vort Liv igjennem udenfor al Fare og vandrer omsider til et sikkert Hjem i Himlen. Men hvis vi her kun søger de behagelige Ting, da er det, som om vi bliver staaende for at se os tilbage, og vore Sjæle vil gaa til Grunde med det, som de har hængt sig ved. Derfor bad vor Frelser os, at vi skulde erindre Loths Hustru. Vi bør tænke paa hendes Skjæbne, naar vi føler os fristede til at vægre os ved at opgive noget behageligt, som vi faar at vide er urigtigt, og som kan bringe os under Guds Vrede.

Brändofferet paa Moria.

Efter Sodomas Ødelæggelse drog Loth til Bjergene og blev senere Stamfader til to Folk, Moabiterne og Ammoniterne.

Abraham fik Aaret efter en Søn med Sara, saaledes som Gud havde lovet, og den Søn blev kaldet Isak. Nogle Aar efter besluttede Gud paany at prøve Abraham, og han sagde derfor til ham: „Tag din Søn, den enbaarne, som du har kjær, Isak, og gaa til Moria Land og ofre ham der til et Brændoffer paa et af Bjergene, som jeg vil vise dig.“ Ufortøvet stod Abraham op tidlig om Morgenen, tog to af sine Tjenere samt sin Søn Isak med sig og reiste. Da Abraham saa Stedet langt borte, tog han Veden til Brændofferet

og lod Isak bære det. Ligeledes medtog han Ilden og Kniven, men lod de to Tjenere blive tilbage. Da sagde Isak til ham: „Min Fader, se! her er Ild og Ved, men hvor er Lammet, som skal ofres?“ Og Faderen svarede: „Gud skal nok se sig om efter Lammet, min Søn.“

Da de kom til Stedet, byggede Abraham et Alter, lagde Veden til Rette, bandt Isak og lagde ham ovenpaa Veden.

Abraham ifærd med at ofre Isak.

Derpaa udstrakte han Haanden med Kniven for at ofre sin Søn. Da raabte Herrens Engel fra Himlen til ham, og forkyndte ham, at det kun var en Prøvelse fra Herren, og at han ikke maatte lægge Haand paa sin Søn. Og se, da han opløftede sine Øine, saa han en Vædder hænge fast i Buskene med sine Horn. Dette var det Brændoffer, som Herren havde udset sig i Stedet for Isak. Da gik Abraham hen, tog Vædderen og ofrede den, og efter paany at have modtaget

Herrens Forjættelse om et stort Afkom, vendte han med Glæde tilbage til sit Hus.

Børn! hvor stort Offer vil I bringe Herren? Han vil have vort Hjerte, vor hele Villie og Kjærlighed. Vil I give ham det? — Lydighed mod Herren er Beviset paa Kjærlighed til ham. O, lad os offre os paa Lydighedens Alter i vor Ungdom!

Isaks Giftermaal.

Sara, Abrahams Hustru, oplevede ikke sin Søn Isaks Giftermaal. Men da hun var død, havde Abraham ikke en Plet Jord, hvori han kunde begrave hende, thi al hans Eiendom var Kvæg og Løsøre. Da kjøbte han af en Indvaaner i Landet en Mark, paa hvilken der var en dobbelt Hule, og i denne, som kaldtes Makpela og laa lige over for Mamre, begravede han sin Hustru.

Abraham sagde derefter til sin høitbetroede Tjener, Elieser af Damaskus, at denne skulde drage til Abrahams oprindelige Fædreland for at hente en Hustru til Isak. Thi han vilde ikke, at Sønnen skulde tage nogen af de Folks Døtre, blandt hvilke de boede. Saa medtog Elieser ti af sin Herres Kameler og allehaande skjønne Ting og drog til Mesopotamien til Nakors Stad. Men Nakor var Abrahams Broder.

Elieser leirede sig med sine Kameler udenfor Staden ved Aftentiden, kort før at Kvinderne pleiede at hente Vand. Han

henvendte sig da til Gud i Bøn og sagde: „Herre, Abra-hams Gud! Vis idag Miskundhed mod min Herre. Jeg staar nu ved denne Brønd, hvor Stadens Piger kommer for at hente Vand. Jeg vil da sige til en af dem: lad mig drikke af din Krukke. Hvis hun da svarer: drik, og jeg vil ogsaa

Rebekka og Elieser.

give dine Kameler at drikke, lad det da være hende, som du har udset til Hustru for din Tjener Isak."

Førend han endnu havde hørt op at tale, kom en Pige ved Navn Rebekka, som var saare skjøn, hun bar en Krukke paa sin Skulder, gik til Brønden og fyldte Krukken. Tje-neren gik hen til hende og sagde: Kjære, lad mig drikke af

din Krukke, hvortil hun svarede: drik, Herre, og jeg vil og-saa give dine Kameler at drikke. Og hun tømte sin Krukke i Vandtruget, løb saa hen til Brønden og fyldte atter Krukken og øste Vand til alle Kamelerne. Da disse havde drukket, gav Elieser hende en Ring og to Armbaand af Guld og spurgte: hvis Datter er du? Mon der er Rum i din Faders Hus for os i Nat?

Pigen svarede: jeg er en Datter af Betuel, Nakors Søn. Der er meget Foder hos os og Rum til at overnatte.

Da bøiede Manden sig, tilbad Herren og sagde: lovet være Herren, Abrahams Gud, som har ført mig paa Veien til min Herres Broders Hus! — Men Rebekka skyndte sig hjem og fortalte, hvad der var hændet.

Laban, Rebekkas Broder, gik nu ud til Manden, førte ham ind i Huset, gav Kamelerne Foder og satte Mad fremfor ham. Men den tro Tjener sagde: jeg vil ikke spise, før jeg har fortalt mit Ærinde, og han berettede dem, hvad hans Herre havde befalet ham.

Da sagde Laban og Betuel: dette kommer fra Herren; tag Rebekka, at hun kan blive en Hustru for din Herres Søn. Saa reiste han med hende tilbage til Kanaans Land, og Isak førte Rebekka hjem som sin Hustru.

Abraham tog sig en Hustru ved Navn Ketura, da Sara var død, og fik med hende mange Sønner. Han blev meget gammel, og da han døde, begravede hans Sønner ham i Hulen Makpela. Men Isak tog Arv efter sin Fader og blev Høv-

ding for sit Folk, og Herren velsignede ham og fornyede over for ham Forjættelsen, som han havde givet Abraham.

Jakob og Esau.

Efterat Isak og Rebekka havde været gift i tyve Aar, fik de to Sønner, Tvillingerne Esau og Jakob. Da de voxede til, blev Esau eller Edom, som han ogsaa kaldes, en Jæger, men Jakob en Hyrde. Esau var den ældste og havde Førstefødselsretten, det vil sige, han skulde efter Faderens Død være den Første i Familien og ligesom Hovedet for de Andre, men denne Rettighed foragtede han og solgte den til sin Broder Jakob for en Ret Lindser en Dag, da han sulten kom hjem fra Jagten, og han lovede, at Jakob skulde have den. Han brød imidlertid sit Løfte, og vilde siden selv have Førstefødselsretten, og den gamle Isak, der næsten var ganske blind, vilde ogsaa velsigne ham som den Førstefødte. Da lod Rebekka i Esaus Fraværelse sin Søn Jakob gaa ind til Faderen istedetfor Esau, og da Isak antog ham for Esau, gav han ham den Førstefødtes Velsignelse og sagde tilsidst: Velsignet den, der velsigner Dig; forbandet den, der bander Dig.

Men næppe havde den Gamle udtalt, da kom Esau og hørte, hvad der var sket, og han blev meget forbitret og bedrøvet og sagde: Velsign ogsaa mig, min Fader! Men Isak svarede; Din Broder kom med List og tog Din Velsig-

nelse. Dog Esau blev ved at bede ham og sagde: Har Du ikke mere end denne ene Velsignelse, Fader? O, velsign ogsaa mig! Da blev den Gamle rørt og udrakte sin rystende Haand til en Velsignelse, men han tilføiede, at Esau maatte tjene sin Broder.

Formedelst dette hadede Esau sin Broder og lod sig forlyde med, at han vilde slaa ham ihjel, saasnart Faderen var død. Herover blev Rebekka forskrækket, og det bestemtes da, at Brødrene skulde skilles. Jakob blev sendt til Mesopotamien for at hente sig en Hustru, og han drog bort efter først at have modtaget sin Faders fornyede Velsignelse.

Det er Synd, at Brødre foruretter hverandre. Lad alle Børn blive oprigtige imod hinanden.

Jakobs Vandringer.

Da Jakob paa sin Vandring en Nat havde lagt sig til at sove med en Sten under sit Hoved, drømte han, at han saa en Stige, hvis Top naaede til Himlen, og ad hvilken Guds Engle steg op og ned. Men ovenover den stod Gud Herren, og hans Stemme lød til Jakob: „Jeg er Abrahams og Isaks Gud; i dig og din Sæd skal alle Jordens Slægter velsignes. Se, jeg er med dig og vil ikke forlade dig.“

Da Jakob vaagnede, sagde han til sig selv: „Dette

maa være et helligt Sted; sandelig her er Guds Hus og Himlens Port,'' og han opreiste Stenen til et Mindesmærke og kaldte Stedet Bethel, d. e. Guds Hus.

Styrket ved denne Forjættelse reiste han videre gjennem

Jakobs Drøm.

fremmede Egne og kom en Dag til en Brønd paa Marken. Ved Brønden laa tre Hyrder og ventede paa de andre, for at de kunde vande deres Faar sammen. Da kom der ogsaa en ung Pige langt borte fra med sin Hjord. Jakob standsede lidt ved Brønden og sagde til Hyrderne: Hvorfra er I? Hyrderne svarede: Vi er fra Karan. Det var glædeligt at høre for Jakob, thi Karan var jo hans Slægts Hjemstavn, og han spurgte videre: Kjender I ogsaa Laban, Bethuels Søn? De sagde: Vi kjender ham vel, og det gaar ham godt. Og

de tilføiede, at den unge Pige, der kom dragende med sin Hjord, var Labans Datter. Da gjennemstrømmede en vidunderlig Glæde Jakobs Hjerte; han løftede hurtigt Stenen fra Brøndens Munding og vandede Labans Faar, som var det hans egne. Jomfruen undrede sig saare meget over denne Tjenstvillighed hos en Fremmed, men da sagde han hende, at han var hendes Slægtning, og kyssede hende med broderlig Kjærlighed.

Rachel ilede hjem for at berette sin Fader om hans Søstersøns Ankomst, og Laban kom da ud og førte ham ind i Staden. Nu blev der stor Glæde mellem Slægtningene, og Jakob blev hos Laban og tjente ham.

Det var Skik i Østerlandene, at Manden betalte sin Bruds Fader en stor Sum, naar han fik hende til Ægte. Nu havde Jakob ingen Formue med sig, og han og Laban blev derfor enige om, at Jakob skulde tjene i syv Aar for at faa Rachel, som han havde fattet Kjærlighed til. Laban var imidlertid en meget vilkaarlig Mand, og da de syv Aar var omme, og hans ældste Datter, Lea, endnu ikke var gift, maatte Jakob tage hende. Dog fik han ogsaa Rachel mod at tjene syv Aar til. Dette gjorde han, og derefter paatog han sig endnu flere Aars Tjeneste mod, at han skulde have alt det brogede Kvæg. Men Herren var med ham, og hans Hjorder tog til saa stærkt, at Laban og hans Sønner blev misundelige paa hans Rigdom. Derfor besluttede Jakob sig omsider til at forlade Landet, og dette udførte han, medens hele Labans Familie var borte til Faareklipning. Laban satte vel efter

ham senere og naaede ham paa Gileads Bjerg, men Herren advarede ham mod at gjøre Jakob noget Ondt, og Slægtningene skiltes da ad i Venskab.

Det er godt at have Slægt og Venner paa Jorden; det gjør vore Hjerter godt at se dem.

Jakobs Hjemkomst.

Esau levede dengang i Landet Seir og var en rig og mægtig Mand. Jakob frygtede ham, og da han kom i Nærheden af hans Opholdssted, sendte han Bud til ham for at melde sin Hjemkomst og udforske Broderens Sindelag. Den godhjertede Esau havde imidlertid forlængst glemt al Vrede, og for at gjøre sin Broder Ære drog han ham imøde med firehundrede Mand. Men Jakobs onde Samvittighed bevirkede, at han ikke kunde tro paa Broderens Forsonlighed, og Aftenen før han skulde møde Esau, sendte han derfor sine Hustruer og Børn i Forveien med mange Foræringer til ham. Og da han nu var ene i Nattens Stilhed og i angstfuld, brændende Bøn til Gud, da saa han et Syn, en Mand, som kom og brødes med ham, indtil det dagedes; men da sagde denne Mand til ham: Lad mig gaa, thi det dages. Men Jakob, som fornam, at det var Jehovah, svarede: Jeg slipper dig ikke, før du faaer velsignet mig. Da sagde Herren: Dit Navn skal herefter være Israel (d. e. Guds Overvinder); thi du har

holdt dig fyrsteligen i Kamp med Gud og med Mennesker og vundet Seier. Og Gud velsignede Jakob, og denne blev trøstet og styrket.

Mødet med Esau den næste Morgen løb kjærligt af, og

Jakob og Esau mødes.

de to Brødre skiltes i Venskab. Esau vedblev at bo i Landet Seir, og han er Stamfader til Edomiternes Folk, men Jakob blev i Kanaans Land, hos sin Fader Isak, som dog kort efter døde. — Lad os tilgive og forglemme Fornærmelser mod hverandre. Lad os ikke bære Had i Hjertet.

Josef og hans Brödre.

Jakob havde tolv Sønner. Deres Navne var: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Sebulon, Isaschar, Dan, Gad, Asser, Naftali, Josef og Benjamin.

Men blandt alle sine Sønner holdt Jakob mest af Josef, og han gav ham finere Klæder end de andre. Da Josef nu tillige fortalte Faderen adskillige Ting om Brødrene, saa blev disse vrede paa ham, og Vreden forøgedes ved de besynderlige Drømme, som Josef havde. Engang f. Ex. drømte han, at han var med sine Brødre paa Marken og bandt Korn, og da syntes han, at hans Brødres Neg stod omkring hans og bøiede sig for det; og en anden Gang drømte han, at Sol og Maane og elleve Stjerner bøiede sig for ham. Hans Fader sagde rigtignok til ham: Hvad drømmer du om? Skulde baade jeg og din Moder og dine Brødre komme og bøie os for dig til Jorden? Men Jakob bevarede dog Josefs Ord og tænkte paa dem i sit Hjerte.

Nu var Josefs Brødre engang langt borte og vogtede Kvæget. Da sendte Jakob Josef ud for at se til dem, men da de saa ham komme, sagde de: Der er Drømmeren! lad os slaa ham ihjel nu, saa vil vi se, hvad der da bliver af hans Drømme. Men Ruben, som ønskede at frelse ham, sagde til

dem: Udøs intet Blod, men kast ham i den Vandgrav derborte. De trak da den brogede Kjortel af Josef og kastede ham i den tørre Vandgrav. Lidt efter fjernede Ruben sig, og imens kom der nogle Kjøbmænd forbi, som skulde til Ægypten for at sælge Krydderier og Balsam. Da sagde Juda:

Josef sælges af sine Brødre.

Lad os sælge ham til disse Kjøbmænd og ikke lægge Haand paa ham, thi han er jo vor Broder. Saa solgte de ham for tyve Sølvpenge. Men da Ruben kort efter kom tilbage, gik

han hen til Graven, og efterdi han ikke længere fandt Broderen der, blev han meget bedrøvet, sønderrev sine Klæder og raabte: Drengen er der ikke, hvor skal jeg hen?

De øvrige Brødre havde imedens slagtet en Buk, og i dennes Blod dyppede de Josefs Kjortel og sendte den til Faderen med det Bud: Se, denne har vi fundet; er det ikke din Søns Kjortel? Jakob kjendte den og udbrød: Jo, det er min Søns Kjortel; et vildt Dyr har revet ham ihjel! Og han sønderrev sine Klæder af Bedrøvelse og sørgede over sin Søn i lang Tid.

Kjøbmændene bragte Josef til Ægypten og solgte ham som Slave til en Mand ved Navn Potifar, som var Befalingsmand over Livvagten hos den ægyptiske Farao eller Konge. Potifar kom til at holde meget af Josef, og han satte ham over sit hele Hus som Bestyrer, og Herren velsignede Huset for Josefs Skyld.

Men Potifars Hustru saa, at Josef var meget smuk, og hun fattede Kjærlighed til ham; men han vilde ikke svige sin Herre og besvarede ikke hendes Kjærlighed. En Dag, da han var alene inde i Huset, kom hun til ham og greb fat i hans Kjortel, men han efterlod et Stykke af Kjortelen i hendes Haand. Da forvandledes hendes Kjærlighed til Had, og hun beløi ham for sin Mand, hvorefter denne blev forbitret og lod ham kaste i Fængsel. Men ogsaa her viste det sig, at Herren ikke glemte ham; Fængslets Forstander fattede Godhed for ham og satte ham over de andre Fanger.

Josef udtyder Drömme.

Den øverste Mundskjænk og den øverste Bager hos Farao faldt i Unaade og kastedes i det samme Fængsel, hvor Josef var. En Nat drømte de hver sin Drøm, og disse Drømme forklarede Josef for dem og sagde, at om tre Dage vilde Bageren blive hængt, men Mundskjænken komme tilbage til Farao og atter skjænke Vin for ham. Josef bad ham da, at han skulde tænke paa ham, naar det gik ham vel, og hjælpe ham ud af Fængslet.

Josefs Udtydning af Drømmene gik nøiagtigt i Opfyldelse, men da Mundskjænken var kommet ud af Fængslet, tænkte han ikke mere paa Josef, førend en mærkelig Begivenhed indtraf to Aar efter.

Da drømte nemlig Farao, at han stod ved Nilens Bred og saa syv fede Kjøer stige op af Floden og græsse paa dens Bred. Efter dem kom der syv magre Kjøer, som opslugte de syv fede uden dog selv at blive federe. Derpaa drømte han, at der voxede syv gode Ax paa et Straa og derefter syv tomme Ax, som opslugte de syv første, men dog ikke blev gode. Farao sammenkaldte alle sine Vismænd, men ingen af dem formaaede at tyde Drømmen.

Da kom Mundskjænken Josef i Hu, og han fortalte Farao, hvorledes den unge Hebræer havde tydet hans og Bagerens Drømme, og hvorledes det alt var gaaet i Opfyldelse. Saa lod Farao Josef hente, og Josef udlagde Drømmen og sagde, at Herren herved vilde antyde, at der først skulde komme syv meget frugtbare Aar over Ægypten, og derefter syv meget daarlige Aar med Kornmangel og Hungersnød. Derfor raadede han Kongen at vælge en forstandig Mand, der kunde sørge for, at der blev indsamlet Korn i de syv frugtbare Aar for dermed at modstaa de paafølgende Uaar. Denne Tale huede Farao godt, og han tænkte, at han neppe vilde kunne finde nogen forstandigere Mand end den, der havde udtydet Drømmen. Saa befriede han Josef fra Fængslet og gjorde ham til en mægtig Mand i Riget og gav ham Myndighed til at opkjøbe Korn og gjemme det i Magaziner, til de daarlige Aar maatte komme.

Da nu virkelig de syv Uaar indfandt sig, havde Josef fuldt op af Korn og solgte det paa Kongens Vegne til alle, som bade derom. Denne Hungersnød strakte sig ikke alene til Ægypten, men til alle de omliggende Lande, og en Dag kom ogsaa Josefs ti Brødre fra Kanaan for at kjøbe Korn. De blev ført for Josef der strax kjendte dem, thi de var endnu stedse klædte som Hyrder; men de kjendte ikke ham, thi han havde en rig Ægypters Dragt paa.

Han gav sig eiheller tilkjende for dem, men lod dem fortælle deres Historie, hvilken han derefter erklærede ikke at tro. De var vist snarere Speidere, sagde han, og lod dem kaste i

Fængsel. Den tredie Dag lod han dem atter føre for sig, erklærede igjen, at de rimeligvis var Speidere, der vilde se, om Landet let kunde indtages, og bestemte omsider, at de ni kunde reise hjem med Korn til Familien, men at den tiende, Simeon, skulde blive tilbage som Gidsel, indtil de kom igjen med den ellevte Broder, Benjamin, som de havde ladet blive hjemme, efter hvad de sagde. Og saaledes skete det, men de ni Brødre reiste bedrøvede hjem og tænkte paa, hvad de i sin Tid havde gjort mod deres Broder Josef. Pengene, som de havde betalt Josef for Kornet, lod denne hemmeligt pakke i deres Sække.

Da de ved Hjemkomsten opdagede dette, blev de meget forskrækkede, men endnu værre gik det, da de fortalte deres gamle Fader, hvad de havde maattet love; thi denne vilde aldeles ikke lade Benjamin reise efter at have, som han troede, mistet baade Josef og Simeon.

Imidlertid, da Kornet var sluppet op, maatte de paany drage afsted. De tog da Benjamin med og mange Foræringer tilligemed de i Sækkene fundne Penge. Men Juda maatte love sin gamle Fader at indestaa for Benjamin.

Snart stod de atter med Frygt og Bæven for Josefs Ansigt, men han modtog dem venligt, spurgte, hvorledes deres Fader levede, og blev saa rørt ved Synet af sin yngste Broder, Benjamin, at han maatte gaa ind i et andet Værelse for at skjule sin Bevægelse. Men desuagtet stod hans Beslutning fast, at prøve sine Brødre, om de endnu var misundelige paa Faderens Yndling, eller om de havde aflagt denne Last. I

denne Hensigt lod han sin Husholder skjule et Sølvbæger i en af Benjamins Kornsække, og da de saa var reist, sendte han Bud efter dem og lod sige, at en af dem havde stjaalet hans Sølvbæger. De svarede: „Det være langt fra os at gjøre en saadan Gjerning!" Men de maatte aabne Sækkene, og fandtes Bægeret i Benjamins.

De blev nu meget forfærdede, vendte tilbage til Josef og

Juda beder Josef om Benjamins Løsladelse.

faldt ned for ham, og da han tiltalte dem vredt, sigende: „Hvad er dog dette, som I har gjort?" da svarede Juda: „Hvad skal vi sige? Hvormed skal vi retfærdiggjøre os? See, Gud har fundet dine Tjeneres Misgjerninger; her er vi, vi er alle dine Slaver!"

„Nei," sagde Josef, „kun Benjamin skal være min Slave, I andre kan reise i Fred."

Men da traadte Juda frem og fortalte, hvor høit deres gamle Fader elskede Benjamin, og hvor nødigt han havde ladet ham reise, og han sluttede saaledes: „Hvis vi nu kommer hjem til min Fader, og Benjamin ikke er med, da fører vi vor Faders graa Haar med Sorg i Graven. Lad mig blive din Slave i hans Sted, thi jeg vil ikke kunne udholde at se den Jammer, der ellers vil ramme min Fader."

Da kunde Josef ikke længere forstille sig, han brast i Graad, lod alle Omstaaende gaa ud undtagen Brødrene, og sagde til dem: „Jeg er Josef!" Af Skræk formaaede de ikke at svare, men han talte venligt til dem og sagde, at de ikke skulde være bange for hvad de havde gjort imod ham, thi Gud havde jo vendt Alt til det Gode. Derpaa fik han af Farao Tilladelse til at hente hele sin Slægt til Ægypten, og lod Brødrene drage hjem efter den.

Da Jakob fik Efterretninger om alle disse Tildragelser og om, at Josef endnu levede, vilde han først ikke tro det, men da han saa de kostbare Vogne, som Sønnen havde sendt efter ham, blev han omsider overbevist og drog glad afsted til Ægypten.

Denne Tildragelse om Josef og hans Brødre lærer os, at den, som er mest foragtet af sine Sødskende, bliver ofte den største. Josef var tro til sin Gud, som gjorde store Ting for ham. Vær altid oprigtig og tro, Børn, selv under de største Tillokkelser og Prøver, og Gud vil vende Alt til det Bedste.

Israel i Ägypten.

Farao skjænkede Jakob og hans Slægt Landet Gosen til at bo i. Sytten Aar levede Jakob endnu i Ægypten, men da blev han syg. Josef besøgte ham og medtog sine Sønner Efraim og Manasse. Jakobs Blik var allerede saa tilsløret, at han ikke kunde kjende dem, men da Josef sagde ham det, velsignede han dem og indsatte dem i lige Rettigheder med sine egne Børn. „Se," sagde Jakob derpaa, „jeg døer, min Gud vil være med eder." Derpaa samlede han sine Sønner om sig og gav dem mangehaande Befalinger og Raad og opfordrede omsider Sønnerne til at begrave ham i Hulen Makpela, hvor Abraham og Sara laa. Saa døde han, men Josef lod hans Lig balsamere og derpaa med et stort Følge føre til Kanaan, til Makpela Hulen. Brødrene begyndte nu igjen at frygte for Josefs Hævn, thi de mente, at han hidtil kun havde skaanet dem for Faderens Skyld. Saa vanskeligt lader den onde Samvittighed sig berolige. Men Josef sagde: „Frygter ikke! I tænkte at gjøre mig ondt; men Gud har vendt Alt til det Gode. Jeg vil forsørge eder og eders Børn."

Hvo, som elsker sine Forældre, han elsker ogsaa sine Sødskende. Hvo, som erkjender sin Lykke for en Guds Velsignelse, han er ogsaa god og venlig mod Mennesker.

Josef døde 110 Aar gammel. Man balsamerede ham og begravede ham paa ægyptisk Vis, men han tog det Løfte af sit Folk, at de, naar Herren engang førte det ud af Ægypten, skulde tage hans Ben med sig.

Moses.

I Ægypten formerede Jøderne sig til et talrigt Folk. Men da den gamle Kongeslægt blev styrtet, og en anden indtog dens Plads, brød de nye Herskere sig ikke noget om Josefs Fortjenester. Derimod frygtede de for Jødernes Mængde, og en af Kongerne begyndte at plage dem med Arbeide og mishandle dem paa alle Maader, men da han saa, at dette ikke nyttede, og at de desuagtet formerede sig, udstedte han den grusomme Befaling, at alle Drengebørn, som fødtes iblandt dem, skulde kastes i Nilen. Nu syntes det jo at se slemt ud med den Forjættelse, som Gud havde givet Abraham om, at hans Afkom skulde blive talrig som Stjernerne paa Himmelen, men desuagtet: „Skulde noget være umuligt for Gud?“ Nei, allerede levede den Befrier, der var bestemt til at føre det trælbundne Folk bort til Frihed og Magt.

Paa denne Tid havde en Kvinde af Levi Stamme født en Søn, og hun skjulte ham tre Maaneder. Men da hun omsider frygtede for, at Barnet skulde blive opdaget og dræbt, besluttede hun at overlade Drengen til Guds Førelse ved at udsætte ham i Nilen i en Kiste af Rør, tækket med Ler og Beg.

Drengens Søster stod langt borte for at se, hvorledes det vilde gaa. Da styrede Gud det saaledes, at Faraos Datter kort efter kom ned til Floden for at bade sig. Hun saa Kisten og lod den hente til sig, og da hun ved at aabne den fandt det

Israels Trældom i Ægypten.

lille grædende Barn, ynkedes hun over det. Prindsessen befalede, at der skulde hentes en Amme, og da Søsteren, der havde nærmet sig, hørte dette, tilbød hun at hente en saadan og løb saa hjem efter Moderen. Saaledes gav Gud hende Sønnen igjen, og hun blev nu tillige belønnet af Prindsessen for

den Pleie og Opdragelse, hun gav ham. Men da Barnet blev stort, tog Faroas Datter ham til sig som sin Søn og kaldte ham Moses, d. e. den af Vandet optagne. Han blev derefter oplært i al Ægypternes Visdom og var mægtig i Ord og i Gjerning.

Da Moses var bleven firti Aar gammel, gik han en Dag ud for at se paa sit Folks Trældom. Undertrykkelsen af Jøderne vedvarede imidlertid, og dette mishagede Moses, og da han traf en Ægypter, der mishandlede en Hebræer, slog han Ægypteren ihjel og nedgravede ham i Sandet. Men Rygtet om denne Gjerning udbredte sig, og Moses maatte flygte. Han begav sig til Midians Land, og ankommen til en Kilde, fra hvilken Hyrderne vilde bortdrive syv unge Piger, som vogtede deres Faders Faar, forsvarede han Pigerne og skaffede dem Vand til Hjorden. Dette er den rette Slags Mod, som afværger Uret, men ikke udøver den, og som antager sig de Undertrykte, dog med Forstand og Overlæg. Ved denne Gjerning blev Moses bekjendt med Jomfruernes Fader, hvis Navn var Jethro. Han var en Guds Præst og havde store Hjorder, og af Taknemmelighed gav han Moses en af sine Døtre, Zipora, til Ægte og betroede ham Tilsynet med Hjorden.

Gud vælger ofte det, som er ringe, til at blive noget stort. Moses var et reddet Barn, men Herren havde en stor Gjerning for ham at udføre.

Moses sendes til Farao.

Da Moses i mange Aar havde levet i Ørkenen Midian, skete det en Dag, at han med sin Hjord kom til Bjerget Horeb, og der saa han en Tornebusk, som stod i lys Lue uden at fortæres. Forundret over dette mærkelige Syn vilde han gaa nærmere for at se ret til, men da hørte han en Røst, som kaldte paa ham ud af den brændende Busk, og sagde: Drag Skoene af dine Fødder, thi det Sted, du staar paa, er hellig Grund.

Det var Herren, hans Fædres Gud, som talede til ham. Han havde seet sit Folks Elendighed i Ægypten og besluttet at udfri det af Trængselen, og dertil vilde han nu tvinge den landflygtige Hyrde.

Det var en stor Opgave, og Moses veg tilbage for den og undskyldte sig med sine daarlige Talegaver; thi han havde et svært Maal. Men Gud sagde: Hvo har givet Mennesket Mund? Mon ikke jeg, Jehovah? Saa gaa nu kun; jeg skal være din Mund og lære dig, hvad du skal tale.

Han lovede ham endvidere, at hans Broder Aron skulde staa ham bi og føre Ordet for ham, og af Frygt for at fortørne Herren, turde Moses nu ikke længere undslaa sig; han bød Farvel til Jethro og drog til Ægypten, efter at Aron var stødt til ham ved Hebron.

Moses ved Tornebusken.

Da de begge var ankommet til deres Folk, forsamlede de alle de Ældste, det vil sige Israels Børns Forstandere og sagde dem, at Gud ved dem vilde befri sit Folk, og de gjorde til Vidnesbyrd alle de underlige Tegn, som Herren havde givet dem Magt til at gjøre. Da troede Folket, og Alle blev de meget glade og prisede Herren; thi de vidste ikke hvad der forestod forinden.

Moses og Aron gik, som Herren havde befalet dem, til Farao og bad om Tilladelse for Folket til at drage tre Dagsreiser ud i Ørkenen for at holde Høitid. Men Farao svarede: Hvad er det for en Jehovah, hvis Røst jeg skal adlyde? Jeg kjender ikke den Jehovah, og jeg vil heller ikke lade Israels Folk fare.

Og den samme Dag talte han med sine Fogder og Embedsmænd og forbød dem at give Israeliterne Halm til Teglene, medens de dog skulde skaffe lige saa mange Tegl færdige som før. Saaledes bleve de altsaa nu plagede endnu værre end før; thi det sker ofte, naar Gud snart vil redde, og man allerede glæder sig til Befrielsen, at Nøden først bliver endnu større, for at Mennesket skal ret erkjende, at Redningen kommer fra Gud.

Da Farao nu Intet vilde høre, lod Gud ved Moses skrækkelige Jærtegn og Plager udgaa over Ægypten. Alt Vandet i Nilen forvandledes til Blod; det var den første Plage. Da Vandet igjen havde antaget sin naturlige Form, kom der et stort Antal af Frøer; det var den anden Plage. Fremdeles forvandlede Støvet sig til Utøi. Der kom Kvæg-

syge. Ægypterne blev beladte med et ondartet, sort Udslet. Et heftigt Uveir med Lynild og Hagl ødelagde Høren og Bygget over hele Landet. Der kom dernæst en graadig Græshop-

Moses andrager Farao om Reisetilladelse for Israel.

pesværm, som fortærede, hvad Haglen havde skaanet. Og endelig blev det i tre Dage et tykt Mørke over Ægyptens Landt; det var den niende Plage. Men alle disse Ødelæggelser traf ikke Gosen, hvor Jøderne boede.

Hver Gang, naar Nøden og Skrækken var for Haanden, lovede Farao, at han vilde lade Folket fare; men naar Plagen omsider ophørte paa Mose Forbøn, tog han Løftet tilbage. Saaledes lover letsindige og fra Barndommen af fordærvede Mennesker Forbedring og Omvendelse, naar Straffen for deres Synder truer dem. Men naar de saa har fundet Barmhjertighed og en Frist er givet dem til Forbedring, da erindrer de ikke mere deres Løfte, til omsider de guddommelige Straffe uden Skaansel bryder ind, og ikke mere kan udeblive eller opsættes.

Nu sagde Moses efter Guds Befaling til Israels Børn, at de skulde holde sig færdige til at gaa ud, og de skulde slagte et Lam, hver i sit Hus, og stryge Blodet paa Dørstolperne, men spise Kjødet med usyret Brød og bedske Urter, og med Sko paa Fødderne og Vandringsstaven i Haanden. Og i den samme Nat gik Dødens Engel gjennem hele Landet og slog Ægyptens Førstefødte, fra Faraos Søn, indtil den usleste Træls, saa at der blev et stort Skrig i alle Huse, men Dødens Engel gik forbi Israeliternes Døre, thi han saa Lammets Blod, der var det frelsende Kjendemærke.

Da sendte Farao i Fortvivlelse Bud til Moses og Aron og befalede dem at gaa ud ufortøvet med hele deres Folk og saaledes skete det. Men hele Ægypterfolket skyndte paa dem og laante dem Guld- og Sølvkar til deres Ofringer, blot for at faa dem afsted; „thi ellers dør vi allesammen," sagde de.

Men Moses medtog ogsaa Josefs Ben, saaledes som denne havde forlangt.

Vandringen gjennem Örkenen.

Det lange Tog af ubevæbnede Israeliter drog nu fra Ægypten ud i Ørkenen, ledet af Jehova, der viste dem Veien, om Dagen ved en mægtig Skystøtte, om Natten ved en flammende Ildsøile. Efter nogle Dages Vandring kom de til det røde Hav, der adskiller Afrika fra Asien, og de leirede sig paa Bredden.

Men Farao havde snart angret, at han lod saa mange arbeidsdygtige Slaver gaa ud af sit Land, og han samlede en stor Krigsmagt og satte efter dem for at føre dem tilbage. Da blev Israeliterne bange, men Moses trøstede dem og lo-

Vandringen gjennem det røde Hav.

vede dem Frelse fra Herren. Derpaa udrakte han sin Haand over Vandet, og se! det veg tilbage, og der blev en Vei som paa tørt Vand, hvor Israeliterne kunde drage. Men da

Farao vilde følge efter dem og allerede var kommet med hele sin Hær ind i Havet, slog Vandet tilbage, og Farao og hele hans Hær druknede.

Saaledes frelstes Israeliterne ved Moses fra Ægyptens Trældom firehundrede og treti Aar efter, at de var kommet dertil. Sex og sexti Sjæle havde fulgt Jakob dertil, men med sexhundrede tusinde Mand drog Moses ud igjen. Herren havde vidunderlig beskjærmet dem, og til Minde om Trældommens Ophør indstiftede Jøderne fra denne Dag deres Paaskefest.

Men var de end frelste fra den umiddelbart overhængende

Moses slaar paa Klippen.

Fare, saa befandt de sig dog langt fra Maalet: det forjættede Land, Kanaan; thi de adskiltes derfra ved en stor Ørken. At vandre igjennem denne vilde endog i vore Dage være forbundet med mange Vanskeligheder og navnlig da for et

helt Folk. Men Gud var med dem og jævnede Veien for dem. Manglede de Vand, da slog Moses med sin Stav paa Klippen, og Vandet sprudlede frem af den haarde Sten, og dog havde Gud imod Moses, fordi han slog paa Klippen, isteden for at tale til den, og dette var Grunden til at han ikke fik Lov til at føre Israel ind i Kanaans Land; manglede de Føde, faldt Skarer af Trækfugle ned i Leiren, og Jorden laa hver Morgen bedækket med sød og nærende Manna.

Men den Slægt, der havde døiet Trældommen i Ægypten, var uskikket til at grundlægge det nye Rige med. De knurrede mod Moses, saasnart den mindste Modgang viste sig, og de faldt ofte tilbage til det gamle Afguderi, som mange af dem havde været hengivne til i Ægypten.

I den tredie Maaned efter Udgangen fra Ægypten kom de til Horebs Bjerg, som ogsaa kaldes Sinai.

Der nedsteg Gud i stor Herlighed, og hele Bjerget bævede, og der var Torden og Lynild og en saare stærk Basun-Lyd, og Gud talte med egen Røst de ti Budord til Folket, men Folket forfærdedes og flyede, og de sagde til Moses: „Tal du med os, og lad ikke Gud tale med os, at vi ikke skal dø."

Da steg Moses op paa Bjerget og ind i Skyen, hvor Gud var, og Gud talte med ham Ansigt til Ansigt og aabenbarede ham sin Lov og gav ham de ti Bud indhuggede paa to Stentavler.

Men da Folket saa, at Moses tøvede mange Dage paa Bjerget, blev det utaalmodigt og sagde til Aron: „Gjør os

Guder, der kan gaa for os; thi vi ved ikke, hvad der er ble-
vet af Moses." Aron støbte dem da en Guldkalv, som de

Moses modtager de ti Bud.

tilbad med Jubel og Dands. Moses, som netop kom ned fra
Bjerget, saa dette og blev saa harmfuld, at han kastede Tav-
lerne, saa de knustes mod Stenklippen. Derpaa tog han

Guldkalven og lod den male til Støv og blandede Vandet dermed, som Folket skulde drikke, ligesom han ogsaa befalede den tro Levi Stamme at nedhugge Afgudsdyrkerne

Derefter steg han atter op paa Bjerget og forblev der i firti Dage og Nætter. Da han omsider kom tilbage, skinnede hans Ansigt saaledes af Herrens Herlighed, at Israels Børn næsten ikke kunde udholde at se paa ham; men han talte ofte med Herren og kundgjorde hans Villie for Folket. De to Tavler blev nedlagte i en Kiste, som kaldtes Pagtens Ark, og som stod i det Allerhelligste af Tabernaklet eller Herrens Telt. Aaron var Herrens Ypperstepræst og hans Familie var Præster, og under dem forrettede de øvrige af Levi Stamme, som kaldtes Leviter. Den vigtigste Del af Gudstjenesten var Ofringerne, der især skete paa Helligdagene. Hver syvende Dag, den sidste i Ugen, var Sabbat eller Hviledag, og foruden Paaskefesten var der især to Høitider hos Israls Børn, det var Pintsefesten og Løvsalernes Høitid.

Iøvrigt gav Moses Jødefolket en omfangsrig Række af Forskrifter og Bud, der findes fortegnede i Mosebøgerne, og som angik saavel det huslige som det offentlige Liv. Visse Spiser var forbudne og kaldtes urene, navnlig saadanne, som efter Klimatet maatte fremkalde Spedalskhed og andre Sygdomme. Men tillige behandledes Ægteskab og Arv, Forbrydelser, Forældres og Børns Forhold, de Fattige eller Syges Stilling osv. paa det nøiagtigste. Ja selv de umælende Dyr var beskyttede mod Grusomhed ved Mose Lov, og medens han paabød, at „du skal ikke binde Munden paa Oxen, som tær-

ſker," glemte han ikke at beſkjærme Fuglen i dens Rede, eller endog Frugttræerne, ſom han forbød at beſkadige.

Til at paaſe Folkets Overholdelſe af de guddommelige Love valgte Moſes en enkelt af Stammerne, nemlig Levi's. Det var den, hvortil han ſelv hørte. Hans Broder erholdt Præſtedømmet for ſig og ſine Efterkommere. For at ſalve

Ofringen.

ham — Aaron — til Ypperſtepræſt, afholdtes en høitidelig Feſt, og et pragtfuldt Telt, Tabernaklet, indrettedes for Gudstjeneſten. Lovens Tavler, ſom Gud gjennem Moſes havde overleveret Folket, bevaredes i en gylden Kiſte, der ſtod i det Allerhelligſte, Teltets inderſte Afdeling. I Teltets Forhal

derimod, det Hellige kaldet, offredes hver Dag Røgelser til Herren. Rundt om Teltet gik en stor Forgaard, og her stod Brændoffer-Alteret, hvor Præsterne slagtede Folkets Ofre. Disse maatte nemlig ikke fremføres paa aaben Mark, men Dyrene skulde bringes til Præsterne, der da ofrede dem i Tabernaklet.

Tre Gange om Aaret, ved de førnævnte Fester, samledes Folket til fælles Gudstjeneste. Ved Paaskefesten, der feiredes til Minde om Udgangen af Ægypten, maatte de første modne Bygax lægges paa Altret; efter Festen begyndte nemlig Byghøsten i Kanaan. Pintsehøitiden var en Fest til Tak for Afgrøden og til Erindring om Lovgivningen paa Sinai Bjerget. Da var Byghøsten tilende og Hvedehøsten begyndte. Løvsalernes Høitid endelig var en Takkefest efter Vinhøsten.

Herren havde nu altsaa givet Jøderne sine ti Bud, og de skulde da til at tage det herlige Land i Eie, som han havde lovet Stamfædrene, og ved hvis Grændser Moses omsider stod med hele Folket. Men det var nødvendigt først at udspeide Landet, og i den Hensigt udvalgte Moses en anset Mand af hver Stamme, for at disse Tolv kunde bereise Landet og bringe Budskab tilbage. Speiderne drog afsted og reiste Landet igjennem i 40 Dage. Det var netop i Høstens Tid, saa de bragte Prøver af Frugt med sig og deriblandt en Drueklase saa stor, at to af dem maatte bære den paa en Stang imellem sig.

De fortalte nu tillige, at Landet var deiligt og frodigt; det flød med Mælk og Honning. „Men Folkene, som bor

der," sagde de til, „er saa store og stærke, at det ikke nytter at tænke paa, at vi kan slaaes med dem; det er Kjæmper af Vært mod os, og vi saa ud som Græshopper ved Siden af dem."

Kun to af Speiderne, Josva og Kaleb, erklærede, at med Herrens Hjælp vilde det være let at overvinde Fienden; men Israeliterne hørte mere efter de ti frygtsomme Raadgivere end efter de to Modige og raabte: „Gid vi var blevne i

Kobberslangen i Ørkenen.

Ægypten og havde døet der! Lad os tage en anden Anfører og vende om igjen!" Og da Josva vilde tale til dem, truede de med at stene ham; men Herren aabenbarede sig i sin Herlighed i Tabernaklet, og de sloges med Skræk.

Herren sagde da til Moses, at han vilde udrydde hele Folket, men paa Mose Forbøn bestemte han, at af alle over tyve Aar skulde kun Josva og Kaleb betræde Landet; Folket skulde vandre om i Ørkenen i firti Aar, indtil en ny og bedre

Slægt var opvoret. Saa vendte Moses paany sine Fjed mod Ørkenen; men Israels Børn havde en lang Vei at reise, og da de blev trætte af Reisen, syndede de igjen ved at tale baade imod Gud og Moses sigende: „Der er ikke Brød eller Vand til os, og vi hader dette Manna." Og Herren blev vred paa dem og sendte gloende Slanger i Leiren, hvilke bed mange af Folket, saa at de døde. De kom da til Moses og beklagede sig over, at de havde syndet imod Gud og ham. Og Moses bad for dem, men Herren befalede ham at lave en Kobberslange i Lignelse af dem, der havde bidt Folket, og at samme skulde sættes paa en Stang. Naar nogen var bidt, saa skulde han se op til Kobberslangen, og da vilde han blive helbredet. Og Moses gjorde en Kobberslange og satte den paa en Stang. Men naar nogen, som var bidt, saa op til den, saa blev han helbredet. Dog kunde denne Kobberslange ikke gjøre ham vel; men det var Herren, som gjorde det; thi Slangen, løftet paa Stangen, mente eller fremstillede Frelseren, som blev opløftet paa Korset for at frelse os. Dette skulde lære os, som nu læser herom, hvorledes det bør os i Tro at se op til vor Frelser, saa at han kan frelse os, paa det at vi ikke skal forgaa i vore Synder.

Efter firti Aar, da de Ældste var døde, og da Aaron ogsaa var død, stod Moses paany ved det forjættede Lands Grændser. Dog kunde han ikke selv opleve den Glæde at føre Israeliterne derind og fuldende sit møisomme Værk; thi han havde ikke æret Gud ved Kive-Vandet, da han slog paa Klippen istedetfor at tale til den. Heraf ser vi, hvorledes

Herren straffer Ulydigheden selv hos sine Børn. Men dog viste Gud ham endnu før hans Død fra Bjerget Nebo det Land, hvor hans Fædre, Abraham, Isak og Jakob havde boet; han saa dets frugtbare Marker, dets Floder og fjerne Bjerge, og han saa i Aanden sin Slægts vidunderlige Fremtid.

Paa lige Maade opklarer Gud endnu for mange fromme Mennesker deres Livs sidste Dage. Thi, førend de dør, viser han dem endnu Frugten af deres Gjerninger og deres Slægts Lykke i Nærheden, og derpaa tager han dem til sig. Saaledes død Moses efterat have set Forjættelsens Land.

Jericho indtages.

Da Moses var død, blev Josva, Nuns Søn, hvem Moses efter Herrens Befaling havde nævnt som sin Efterfølger, udnævnt til Israeliternes Høvding, og han gjorde sig strax rede til at drage ind i det hellige Land. Da de derfor havde begrædt Moses i treti Dage, brød de op fra Leiren og drog videre. Mellem Hæren og det forjættede Land løb Jordans Flod, der i Høstens Tid svulmede af Vand; men Herren var med Josva som tidligere med Moses, og han førte sit Folk over. I Spidsen for Hæren gik Præsterne med Pagtens Ark, og saasnart de traadte ud i Floden, standsede Vandet sit Løb, og Bølgerne stod som Mure paa begge Sider, medens Folket gik tørskoet over.

Saaledes var de nu, ved Guds Hjælp, omsider ved Maalet for den firti Aar lange Reise. De hilste med Glæde det hellige kjære Land, som de saa ofte havde hørt omtale, hvor deres Fædre havde levet, hvor Gud havde aabenbaret sig, og hvor Patriarkernes Ben laa begravet. For første Gang spiste de af Landets Frugter; det var i Byghøstens Tid, og de holdt deres Paaskefest. Men i Landet boede nu andre Slægter end i Abrahams Dage, Afgudsdyrkere, som opbrændte endog deres egne Børn som Ofre for Afguderne. Mod disse maatte Guds udvalgte Folk nu udholde en haard Kamp.

Israeliterne slog Leir udenfor Fæstningen Jericho, som havde lukket sine Porte og beredte sig til Forsvar. Det skulde dog her vise sig, at stærke Mure og en talrig Hær kun formaar lidet mod Guds Villie. Jehova befalede Josva, at han sex Dage i Rad skulde lade hele Hæren drage en Gang daglig rundt om Byen med Pagtens Ark, medens syv Præster blæste i Basuner. Men paa den syvende Dag reiste de sig ved Daggry og drog paa samme Maade Byen rundt syv Gange, og ved den syvende Omgang, da Præsterne stødte i Basunerne, raabte Josva: „Opløfter nu Krigsraabet; Herren har givet eder Staden!“ Folket adlød, og da saa man et vidunderligt Skuespil; thi Murene styrtede sammen, og Folket drog ind i Staden og tog den. Herren havde befalet at udrydde alle Afgudsdyrkerne, og dette skete ogsaa; kun en Kvinde ved Navn Rahab og hendes Familie blev sparet, thi hun havde givet Josvas Speidere Husrum da de sneg sig ind i Byen før

Indtagelsen. Senere blev hun gift med en Israelit og ved ham Stammoder til Kong David.

Jericho indtages.

Mange andre haarde Kampe havde Israeliterne at udstaa efter denne, og næsten hver Fodsbred Land maatte kjøbes med Blod. Men Gud gav Israels Vaaben Seier. Og da de saa omsider havde udryddet næsten alle Indvaanere i Kanaan — dog ikke alle — uddelte Josva Landet til dem efter deres Slægter eller Stammer, og disse var: Ruben, Si-

meon, Juda, Sebulon, Isaschar, Dan, Gad, Asser, Naphtali, Benjamin, Ephraim og Manasse. Om disse to sidste, der var Josefs Sønner, havde Jakob sagt: „De er mine."

Josva uddeler Landet.

Levis Efterkommere fik derimod intet Land, fordi de var Præster, men de fordeltes i Stæderne.

Ned fra Bjerget Libanon, hvor Cedrene voxer, flyder Floden Jordan. Paa høire og venstre Side af denne boede nu Israels Børn mellem Ørkenen og Havet. Kun paa en

lille Kyststrækning vedblev et af Kanaans Folkeslag, Filistrene, at bo, og de voldte Israeliterne Uleilighed nok i den følgende Tid. Men iøvrigt var Forjættelsen altsaa nu opfyldt, at Gud vilde give Abrahams Efterkommere Kanaans Land til Eiendom.

Saalænge Josva levede, vedblev han at styre de tolv Stammer, men da han omsider mærkede, at Døden nærmede sig, forsamlede han hele Israel i Sichem og tog Afsked med dem. Blandt meget andet sagde han til dem: „Bevar eders Sjæle, at I elsker Herren, eders Gud. Se, jeg gaar idag bort, efter al Jordens Vis, og I skal vide, at der intet har manglet i alt det gode, som Gud har talt til eder. Det er altsammen kommet, og intet er udeblevet. Ligesom nu alt det gode er kommet, saaledes vil Gud ogsaa lade det onde komme over eder, hvis I overtræder Herrens, eders Guds, Pagt. Frygt Herren, og tjen ham tro og redeligt. Ved I en bedre Gud, saa vælg en anden. Men jeg og mit Hus, vi vil tjene Herren."

Folket lovede at gjøre, som han befalede dem, og derefter døde Josva. hvis Navn er udlagt „Herrens Frelse," 110 Aar gammel.

Gideon.

Da Josva og de gamle, der havde været Vidner til Herrens store Gjerninger mod sit Folk, var døde, og Israeliterne tilmed ikke mere havde noget fælles Overhoved, som kunde regjere dem i Kraft af Loven, forfaldt flere og flere af Israels Børn til Afguderi, og kun naar Herren straffede deres Ugudelighed ved at give dem i Fiendens Vold, vendte de sig for en kort Stund til ham og bad ham om Hjælp i Nøden.

Da opvakte Gud Helte imellem dem, og disse befriede dem paany fra deres Trængsler, og nogle af dem vedblev at regjere senere hen, saalænge de levede, over en eller flere Stammer. De kaldtes Dommere, men deres Tid var dog i det hele en lovløs Tid, saa hver Mand fulgte sit eget Hoved og gjorde, hvad han følte Lyst til.

Berømt iblandt Dommerne var Gideon. Israeliterne, der havde syndet mod Herren, var af ham givet i Midianiternes Haand. Disse kom, talløse som Græshopperne, og opaad Landets Frugtbarhed, og Israeliterne maatte skjule sig i Bjerghuler. Da raabte de til Herren i deres Nød, og han sendte sin Engel til Gideon og bød ham at frelse Folket. Gideon lod blæse i Luren og sendte Bud til de nordlige Stammer, hvorfra 32,000 mødte. Da sagde Herren: „Der er for meget Folk; Israel kunde rose sig og sige: min egen Haand

har frelst mig. Lad derfor udraabe: den, som er ræd, kan vende hjem." Da gik 22,000 hjem, og kun 10,000 blev. Men Herren sagde: „Der er endnu for meget Folk; før dem ned til Vandet!" Og da de kom der, bød Herren ham kun at vælge dem, der labede med Tungen af Vandet som en Hund, og deres Antal var kun 300.

Samme Nat sagde Herren til Gideon: „Gak ned i Midianiternes Leir, og hør, hvad de taler om." Saa gik han ned i Isreels Dal og han hørte en fortælle en anden: „Jeg drømte, at et Bygbrød rullede mod Midianiternes Leir og kastede Teltene overende." Den Anden svarede: „Det er Gideons Sværd; Gud har givet Midianiternes Leir i hans Haand." Da Gideon hørte dette, fik han Mod, vendte tilbage til sine Folk, og raabte: „Staa op! Gud har givet Midianiternes Leir i eders Haand!" Han delte sine 300 Mand i 3 Hobe, gav hver Mand en Trompet og en Krukke med en Fakkel i, og førte dem midt om Natten til Fiendens Leir. Saa blæste de i Trompeterne, slog Krukkerne itu, svingede Faklerne og raabte: „Herrens Sværd og Gideons!" Midianiterne flygtede, og Gideon fangede to af deres Konger og dræbte mange af dem.

Abimelek.

Gideon havde 70 Sønner og desuden med en Medhustru fra Sichem en Søn ved Navn Abimelek. Efter Faderens Død dræbte Abimelek ved Sichemiternes Hjælp alle de andre Brødre paa den yngste nær, der hed Jotam. Denne havde nemlig skjult sig, og da han fik Bud om at Abimelek var bleven valgt til Konge i Sichem, gik han op paa Garizims Bjerg og raabte:

„Hører mig, I Mænd af Sichem! Engang gik Træerne hen for at salve sig en Konge, og sagde til Olietræet: vær Konge over os. Olietræet svarede: skulde jeg forlade min Fedme, for hvilken Gud og Mennesker ærer mig, og gaa hen for at svæve over Træerne?

Da sagde Træerne til Figentræet: kom du og vær Konge over os. Figentræet svarede: skulde jeg forlade min Sødme og gode Frugt, og gaa hen for at svæve over Træerne?

Da sagde Træerne til Vinstokken: kom du og vær Konge over os. Vinstokken svarede: skulde jeg forlade min Most, som fryder Gud og Mennesker, og gaa hen for at svæve over Træerne?

Da sagde Træerne til Tornebusken: kom du og vær

Konge over os. Tornebusken svarede: dersom I virkelig vil salve mig til Konge over eder, saa kom og søg Ly i min Skygge; men hvis ikke, da skal der udgaa Ild fra Tornebusken og fortære Libanons Cedre.

Har I nu handlet ret mod Gideon og hans Hus, da fryder eder ved Abimelek og han sig ved eder; men hvis ikke, da skal der udgaa Ild fra Abimelek til at fortære Sichem, og fra Sichem skal der udgaa Ild til at fortære Abimelek."

Da Abimelek havde regjeret i 3 Aar, sendte Gud en ond Aand mellem ham og Sikem. Sikemiterne blev hans bitre Fiender og besluttede at ihjelslaa ham. Men Abimelek havde en Ven der i Sikem, ved hvis Hjælp han overrumplede, indtog og ødelagde Staden.

Derfra drog Abimelek til en anden By Tebez, som han ogsaa indtog, men en Kvinde kastede et Stykke Møllesten fra et Taarn i hans Pande. For at det ikke skulde siges, at en Kvinde havde dræbt ham, lod han sig gjennembore af sin Vaabendrager. Paa denne Maade gik Jothams Forbandelse i Opfyldelse.

Saadan Lykke blomstrer for et Folk, hvor Lov og Ret ikke gjælder, og hvor List og Vold beholder Overhaand.

Jefta.

Israels Børn fortsatte med at synde og bedrive Afguderi. Da sendte Herren Filistrene og Ammoniterne imod dem. Herren stod ikke Israeliterne bi, hvorfor deres Fiender beseirede dem og gjorde dem til sine Undersaatter for 18 Aar. I sin Nød raabte de til Herren om Frelse og opgav sine Afguder. Herren ynkedes over dem og sendte dem Jefta som Befrier. Jefta var en kjæk Kriger, men Israels Børn havde ikke behandlet ham paa den bedste Maade, saa han havde maattet flygte fra sit Hjemsted. Han vægrede sig derfor i Førstningen for at overtage den ham tilbudte Overanførsel, men gik endelig ind paa det. Herrens Aand var over ham. Da han drog ud i Kamp mod Ammoniterne, lovede han Herren at ofre som et Brændoffer det første, der gik ham imøde fra hans Hus, hvis han kom hjem som Seiervinder. Dette var et meget ubesindigt Løfte af Jefta. Han seirede og befriede Israels Børn. Paa Veien hjem mødte han sin Datter, sit eneste Barn, der kom ham imøde med Trommer og Dans. Af Bedrøvelse sønderrev Jefta sine Klæder, men han ansaa sig forpligtet til at gjøre med hende efter sit Løfte,

hvortil hun ogsaa selv modig opmuntrede ham. Efter 2 Maaneders Samvær med sine Veninder paa Bjergene, hvor

Jefta møder sin Datter.

de sammen begræd hendes tidlige Bortgang, ofrede Jefta hende. Det blev siden til en Skik for Israels Døtre at ihukomme eller prise Jeftas Datter hvert Aar i 4 Dage.

Samson.

Israeliterne syndede igjen, og Herren gav dem i Filistrenes Haand i 40 Aar.

En Mand af Dans Stamme hed Manoa. Han og hans Hustru frygtede begge Gud. De havde intet Barn. Da lod Gud Hustruen ved en Engel vide, at hun skulde faa en Søn, som skulde være Nasiræer fra Fødselen af. Nasiræere kaldtes de, som var udsete til Guds Tjeneste i en særegen Forstand, og som Nasiræer skulde den kommende Søn ikke drikke Vin, ei heller skulde hans Haar klippes. Kvinden fødte en Søn, som blev kaldt Samson, og Herrens Aand var over ham.

Da Samson var voxen, gik han til en By, som hed Timna. Her saa han en af Filistrenes Døtre, som han ønskede at ægte. Hans Forældre gik med ham til Timna, og paa Veien kom en Løve brølende imod ham. Samson søndersled den med bare Hænder, men sagde det ikke til nogen. En Tid efter, da han kom for at holde Bryllup, fandt han, at en Bisværm havde lagt Honning i Aadslet. Samson tog af Honningen og gav sine Forældre deraf uden at sige noget mere om Sagen. 30 Brudesvende var i Bryllupper. Sam-

son fremsatte en Gaade for dem til Løsning. Den lød saaledes:

Fra den Spisende Spise kom,
Sødme kom fra den Stærke.

Samson sønderriver Løven.

Dersom de kunde gjætte Gaaden inden 7 Dage, skulde de faa 30 Helligdagsklædninger, hvis ikke, skulde Samson have ligesaamange af dem. Ved Trudsler fik de Løsningen gjennem hans Hustru, paa den syvende Dag kunde de derfor løse den med følgende Ord:

Hvad er vel sødere end Honning?
Hvad har vel Styrke som Løven?

Samson slog 30 Filistre ihjel og bortgav disses Klædningsstykker til Brudesvendene. Hans Hustru blev givet til en af Brudesvendene. Af Vrede herover satte Samson Ild paa Filistrenes Agre og Oliehaver. Da nu Filistrene indebrændte hans forrige Hustru, lovede han at tage rigtig Hævn. Engang ihjelslog han 1000 Mand med en Asenkjæve. En anden Gang, da han var i Gasa, og Filistrene lurede paa ham ved Stadens Port, tog han Stadsportens Døre, Stolper og Bom og bar det altsammen op paa Bjerget Hebron.

Derefter fattede han Kjærlighed til en Kvinde, som hed Dalila. Filistrenes Fyrster tilbød hende en stor Pengesum, dersom hun kunde faa lokket ud af ham, hvori hans Styrke laa. Hun spurgte Samson om dette, men han narrede hende mange Gange, indtil han endelig gav efter for hendes gjentagne Bønner. Jeg er en Guds Nasiræer, sagde han, der er ikke kommet Ragekniv paa mit Hoved. Hun afskar ham hans 7 Lokker, Filistrene kom over ham, og denne Gang mærkede han, at hans Kraft var veget fra ham. Filistrene stak hans Øine ud, førte ham til Gasa og satte ham til at male Korn i Fængslet. Engang, da Filistrene holdt en stor Fest i Afguden Dagons Tempel, hentede de Samson for at more dem. Hans Haar havde voxet og hans Styrke dermed kommet igjen. Templet var bygget paa Søiler. Samson bad til Herren og greb fat i de to Søiler i Midten, han bøiede sig kraftigt, Templet faldt overende og begrov ham med hans Fiender.

Ruth.

I Dommernes Tid var der en Hungersnød i Landet; og en Mand, som hed Elimelek af Bethlehem, drog til Moabiternes Land med sin Kone og to Sønner. Elimelek døde der, og Naomi, hans Hustru, blev tilbage med de to Sønner, der tog sig moabitiske Hustruer, da de blev voxne. En halv Snes Aar efter døde begge Sønnerne. Da gjorde Naomi sig rede og drog tilbage til Israels Land med sine to Svigerdøtre.

Men underveis, da hun betænkte, hvor fattig hun var, og hvor daarligt hun vilde være i Stand til at sørge for sine Svigerdøtre, sagde hun til dem, at de skulde vende om og overlade hende til sin Skjæbne. Svigerdøtrene græd, og den ene af dem vendte om, men den anden, der hed Ruth, svarede: „Overtal mig ikke til at forlade dig. Hvorhen du gaar, vil jeg ogsaa gaa; dit Folk skal være mit Folk, og din Gud skal være min Gud. Døden alene skal skille mig fra dig."

Saaledes talte og handlede den ædle Ruth. O Gud! du vil sikkerligen gjengjælde en saadan barnlig Kjærlighed og trøste dette arme Hjerte med din Miskundhed!

Da Naomi var kommet tilbage til Bethlehem, rygtedes det snart over den hele By, og Folk kom til hende for at høre om hendes sørgelige Skjæbne.

Men Ruth og Naomi levede i stor Fattigdom, og da det netop var Byghøsten, gik Ruth paa Marken for at sanke Ax. Herved kom hun ogsaa paa en rig Mands Ager; han hed

Ruth og hendes Venner.

Boas og var en Slægtning af hendes afdøde Mand. Han tiltalte hende venligt og bød hende at blive paa hans Ager og spise med Høstfolkene. „Jeg ved alt det," sagde han, „som du har gjort mod din Svigermoder, og at du ikke har villet forlade hende. Maatte Israels Gud gjengjælde dig din Gjerning; thi til ham er du kommen for at søge Tilflugt under hans Vinger." O, vidste dog blot alle lykkelige Mennesker, hvilken Velgjerning og hvilken Balsam et venligt Ord og en høflig Behandling er for et stakkels lidende Hjerte!

Ruth sankede paa Ageren indtil Aftenen, og da hun kom hjem til Naomi og fortalte, hvorledes det var gaaet hende, blev Svigermoderen meget glad og takkede den Herre, som er Enkers Forsvar og de faderløses Fader.

Den unge Moabiterinde vedblev hele Høsten igjennem at sanke Ax hos Boas, og hun boede hos Svigermoderen. Men da Høsten var forbi, gik Boas til Naomis nærmeste Slægtning og spurgte ham, om han vilde indløse Naomis Jord, som hendes Mand havde maattet afhænde, og da Slægtningen ikke kunde gjøre det, indløste Boas Jordlodden og ægtede derefter Ruth. I Tidens Løb fødte denne en Søn, der bragtes til Naomi, og hun lagde ham paa sit Skjød og blev hans Fostermoder. Naboerskerne gav ham Navn: de kaldte ham Obed. Han blev Fader til Jesse eller Isai, som igjen var Davids Fader.

Eli og Samuel.

En Mand af Levi Stamme hed Elkana og hans Hustru Hanna. De havde ingen Børn. Hvert Aar drog de op til Silo for at ofre til Herren. Et Aar bad Hanna inderligt til Herren og lovede: Hvis Herren giver mig en Søn, vil jeg hellige ham til Herren alle hans Livs Dage. Eli, Ypperstepræsten, sagde hende, at Gud vilde opfylde hendes Begjæring. Inden Aaret var omme, fødte hun en Søn og kaldte ham Samuel. Saasnart han var stor nok, blev Samuel bragt til Eli i Silo for at tjene Herren.

Eli var meget gammel; han havde to Sønner, som var høist ugudelige. Naar deres onde Rygte kom for Faderen, sagde han bare: Ikke saa, mine Børn! men derved blev det.

En Nat, da Drengen Samuel som sædvanlig sov i Herrens Tabernakel, raabte Herren paa Samuel. Men da Herrens Røst i de Dage sjælden lod sig høre, troede Samuel, det var Eli, som raabte. Eli sagde: Jeg raabte ikke, gaa hen

Samuel ofres til Herrens Tjeneste.

og læg dig igjen. To Gange til lød Røsten. Nu forstod Eli, hvem den kaldende var, og sagde: Naar der atter kaldes, saa svar: Tal, Herre, din Tjener hører. Fjerde Gang lød Raabet, og Samuel svarede. Herren sagde: Fordi Eli saa, at hans Sønner var ugudelige, men straffede dem ikke, vil jeg føre Ulykke over Eli og hans Hus. Om Morgenen fik Eli det at vide, han sagde: Han er Herren, han gjøre, hvad der er godt i hans Øine.

Der udbrød Krig med Filistrene, og Israel tabte. Man hentede Arken i den Tro, at den skulde bringe Seier, men de blev atter slagne, og Arken toges af Fienderne. Eli, nu 98 Aar gammel, havde sat sig ved Veien, bekymret for Guds Ark. En Flygtende kom og fortalte, at Elis 2 Sønner var faldne, og Arken tagen. Da Eli hørte det om Arken, faldt han baglænds, brækkede Halsbenet og døde.

Filistrene tog Arken og satte den i Dagons Tempel i Asdod. Men næste Morgen fandt de Dagon liggende foran Arken med afhugne Hænder og Hoved. Flere Plager udbrød i Asdod. Arken blev ført til et Par andre Steder, men med samme slemme Følger for Filistrene, indtil de efter 7 Maaneders Forløb med Gaver skikkede den tilbage til Israel. Arken blev sat i Kirjat-Jearim, til David førte den til Jerusalem.

Da Herren paa Samuels Bøn 20 Aar senere ydmygede Filistrene for Israels Børn, blev Samuel Dommer i Israel. Hans Hjem var i Rama, hvor han ogsaa havde en Profetskole.

Paa sine gamle Dage satte Samuel sine to Sønner til Dommere, men de gik ikke i sin Faders Spor og solgte Retten for Penge. Israels Ældste gik til Samuel og begjærede en Konge, som alle andre Folkeslag havde. Samuel syntes ilde om dette, men Herren sagde: Lyd Folkets Røst, det har ikke forkastet dig, men mig har det forkastet og vil ikke længer have

mig til Konge. Efter Herrens Befaling forestillede Samuel dem, hvad de havde at vente af sin Konge; men intet hjalp, Folket vilde have sin Villie.

Saul.

Saul, Kis Søn, af Benjamins Stamme, var den smukkeste Mand i Israel og vel Hovedet høiere end andre. Ham befalede Herren Samuel at salve til Konge. Samuel gjorde det med disse Ord: Nu har Herren salvet dig til Fyrste over sin Arv. Herrens Aand kom fra den Dag over Saul.

Til offentlig Bekræftelse paa, at Saul var den udvalgte Konge, sammenkaldte Samuel Folket i Mizpa, hvor han opstillede dem i sine Stammers Orden og kastede Lod. Lodden traf Saul. Folket raabte: Saul leve!

Saul var en meget tapper Mand. Nahas, Ammons Konge, havde leiret sig mod Jabes i Gilead. Han var villig til at slutte Forbund med Indbyggerne, men satte det grusomme Vilkaar, at han maatte stikke høire Øie ud paa dem alle til Skjændsel for Israel. Saul fik Bud herom, han samlede Folket, drog ud mod Nahas og slog ham.

Samuel sagde nu til Folket: Jeg har lydt eders Røst og sat en Konge over eder; her staar jeg; svarer mig nu for Herren og hans Salvede: hvis Oxe eller Asen har jeg taget, hvem har jeg undertrykket, af hvem har jeg taget Gave og

lukket mine Øine? Folket svarede: Du har aldrig gjort noget saadant.

Lykkelig den Statsmand og Fyrste, som kan henvende sig til Folket med aaben Pande og vente samme Svar som Samuel.

Skjønt Saul var en modig Mand og bød Israels Fiender Stangen, viste han sig dog ikke lydig mod Herren. Da han i et Slag handlede mod Herrens Befaling, lod Herren ham gjennem Samuel vide, at hans Kongedømme ikke skulde bestaa. Samuels Ord var: Gjenstridighed er en Trolddoms Synd, og Haardnakkenhed er Uretfærdighed og Afgudsdyrkelse; efterdi du har forkastet Herrens Ord, da har han og forkastet dig, at du ikke skal være Konge. Vel fik Saul

Samuel nægter at gaa med Saul og tilbede.

efter nogen Overtalelse Samuel til at ofre med ham. Men Herrens Beslutning med Saul stod fast. Samuel gik hjem til Rama sørgende over Sauls Ulydighed.

David salves til Konge.

Nogen Tid efter talte Herren til sin Profet, Samuel og sagde: „Hvor længe vil du sørge over Saul? Jeg har jo forkastet ham som Konge over Israel. Fyld derfor dit Horn med Salvelsens Olie og gaa hen til Isai, thi jeg har udset mig en Konge iblandt hans Sønner.“ Og saa tog Samuel en Kalv med sig, for at Saul skulde tænke, at han kun var gaaet til Isais Hus for at berede Herren et Slagtoffer, og da han kom til Bethlehem, hvor Isai boede, gik Byens Ældste ud for at tage mod den store Profet.

Høiene, der ligger ovenfor Byen, har grønne Skraaninger, hvor der græsser Faar. Der gik en Dag en talrig Hjord, bevogtet af en ung Hyrde med blaa Øine og krøllet Haar. Han var den yngste af otte Brødre, og alle de andre havde begivet sig ned til Byen til en stor Fest; thi Samuel, Israels store Seer, var kommet i Besøg hos deres Fader, Isai. Der vilde jo rimeligvis ikke blive Brug for den lille Hyrdedreng, og saa blev han hos sine Faar.

Men se! — der kommer en af hans Faders Tjenere løbende op til Høien. Han kalder: David skal komme hjem, thi Profeten vil tale med ham. Saa reiser Drengen sig lydig

og løber ned ad Bakken, idet han dog maaske standser et Diehlik ved Bækken for at vadske sit Ansigt i Bethlehems klare Kilde, inden han gaar til Festen i sin Faders Hus.

Der stod Profeten med sit lange, snehvide Haar, og saasnart den unge David kom ind, gik han frem med Salvehornet i Haanden og gjød dets Indhold af sødtduftende Olivenolie blandet med arabiske vellugtende Salver ned over Davids gullokkede Hoved. Nu var Ynglingen Herrens Salvede. Naar Tiden kom, vilde han blive Konge, men først ventede der ham mange og forskjelligartede Prøvelser.

Hvorledes var det da gaaet til, at Samuel valgte den yngste blandt Brødrene til en saa høi Værdighed? Jo, da Samuel haade forkyndt de Ældste i Byen, at han var kommet for at tilberede Herren et Slagtoffer, gjorde han dette i Stand og indbød derefter til Festen foruden Andre ogsaa Isai og alle hans Sønner. Da denne kom, forestillede han Profeten sin Førstefødte, Eliab, og eftersom Samuel syntes godt om den unge Mand, tænkte Profeten ved sig selv, at dette maatte dog vistnok være den af Gud udkaarne. Men Herren sagde til Samuel: „Se ikke efter hans Ydre; thi jeg ser efter Hjertet, og jeg har forkastet ham."

Isai lod derefter sin anden Søn, Abinadab, gaa forbi Profeten. Men Herren havde heller ikke valgt Abinadab. Isai lod efterhaanden alle sine syv Sønner gaa forbi Samuel, men Herren havde ikke valgt nogen af dem. Da sagde Samuel: „Er dette alle dine Sønner?" — „Nei," svarede Isai,

„den yngste er endnu tilovers; han vogter Faar." Men da befalede Samuel, at der skulde gaa Bud efter ham, og da han kom, skete det, som ovenfor er berettet, at Samuel salvede ham, efterdi Herren vilde det, og da han havde salvet Ynglingen, gjorde Profeten sig strax rede og vendte tilbage til Rama.

David og Goliath.

Nogen Tid derefter begyndte en ny Krig mod Filistrene, og Davids tre ældste Brødre var med Krigshæren. Den gamle Isai sendte David til Leiren, for at han skulde se til sine Brødre og medgav ham nogle Levnetsmidler til dem. Den unge Mand begav sig afsted kun bevæbnet med den Slynge, som han altid førte med sig til Beskyttelse mod vilde Dyr, og da han paa Veien gik over en Bæk, der var fuld af runde, glatte Stene, fyldte han sine Lommer med disse for kommende Tilfældes Skyld.

Da David kom til Leiren, erfarede han, at Kongen og hele Hæren var ude af Stand til at udrette noget mod Fienden. Thi der var en forfærdelig Kjæmpe ved Navn Goliath i Filistrenes Hær. Han var sex Alen og en Haandsbred høi, bar et tungt Metal-Harnisk og havde et vældigt Sværd ved Siden. Hver Dag pleiede han at komme frem og udæske Israeliterne, om nogen af dem skulde have Hjerte og Mod

Dav.d opsamler Stene til sin Slynge.

til at kjæmpe med ham, men hidtil havde ingen meldt sig, og hele Hæren var nedsunket i Sorg og Fortvivlelse.

Med Interesse lyttede den unge Hyrde til Fortællingen om Kjæmpen og om den store Belønning, som Kongen havde udsat for den, der fældede Kjæmpen. Hans Broder Eliab blev harmfuld paa ham og raabte: „Jeg kjender vel din Hovmodighed og dit Hjertes Ondskab; du er kommet ned for at se paa Striden." Og han vilde gjerne have jaget ham hjem igjen. Ældre Brødre har i det hele taget i Forældrenes Fraværelse en stor Lyst til at træde deres yngre Sødskende i Faders Sted og hjælpe paa deres Uerfarenhed med Raad og Advarsler, og forsaavidt dette sker med Sindighed og Kjærlighed, gjør de ogsaa en god og Gud velbehagelig Gjerning dermed. Men Eliab gjorde sin Broder Uret og talte ikke med ham, som det sømmer sig for Brødre. David brød sig derfor heller ikke synderligt om hans Ord, men vendte sig fra ham og sagde til en blandt Folket: „Hvad er det, I siger? Hvad vil Kongen gjøre for den, som fælder Kjæmpen?" De svarede ham: „Hvo, som fælder Kjæmpen, ham vil Kongen gjøre rig og give ham sin Datter, og gjøre hans Hus skattefrit."

Da sagde David: „Jeg vil dræbe Filisteren," og man meldte det til Kongen, som lod ham kalde for sig. Men da Saul saa hans Ungdom, vilde han først ikke tilstede det; dog omsider gav han efter og gav David sin egen Rustning. Denne var dog Ynglingen for tung; han foretrak at gaa imod

Uhyret kun bevæbnet med en Slynge, hvortil han i den nærliggende Bæk havde udsøgt sig fem store, glatte Stene.

Kjæmpen haanede den unge Mand, da han fik Øie paa ham. „Er jeg en Hund," sagde han, „siden du kommer til mig med en Stok?" David svarede: „Du kommer til mig med Sværd og Spyd og Skjold, men jeg kommer til dig i Herrens, Israels Guds Navn, hvis Hær du har forhaanet." Med disse Ord lagde han en Sten i Slyngen, og førend Kjæmpen kunde naa ham med sit lange Sværd, slyngede Da-

David dræber Goliath.

vid ham Stenen saa kraftig i Panden, at han styrtede om. Hurtigt sprang nu David til, trak Goliaths eget Sværd ud og halshuggede ham dermed.

Da Filistrene saa dette, flygtede hele deres Hær i For-

færdelse, og Israeliterne forfulgte dem og gjorde et stort Bytte. Men Jonathan, Sauls herlige Søn, tog sin Kjortel af og gav den til David tilligemed sit Belte, sin Bue og sit Sværd, og han fik den unge Hyrde meget kjær, og de kom til at elske hinanden høiere end Brødre. Saul optog nu David i sit Hus, gav ham sin Datter Michal tilægte og satte ham til Høvedsmand over en Del af Hæren. Men Kongen led dog ikke, at Folket priste Ynglingens Bedrifter høiere end Sauls, og lidt efter lidt sneg der sig hadefulde Følelser ind i hans Hjerte mod David. Kun naar denne med sin smukke Stemme sang nogle af de herlige Salmer, han havde digtet, for den mørke, tungsindige Konge, formaaede det at sprede hans Melankoli for et Øieblik.

Davids Flugt.

Allerede da Hæren drog hjem fra Kampen mod Goliath og Filistrene, var Saul blevet misundelig paa David, fordi Folket modtog dem med en Sang, hvori der sagdes, at Saul havde slaaet Tusinder, men David Titusinder. Da denne sidste nu tillige var meget heldig paa sine senere Tog mod Filistrene, hvorved hans Yndest hos Folket steg, kunde Saul ikke længere beherske sig, men forsøgte en Dag, da David spillede paa Harpe for ham, at gjennembore ham med sit

Spyd. Saavel dette som flere andre Mordforsøg mislykkedes dog, men David ansaa det tilsidst for bedst at begive sig helt bort fra Hoffet, hvorefter Saul aabenlyst gav sig til at forfølge ham og tillige giftede hans Hustru Michal med en anden Mand. David søgte til Samuel i Rama, men Saul drog tilsidst derned for at hente ham, og skjønt han ved Guds øiensynlige, direkte Indgriben forhindredes fra at fange ham, maatte David dog flygte fra Rama. Han opholdt sig nu rundt om i Landets Huler og Skove, hvor der efterhaanden samlede sig en Skare Tilhængere om ham, men da han ikke vilde styrte Landet i en Borgerkrigs Rædsler eller lægge Haand paa Saul, der, saalænge han levede, var „Herrens Salvede", saa besluttede han omsider at forlade Landet. Han drog derfor til Filistrene, og disses Konge Achis, der hadede Saul og skattede Davids Krigerdygtighed meget høit, gav ham Byen Ziklag til at bo i og herske over, og herfra førte David da Krig med de andre hedenske Folkeslag, som omgav Jødeland.

Da Achis mærkede, at Saul var forladt af sin Gud, og at han havde jaget sine bedste Stridsmænd bort, besluttede han at bemægtige sig Landet. Han drog derfor mod Israel med en stor Hær. Saul rustede sig ogsaa, og begge Hære mødtes paa Gilboæ Bjerg. Men om Natten før Slaget var Saul i høi Grad bekymret for Udfaldet. Ingen af Guds Profeter fandtes i hans Leir, der kunde berolige ham. Sine tapreste Mænd havde han drevet fra sig, og Folket, hvis Præster han havde ladet dræbe, ventede med Sikkerhed, at Israels Gud vilde hævne sig paa deres Fyrste. Saa tog han en For-

klædning paa sig og listede sig bort fra Leiren til en Spaa-
kvinde i den nærliggende lille By Endor, for at hun ved sine

Ziklag.

afskyelige Trolddomskunster kunde sige ham Slagets Gang.
Men midt under hendes tomme Ceremonier og virkningsløse

Besværgelser steg Samuels Aand op af Jorden og forkyndte den forfærdede Konge, at han og tre af hans Sønner vilde blive dræbte den følgende Dag.

Det skete som Aanden havde sagt: Israel led et stort Nederlag paa Gilboæ Bjerg den næste Dag og Saul lod sig,

David salves til Konge.

efter et heltemodigt Forsvar, falde paa sit Sværd, for ikke at blive fanget af Filistrene. Men David lod den Mand dræbe,

der overbragte ham Budskabet og falskelig roste sig af at have slaaet „Herrens Salvede“ ihjel. Og han sang en Sørgesang over den faldne Konge, men derefter drog han paa Herrens Befaling op til Hebron og lod sig salve til Konge af Juda Stamme, og da senere Isboseth, Sauls efterlevende Søn, var bleven myrdet, valgtes David til Konge over hele Israel.

Kong Davids Regjering.

David var treti Aar gammel, da han blev Konge, og han regjerede i firti Aar. I Begyndelsen af sin Regjering havde han mange Kampe mod de omboende Folkeslag, men han seirede ved Herrens Hjælp over dem alle og udvidede Landets Grænser til alle Sider. Fra Jebusiterne erobrede han Jerusalem og byggede der Zions Borg eller Davids Stad og i denne Stad et prægtigt Pallads, til hvilket hans gode Ven, Hiram, Konge i Tyrus, sendte ham Materialier og dygtige Arbeidere.

Men, da nu tillige Herrens Ark var flyttet til Jerusalem, syntes det Kongen ilde, at Herren ikke havde et skjønt Tempel i Byen, og han sagde til Profeten Nathan: „Se, jeg bor i et Hus af Cedertræ, og Guds Ark bor midt imellem

Gardiner." Og Nathan, som fattede Davids Tanke, kunde i første Øieblik ikke indvende noget mod et saa smukt Foretagende som at bygge Herren en prægtig Bolig. Men den næste Dag kom Nathan atter til David og forkyndte ham, at Herrens Tid endnu ikke var kommet til denne Gjerning, og at Gud selv vilde sige, naar han vilde have det. Men for sin Gudfrygtighed fik David Forjættelser af Gud, thi Nathan forkyndte ham i Herrens Navn:

„Herren vil gjøre dig et Hus. Naar dine Dage er opfyldte, og du ligger med dine Fædre, da vil jeg opreise din Sæd efter dig, som skal udkomme af dit Liv; og jeg vil stadfæste hans Rige.

Han, han skal bygge mit Navn et Hus, og jeg vil stadfæste hans Riges Stol evindeligen. Jeg, jeg vil være ham en Fader, og han, han skal være mig en Søn....Men dit Hus og dit Rige skal blive bestandigt evindeligen."

Saa aflod David at tænke paa selv at bygge Herren et Tempel, men han lod dog samle kostbare Materialier og store Skatte, for at disse kunde blive beredte, naar Tiden kom.

Men da Ammoniternes Konge døde, kom David i Krig med dennes Søn, fordi den nye Hersker var mistænksom mod David og behandlede hans Sendebud som Speidere. David sendte Joab imod dem, men forblev selv i Jerusalem. Her saa han en Dag, da han vandrede paa Tagbalkonen af sit Palads, en deilig Kvinde i en nærliggende Have. Hun hed Bathseba og var gift med en af Davids Krigere ved Navn Urias, som netop deltog i Krigen mod Ammoniterne. David

lod hende komme til sig og forførte hende til at være utro mod sin Ægteherre. Men da han frygtede for, at Urias skulde opdage dette og lade sin Hustru straffe med Døden efter Mose Lov, skrev han et Brev til Joab og bad ham sørge for, at Urias blev dræbt i Kampen. Dette skete ogsaa, og nu tog Kongen Bathseba til Hustru.

En Dag sendte Herren sin Profet Nathan til David, og Profeten kom for Kongens Aasyn, medens han sad paa sin Trone omgivet af de mægtige i Israel. Profeten sagde til ham:

„Der var to Mænd i en Stad, en rig og en fattig.

Den rige havde smaat Kvæg og stort Kvæg, saare meget.

Men den fattige havde aldeles ikke uden et lidet Faar, som han havde kjøbt og havde født det op, og det var blevet stort hos ham og hos hans Børn tillige; det aad af hans Brød, og drak af hans Bæger, og laa i hans Skjød, og det var ham som en Datter.

Men der en Vandringsmand kom til den rige Mand, da sparede han at tage af sit smaa Kvæg og af sit store Kvæg, for at lave noget til den veifarende Mand, som kom til ham, og han tog den fattige Mands Faar, og lavede det til den Mand, som var kommen til ham."

Da David, som var saare retfærdig i sine Domme, hørte dette, optændtes hans Vrede, og han raabte til Nathan:

„Saasandt Herren lever! Den Mand er et Dødens Barn, som gjorde dette! Og han skal betale det Faar firedobbelt."

Da sagde Nathan til Kongen: **„Du** er Manden. Saa talte Herren, Israels Gud: Jeg, jeg salvede dig til

David bekjender sin Synd.

Konge over Israel, og jeg udfriede dig af Sauls Haand. Og jeg gav dig din Herres Hus og din Herres Hustruer i dit

Skjød og gav dig Israels og Judæ Hus. Og dersom det er lidet, da vilde jeg lagt dig saadant og saadant til. Hvorfor har du da foragtet Herrens Ord, at du gjorde det, som er ondt for hans Øine? Urias den Hethiter har du slaget ihjel med Sværdet, og hans Hustru har du taget dig til Hustru.... Saa skal nu ikke Sværdet vige fra dit Hus evindeligen, fordi du har foragtet mig,....jeg vil opreise Ulykke over dig af dit Hus og tage dine Hustruer for dine Øine."

Da bøiede Kongen sig for Gud og sagde: Jeg har syndet mod Herren, og han angrede sin Synd bitterligen, saa at Nathan omsider maatte trøste ham og sige, at Herren paa Grund af hans oprigtige Fortrydelse havde borttaget Synden fra ham. Men den Søn, som Bathseba havde født ham, skulde dø; og det skete saaledes. Senere fødte Bathseba ham en anden Søn; det var den berømte Salomon, det er udlagt Fredsfyrsten, som fik Riget efter David.

Absalons Oprör mod David.

Men Herren havde sagt: Jeg vil opreise Ulykke over dig af dit Hus; og Herrens Ord gaar altid i Opfyldelse. David havde en Søn, Absalon, som han elskede meget, men som var af et stolt og herskesygt Sind. En af sine Brødre havde han slaaet ihjel, og da Faderen omsider tilgav ham denne Misgjerning, begyndte han at pønse paa Oprør mod

Kongen. Han havde et behageligt og vindende Ydre, ansaaes for den smukkeste Mand i Israel og besad navnlig et herligt,

Joab dræber Absalon.

rigt Haar, der faldt ham ned over Skuldrene. Kongen lod ham have stor Indflydelse paa Afgjørelsen af alle de Sager,

der bragtes for hans Domstol, og Absalon hjalp saaledes sine Venner til at vinde, medens de, der ikke henvendte sig til ham iforveien, aldrig kunde faa Ret. Folket vænnedes derved efterhaanden til at anse ham for den virkelige Konge, og da han omsider gjorde aabent Oprør, strømmede Mængden til ham, saa at Kong David maatte flygte ud af sit eget Hus og sin egen By og atter vandre om i Skove og Bjergkløfter for at undgaa at blive dræbt.

Dog, det var ikke Herrens Villie, at David skulde helt sønderknuses. Omsider stødte mange af Davids gamle Krigere til ham, og da det kom til Slag, blev Absalons Hær aldeles slaaet. Absalon selv flygtede, men da han kom ind i en Skov, blev han hængende ved sit lange Haar i en Gren uden at kunne slippe ned. Da dette berettedes Joab, Davids gamle Hærfører, løb han hen til Stedet og gjennemborede ham. Saasnart det blev meldt David, at Slaget var vundet, viste det sig dog strax, at Faderkjærligheden overfor den vanartede Søn ikke var uddød, thi hans første Spørgsmaal var: „Gaar det den unge Mand Absalon vel?“ Thi han havde givet Ordre til, at Sønnens Liv skulde skaanes. Men da han nu hørte om hans Død, gik han ind i sit Hus og jamrede høit over den tabte Søn.

Salomon.

Da David mærkede, at Døden nærmede sig, lod han kalde sin Søn Salomon, hvem han allerede tidligere havde faaet salvet til sin Efterfølger. Og da han havde givet denne mange Formaninger og forstandige Raad om Regjeringen, hensov den gamle Helt, der havde grundlagt Israels Storhed gjennem sit lange, omvexlende, men daadrige Liv.

Salomon, der i Fred besteg Thronen efter ham, var af Gud benaadet med en særdeles Visdom og Lykke i alle sine Foretagender, saa at hans Navn endnu bevares i levende Erindring ikke alene blandt de Christne og Jøderne, men ogsaa blandt alle Østens hedenske Folk. Med Visdommens Erhværvelse gik det saaledes til, at Herren en Nat viste sig for ham i Drømme og sagde: Begjær, hvad jeg skal give dig!" Da bad Salomon ham om et forstandigt Hjerte til at dømme Folkene og til at skjelne mellem godt og ondt, og det behagede Herren vel, saa at han svarede: Efterdi du har begjært denne Ting og ikke har begjæret et langt Liv, og ikke Rigdom og ikke dine Fienders Sjæl, saa vil jeg give dig baade et vist og forstandigt Hjerte og tillige det, som du

ikke har begjæret, nemlig Rigdom og Ære, saa at der har ikke været nogen som du iblandt Kongerne. Og Gud lovede ham ogsaa et langt Liv, hvis han vilde holde Herrens Bud og Skikke.

En Dag fik han Leilighed til at vise, at denne Drøm havde indeholdt Sandhed. To Kvinder mødte nemlig en Morgen for hans Throne, da de var uenige om hvem af dem, der var den rette Moder til et lidet Barn, som de førte med sig. De havde havt hver sit Barn oprindelig, men den ene

Salomons Dom.

Moder havde ligget sit ihjel om Natten og derefter stjaalet den andens og udgav det for sit. Salomon hørte paa deres Klager og bad derefter sin Drabant at drage Sværdet og flække Barnet midtad, for at hver kunde faa sin Part. Men da kom det frem, hvem der var den rette Moder, thi denne

raabte, at hun hellere vilde give Slip paa sit Barn end se det blive dræbt, hvorimod den anden var ligegyldig derved. Da pegede Kongen paa den første og sagde: Giv hende Barnet, thi hun er Moderen!

Desforuden blev Salomon ogsaa berømt ved de mange herlige Ordsprog, som han samlede eller forfattede, og som vi endnu stedse læser i det gamle Testamente. Rygtet om hans Forstandighed udbredte sig til mange Lande; langt nede fra Arabien kom Dronningen af Saba for at prøve ham med dunkle Ord og Gaader, men han løste dem alle, og hun bøiede sig for hans Visdom. Og saaledes gik det ogsaa andre, saa at eiheller nogen vovede at fornærme ham eller paaføre ham Krig.

Templet bygges.

Men Salomon vidste, at Herren havde udvalgt ham til at bygge sit Tempel, og han sendte Bud til sin Faders Ven, Kong Hiram, for at faa ham til at hjælpe sig. Dette lovede Hiram beredvilligen, og han sendte ham Cedertræ og laante ham sine Bygmestre. Det store Værk paabegyndtes i Salomons fjerde og endtes i hans ellevte Regjeringsaar. Kongen lod 80,000 Arbeidere hugge Træet paa Bjerget Libanon og

70,000 andre bar det ned fra Bjerget, foruden at Tilsyns-mændenes Antal var 3,300.

Templet selv byggedes af tilhugne Sten, men Væggene indvendig var af Cederplanker og Gulvet af Fyr. Bygningens Længde var 40 Yard, dens Bredde c. 14 Yard og dens

Salomons Tempel bygges.

Høide 20 Yard. Forhuset var 14 Yard ligesom Templets Bredde, og dets Dybde var over 6 Yard. Foran dette Forhus eller Vaabenhus opreiste han to Kobberstøtter. Hele Huset blev beslaaet med Guldplader og paa Væggene var udskaaret Figurer. Templets Indre var delt i det Hellige og det Allerhelligste. Det Hellige var 80 Fod langt, 40 Fod bredt og 60 Fod høit. Deri stød Røgelsealteret og

Bordet med Skuebrødene samt 10 Guld-Lysestager. Det Allerhelligste var beslaaet med Guld overalt, og deri stod Pagtens Ark med Lovens Tavler. Over Pagtens Ark var Naadestolen med to Cherubfigurer. Der var ogsaa en Forgaard for Præsterne, hvori der fandtes et Brændoffer-Alter af Kobber og et støbt Hav, 10 Alen langt, som stod paa 12 Kobberoxer.

Da Templet skulde indvies, samledes Israels Mænd fra alle Landets Egne til Jerusalem. Og Præsterne bar Herrens Ark ind i Templet, hvorefter Kong Salomon kastede sig for Herrens Alter og bad en hjertelig Bøn til Herren om Velsignelse over Værket. Derpaa ofrede Salomon i Takoffer til Herren 22,000 Oxer og 120,000 Faar, og hele Israel holdt Høitid i fjorten Dage.

Salomons Död og Rigets Deling.

For hvert Aar, der gik, tiltog Salomon i Rigdom og Anseelse. Hans Skibe seilede til Indien og Arabien saavel som til Europa med Tyriernes Handelsflaader, og deres Deltagelse i denne Handel bragte Kongen umaadelige Fordele. Men ogsaa Luxus og Overdaadighed tog stærkt Overhaand i Landet. Alle Kong Salomons Drikkekar var af Guld, thi andre Metaller agtedes altfor ringe i hans Dage. Han lod

sig gjøre en stor Throne af Elfenben og beslog den med Guld; paa dens sex Trappetrin stod tolv udskaarne Løver, og dens Mage var aldrig set i noget Land. Kongen selv blev i sin Alderdom meget svag overfor Kvinder, og hans mange hedenske Hustruer bøiede omsider hans Hjerte, saa at Herren blev fortørnet paa ham. Og dette blev Grunden til, at hans Efterkommere ikke beholdt Riget udelt.

Efter at have regjeret Israel i 40 Aar, døde Salomon omsider, og hans Søn Rhoboam blev Konge efter ham. Men den unge Konge var haard og stolt, og da Folket bad ham at lette de haarde Byrder, som Faderen ved Krigene og Bygge-arbeiderne havde lagt paa det, svarede han efter sine yngre Raadgiveres Tilskyndelse, at hans Aag skulde blive endnu haardere. Saa vendte hele Israel med Undtagelse af Juda og Benjamins Stamme den taabelige Fyrste Ryggen og gjorde en ung Kriger ved Navn Jeroboam til Konge over sig.

Saaledes blev da Riget delt i to, og de store Erobringer, som David og Salomon havde erhvervet, gik efterhaanden tabt ved den indbyrdes Skinsyge og den derved foraarsagede Svaghed.

Elias.

Rhoboam regjerede i 17 Aar i Jerusalem, medens Jeroboam valgte Samaria til Hovedstad for hans Rige, der kaldtes Israels, hvorimod Rhoboams kaldtes Juda Rige. Jeroboam var allerede begyndt med at ofre til Afguderne, hovedsagelig for at forhindre Folket i at drage op til den nationale Helligdom i Jerusalem, hvor det naturligvis vilde blive udsat for Paavirkning af Rhoboams Undersaatter. Men hans Efterfølger var endnu værre. Den ugudeligste blandt Kongerne i Israels Rige var iøvrigt Achab, som var gift med en hedensk Prinsesse ved Navn Jesabel. Denne fik Baal-Dyrkelsen indført i Landet; men da fremstod Thisbiteren Elias, en Guds Profet, og sagde til Achab: „Saavist som Herren lever, skal der hverken komme Dug eller Regn i tre Aar.“ Da han havde udtalt denne Trusel, gik han paa Herrens Bud bort til Bækken Krith, hvor Ravnerne bragte ham Føde, medens han drak af Bækkens Vand. Men da Aaret var omme, blev Bækken tør, og han gik da til Zarepta, hvor en fattig Enke tog imod ham og delte sit sidste Brød og Resten af sin Olie med ham. Til Tak herfor, beretter Bi-

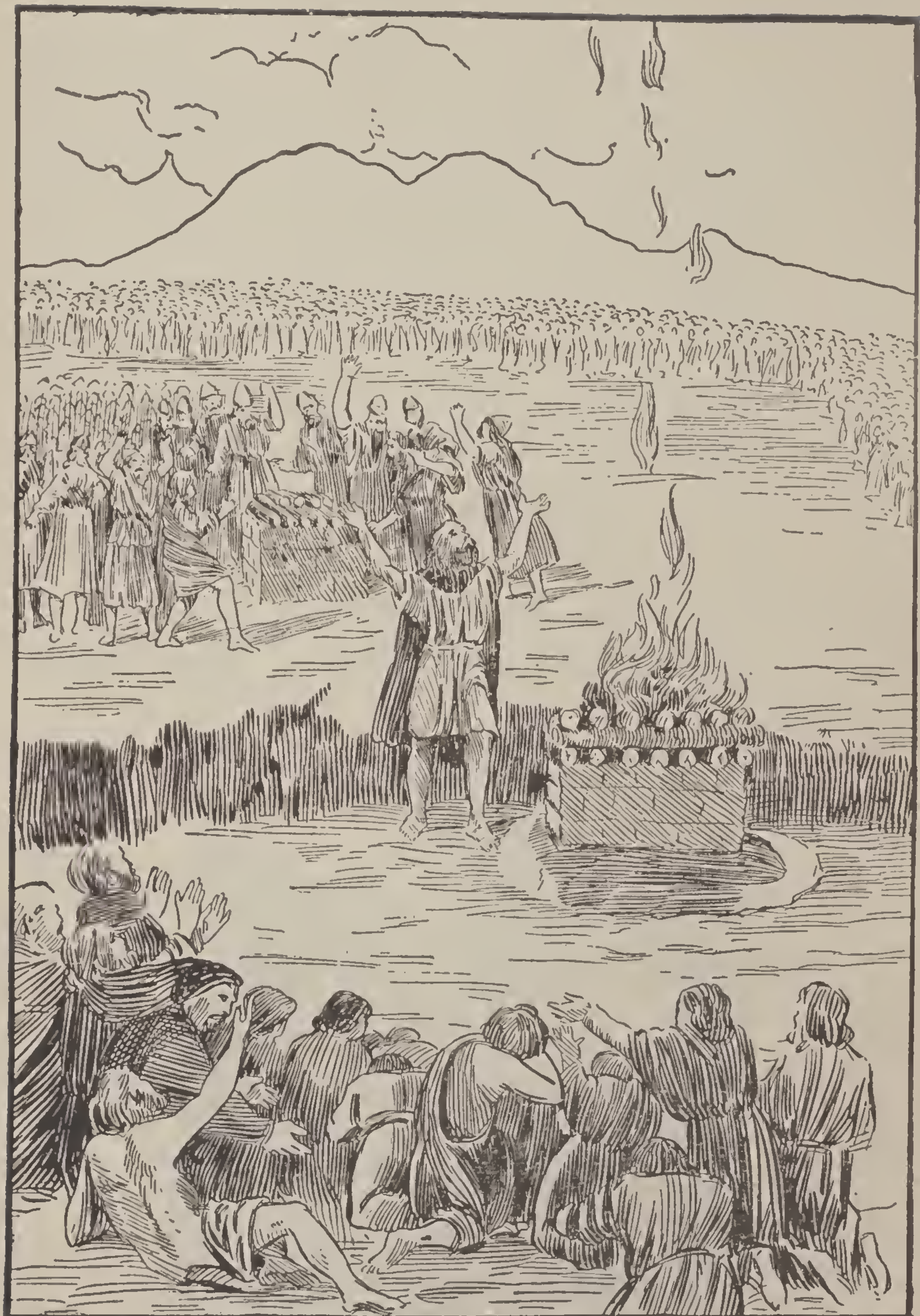
belen, blev Enkens Meltønde og Oliekrus ikke tomme, saa-længe til Frugtbarheden kom igjen.

I det tredie Aar af Tørken befalede Herren Elias at gaa til Achab og byde ham at lade alle Baals og de andre falske Profeter samle sig ved Karmels Bjerg, for at det kunde blive aabenbart, hvis Gud der var den stærkeste. Paa Efterretningen herom samledes næsten hele Israel om Bjerget, og til den fastsatte Tid gik den store hedenske Profetskare frem til Altrene, hvor Veden var lagt tilrette, og anraabte deres Guder om at lade Ild fare ned og antænde Veden. Men Baals Profeter anraabte fra Morgen og til Middag, uden at deres Guder opfyldte Forlangendet.

Da steg Elias frem, byggede et Alter, lod grave en Grav deromkring, ordnede Veden, huggede Oxen i Stykker, lagde det paa Veden og lod dette overøse med Væde. Da det var sket, traadte han frem og anraabte Israels Gud, hvorefter Herrens Ild øieblikkelig foer ned og fortærede Brændofferet.

Da Folket saa dette, faldt de paa deres Ansigt og sagde: Herren er Gud, Herren er Gud! Da bød Elias dem at gribe alle de falske Profeter, mange hundrede i Tallet, og Elias dræbte dem ved Kisons Bæk. Kort efter blev Himlen formørket af tykke Skyer, og der kom en stærk Regn.

Jesabel blev meget harmfuld over de falske Profeters Drab, og hun forfulgte Elias. Da blev Profeten modløs, men Herren aabenbarede sig for ham i Ørkenens Ensomhed

Ofringen paa Karmels Bjerg.

og styrkede hans Mod ved at fortælle ham, at der endnu fandtes 7000 i Israel, som ikke havde bøiet Knæ for Baal.

Den svage Kong Achab faldt strax tilbage til Hedenskabet igjen og foretog sig mange grusomme Handlinger. Naboth hed en Mand, som eiede en Vingaard tæt ved Achabs Palads. Achab fik Lyst til Vingaarden, men Naboth vilde ikke sælge sin Fædrene-Arv. Da blev Achab syg af Vrede, men hans Hustru Jesabel leiede falske Vidner mod Naboth, at han skulde have bandet Kongen, og han blev dømt, ført ud og stenet. Da sagde Jesabel det til Achab, og de gik ned for at tage Vingaarden i Besiddelse. Men Herren bød Elias at gaa dem i Møde, og Elias forkyndte de to, at Hundene skulde slikke Achabs Blod paa samme Sted, hvor de slikkede Naboths, og at Jesabel skulde blive opædt af Hunde indenfor Byens Mure.

Elias's Himmelfart.

Dette gik ogsaa i Opfyldelse. Efter ham blev Ahasia Konge, men han var ligesaa ugudelig som Achab og døde snart af en Sygdom.

Elias gik en Dag med sin Discipel Elisa til Gilgal. Da de stod ved Jordan, tog Elias sin Kappe, foldede den sammen og slog Vandet med den, hvorefter dette skiltes til begge Sider, og de gik over. Men da de gik videre frem, kom der en gloende Vogn med gloende Heste og tog Elias op mod Himlen. Elisa vendte tilbage til Israel med sin Lærers Kappe og gjorde Underværker i Herrens Navn, thi to Dele af Eliæ Aand havde denne skjænket ham.

Elisa og Naaman.

I Elisa Dage levede der i Syrien en Krigerhøvding ved Navn Naaman, som havde faaet den skrækkelige Sygdom, som kaldes Spedalskhed. Han havde søgt Hjælp mange Steder, men Ingen havde hidtil kunnet hjælpe ham. Da skete det, at Syrerne engang gjorde et Indfald i Israel og bortførte mange Fanger. Blandt disse var en israelitisk Pige, som kom som Tjenerinde til Naamans Hus. Engang da Naaman led store Smerter, sagde hun til hans Kone: „Hvis min Herre stod for Profeten Elisa, som er i Samaria, vilde han blive fri for sit Udslet.“

Saa drog Naaman afsted med Heste og Vogne og mange Foræringer og kom til Elisas Husdør, hvorefter han lod Bud

Naaman renses fra sin Spedalskhed.

gaa op til ham og sige ham, hvad han ønskede. Elisa lod svare tilbage: „Gaa og vask dig syv Gange i Jordan, og

du skal blive ren." Da harmedes Naaman og sagde: „Jeg tænkte, at han vilde kommet ud til mig og paakaldt Herren, sin Guds, Navn. Er ikke Floderne i Damascus bedre end alle Vandene i Israel?" Saa drog han da bort i Vrede. Men en af Tjenerne overtalte ham og sagde, at da han vilde have gjort noget Stort, hvis Profeten havde paalagt ham saadant, saa kunde han jo sagtens prøve det Lidet, han havde befalet ham. Naaman fandt denne Tale forstandig; han gik ned og badede sig, som Profeten havde anordnet, og se, han blev rask! Da opfyldtes hans Bryst af Taknemmelighed; han vendte tilbage til Elisa, lovede ikke mere at ville tilbede nogen anden Gud og tilbød ham Foræringer: ti kostbare Klædninger, sex tusinde Guldstykker og ti Centner Sølv. Men Elisa vilde Intet modtage.

Elisa havde dengang en Tjener ved Navn Gihesi, der var pengebegjærlig og underfundig. Han havde nok Lyst til de skjønne Klæder og Pengene, som Elisa forsmaaede, og han drog derfor hemmelig afsted efter Naaman. Da denne saa ham, spurgte han strax med venlige Ord, hvorfor han kom Gihesi svarede, at der var kommet to Drenge fra Ephraim til hans Herre, og at denne derfor lod ham bede om to Klædninger og et Centner Sølv. Naaman gav ham med Glæde mere end det Forlangte. Men da Gihesi derefter kom ind til Elisa, vidste denne Alt og sagde: „Var det nu Tid til at tage Sølv og Klæder? Derfor skal Naamans Spedalskhed hænge ved dig." Saa gik han ud fra ham hvid som Sne af Spedalskhed.

Profeten Jonas.

Noget efter Eliæ Dage, under Kong Jeroboam den Andens Regjering, levede Profeten Jonas i Israel. En Dag bød Herren ham: Gak til Ninive og prædik mod Staden, thi deres Ondskab er opkommet for mit Ansigt. Men Ninive var Hovedstaden i Assyrernes Rige og en meget pragtfuld og mægtig By. Jonas følte ingen Lyst til at efterleve Herrens Befaling, og i sin Taabelighed troede han at kunne undfly Gud ved at gaa ombord paa et Skib og seile til det fjerne Tharsis. Men Herren udsendte en stærk Storm, og Skibet var nær ved at synke. Da kastede Skibsfolkene Lod for at udfinde, om nogen ombord havde paadraget sig Havets Vrede, og Lodden traf Jonas. Denne indsaa, at det var Herrens Straf, og da han selv opfordrede Søfolkene til at kaste ham overbord, gjorde disse det omsider, skjøndt ugjerne. Men saasnart det var sket, blev Havet roligt. Gud havde imidlertid ikke besluttet sit ulydige Redskabs Død, men i sin Miskundhed sendte han et stort Havuhyre, som optog Jonas i sin Bug, og efter 3 Dages og 3 Nætters Forløb kastede ham op paa det tørre Land.

Da lød paany Herrens Ord til Jonas om at gaa til

Ninive, og nu adlød Profeten. Han gik ind ind i den af Mennesker vrimlende Stad og udraabte: Der er endnu firti Dage, saa skal Ninive omkastes!

Men Folket troede ham. Og Kongen aflagde sin her-

Jonas under Træet.

lige Kaabe for at klæde sig i Sæk og Aske, og Folket fastede og bad. Da Gud saa deres alvorlige Anger og sande Om-vendelse, sparede han Folket og gjorde dem intet ondt.

Da blev Jonas meget misfornøiet, thi han skammede sig

over, at hans Spaadom ikke var gaaet i Opfyldelse. Medens han nu saaledes sad udenfor Staden, da de firti Dage var omme, lod Herren et Træ (Kikajon) skyde op ved hans Side og skygge ham mod Solen. Men om Morgenen den næste Dag havde en Orm gnavet Træets Rod, og det visnede, saa at Solens Straaler faldt paa Profetens Hoved. Da blev han mismodig over Træets Undergang og bad Gud om, at han maatte dø. Men Herren svarede: „Du tager dig nær af denne Kikajon, som du dog ikke har arbeidet paa og ei givet Vært, som blev til paa een Nat og fordærvet paa een Nat; og jeg skulde ikke ynkes over den store Stad Ninive, i hvilken der er mange flere end 120,000 Mennesker, som ikke ved Forskjel imellem deres høire og deres venstre Haand, og mange Dyr?"

Israels Riges Undergang.

Gud lod det ikke mangle paa Advarsler til det syndefulde Israel. Profeten Amos fremstod endnu senere end Elias og Elisa og spaaede om fiendtlige Indfald; Profeten Hoseas forkyndte Landets Undergang paa Grund af de talrige Laster, der gik i Svang. Men Israel vilde ikke høre, og saa oprandt omsider den Straffens Dag, der aldrig udebliver, naar Gud Herren vedblivende trodses.

Kongen af Assyrien, Salmanassar, brød med sin Hær ind i Landet, og han beleirede Samaria i tre Aar, indtog omsider Byen og bortførte Israel til Assyrien, hvor de fordeltes i Mediens Stæder. Derefter lod Salmanassar Nybyggere komme fra Babel, men da disse ogsaa foragtede Herren, plagedes de af vilde Dyr. Da fordrede de af Salmanassar, at han skulde skaffe dem at vide, hvorledes Landets tidligere Gud dyrkedes, og han sendte dem en af de bortførte Præster. Denne boede da i Bethel og lærte dem at frygte Herren, men samtidigt beholdt de deres tidligere Guder, og paa denne dobbelte Maade levede de og deres Børn efter dem. De kaldtes Samaritanere.

Juda Rige.

Paa omtrent samme Tid som Israels Rige gik tilgrunde, levede der i Juda en from og gudfrygtig Konge ved Navn Ezechias. Ogsaa i hans Rige faldt Assyrerne ind, og i sit Hjertes Bedrøvelse sendte Kongen Bud efter Herrens Profet Esaias. Denne lovede ham Guds Hjælp, og Herren hørte hans Bønner, og han udsendte sin Engel, der om Natten dræbte 185,000 i Assyrernes Leir, hvorefter Sancherib, der nu herskede over Assyrerne, skyndsomt drog hjem til Ninive, hvor han blev dræbt af sine Sønner.

Da Ezechias senere blev syg, forkyndte Herren ham at han skulde leve femten Aar endnu. Men da Kongen senere viste Gesandterne fra Babylons Konge alle sine kostbare Skatte, hvoraf de fleste var fra Davids og Salomons Tid, spaaede Esaias, at alle disse Skatte engang skulde føres til Babylon. Den samme Profet har skrevet en herlig Bog i det gamle Testamente, hvori der er mange tydelige Forudsigelser om den kommende Frelser, hans Fødsel og Lidelser.

Ezechias havde en Søn ved Navn Manasse, der efter nogle Aars ugudelige Regjering omvendte sig og blev en god Konge. Hans Sønnesøn Josias lignede i mange Henseender David og bidrog meget til Gudsfrygtens Udbredelse ved at lade Mose Lov oplæse og paabyde Høitideligholdelsen af Paaskefesten, der i lang Tid var blevet forsømt. Men det blev ham umuligt at faa Bugt med Folkets Ugudelighed, og Herren lod ham derfor vide, at Landet var forkastet, men at Straffen dog ikke skulde komme i hans Tid.

Den kom under hans Sønnesøn Jojachim. Jerusalem erobredes, Templet plyndredes, og Kongen tilligemed en stor Del af Folket bortførtes til Babylon af Nebukadnesar. Denne indsatte Zedechias til Skattekonge over den tilbageblevne Del, men da han efter ni Aars Forløb undlod at betale, kom Nebukadnesar med en stor Hær, lagde Jerusalem i Grus, opbrændte Templet, dræbte Zedechias' Børn, medens Faderen saa derpaa, stak Øinene ud paa ham og bortførte saavel ham som hele Folket til Babylon. Forgjæves havde ogsaa den store Profet Jeremias, som levede paa den Tid,

forudforkyndt dette og formanet Folket. Og forgjæves lød ogsaa en anden advarende Røst, nemlig Ezechiels, en anden mærkelig Profet, som ligeledes spaaede om Jødernes Bortførelse og Tilbagekomst.

Profeten Daniel.

Den mægtige Kong Nebukadnesar drømte en Drøm, der forjog Søvnen fra hans Leie og i høi Grad bekymrede hans Aand. Han lod derfor alle Spaamænd og Stjernetydere kalde og sagde til dem: Jeg drømte en Drøm, og min Sjæl er bekymret for at vide Drømmen. Men de svarede alle: Der gives intet Menneske paa Jorden, som kan tilkjendegive, hvad Kongen forlanger. Da blev Nebukadnesar meget vred og befalede at dræbe dem. Men Daniel, en ung Jøde, der var bleven oplært i babylonisk Visdom uden dog at svigte sin Tro, lod sig føre frem for Kongen og sagde: Der er en Gud i Himmelen, som aabenbarer hemmelige Ting, og han har kundgjort Kong Nebukadnesar, hvad der skal ske i de sidste Dage. Din Drøm og Synerne i dit Hoved paa din Seng er disse: du, o Konge, saa et meget stort Billede, og dets Udseende var forfærdeligt. Billedets Hoved var af godt Guld, dets Bryst og dets Arme af Sølv, dets Bug og dets

Hænder af Kobber, dets Ben var af Jern, dets Fødder dels af Jern, dels af Ler. Du saa dette, indtil der blev en Sten løsrevet, hvilket ikke skete med Hænder, og den slog til Billedet, paa dets Fødder af Jern og Ler, og knuste dem. Men den Sten, som slog til Billedet, blev til et stort Bjerg og opfyldte den hele Jord. Nu skulle vi sige Udtydningen. Du, Konge, er selv det Hoved af Guld. Efter dig skal opkomme et andet Rige, ringere end dit; og det tredie Rige skal være af Kobber, som skal herske over den hele Jord. Det fjerde Rige skal være stærkt som Jernet, men det skal vorde delt, og det skal være tildels et stærkt Rige og tildels skal det være skrøbeligt. Men i disse Kongers Dage skal Himmelens Gud opreise et Rige, som ikke skal forstyrres evindelig, og dette Rige skal ikke overgives til noget andet Folk; det skal knuse og gjøre Ende paa alle disse Riger. Men det, det skal bestaa evindeligen.

Da faldt Nebukadnesar paa sit Ansigt og bøiede sig for Daniel, idet han sagde: Sandt er det, at eders Gud er en Gud over Guder, en Herre over Konger, og kan aabenbare alle Ting. Og Daniel blev nu en meget anset Mand i Kongens Gaard, han udnævntes til Fyrste over hele Babels Landskab og over alle Kongens Vismænd i Babel.

Men nogen Tid derefter lod Kong Nebukadnesar lave et Billede af Guld, 120 Fod høit og 12 Fod bredt. Hvo, der ikke vilde falde ned og tilbede dette, skulde straffes med Døden. Da traadte nogle frem og anklagede de tre jødiske Mænd Sadrach, Mesach og Abednego for ikke at have adlydt Kongens

Befaling og tilbedt Billedstøtten. Kongen lod dem da kaste i en brændende Ovn. Men da han derpaa saa ind i Ovnen, blev han forfærdet og sagde: Lod vi ikke tre Mænd kaste i Ovnen? Men se, der gaar fire derinde midt i Ilden uden at

De tre Mænd i den gloende Ovn.

fortæres, og den fjerdes Skikkelse er ligesom en Guds Søn! Saa lod han Mændene kalde ud af den gloende Ovn, og det viste sig, at Gud havde bevaret dem ved sin Engel, saa at hverken deres Klæder eller Haar var svedne. Da anerkjendte Nebukadnesar atter Jehovah for den eneste sande Gud.

Nebukadnesar drømte senere atter en Drøm, som Daniel udlagde saaledes, at Kongen vilde blive gal og æde Græs med Markens Dyr, men han forudsagde ham ogsaa, at han efter en vis Tids Forløb vilde blive karsk igjen og naa endnu større Berømmelse end tidligere. Og alt dette indtraf, og Nebu=

kadnesar bøiede sig for Herren og udbrød: Hans Gjerning er Sandhed, og hans Veie er rette, og han kan ydmyge dem, som vandre i Høimodighed.

Daniel og Beltsazar.

Den sidste babyloniske Konge hed Beltsazar. Han gjorde et stort Gjæstebud for sine ypperste Mænd, og da han blev beruset af Vinen, lod han hente frem de Guld- og Sølvkar, som hans Fader Nebukadnesar havde plyndret fra Templet i Jerusalem, og de vanhelligede de hellige Kar ved at drikke af dem. I samme Øieblik kom der en Haand tilsyne, som skrev en Skrift paa den kalkede Væg i det kongelige Palads. Kongen saa Haanden og forfærdedes saare. Han raabte paa sine Stjernetydere og Sandsigere, men ingen af dem kunde læse Skriften eller sige dens Betydning.

Da erindrede Dronningen ham om, at der var en Mand i hans Rige, som besad en guddommelig Spaadomsaand, nemlig Daniel. Da blev denne kaldt op til Kongen. Og Daniel sagde til ham: Konge! Den høieste Gud gav din Fader Nebukadnesar Riget, Magt, Ære og Herlighed. Og for den Magts Skyld, som han havde givet ham, skjælvede og frygtede alle Folk. Men da hans Hjerte ophøiede sig, blev han nedstødt af sin kongelige Throne, og han blev udstødt fra

Mennesker, og hans Hjerte blev ligesom Dyrenes, og hans Bolig var hos vilde Dyr, indtil han erkjendte, at den høieste Gud har Magt over Menneskenes Rige, og sætter over det hvem han vil. Og du, Beltsazar, hans Søn, har ikke ydmyget dit Hjerte, alligevel at du vidste alt dette. Men du har ophøiet dig over Himmelens Herre, og ladet hans Huses Kar frembære for dig, og du, dine Store, dine Hustruer og dine Medhustruer drak Vin af dem; derfor er Haanden sendt fra ham, og denne Skrift optegnet. Og denne er Skriften: Mene, Mene, det er: Gud har talt dit Riges Dage, og bragt

Haandskriften paa Væggen.

det til Ende. Tekel, det er: du er veiet i Vægtskaalen, og fundet for let. Ufarsin, det er: dit Rige er delt, og givet de Meder og Perser."

Samme Nat blev Beltsazar ihjelslaaet; thi Medernes og Persernes Hære indtog Staden under Anførsel af deres

Konge Cyrus. Ogsaa under denne Fyrste vedblev Daniel at staa i stor Anseelse.

Daniel i Lövekulen.

I Mederen Darius den førstes Regjering var Daniel en af de tre Landshøvdinger, som Kongen havde sat over sit Rige; men da Daniel baade var en gudfrygtig og vis Mand, der overgik de andre Landshøvdinger og Statholdere, saa søgte de af Misundelse at finde Sag mod ham; men de kunde ingen finde. De besluttede derfor at fange ham i hans Gudsdyrkelse. De foreslog, at ingen skulde tilbede nogen anden Gud end Kongen i tredive Dage, og dette syntes godt for den hedenske Konges Hjerte. Loven var fattet og beseglet med Kongens Ring: Den, som tilbad nogen anden Gud i tredive Dage, skulde kastes i Løvekulen. Daniel, der tilbad Himmelens Gud paa sine Knæ tre Gange om Dagen, vedblev, uanseet denne Befaling, der var givet for at fælde ham, at tilbede Gud som tilforn og aabnede endog sine Salsvinduer, der vendte mod Jerusalem, paa det at alle kunde forstaa, at han ikke skammede sig, men ventede sin Hjælp fra Herren. Han blev kastet i Kulen; men Herren, som er mægtig til at stoppe Løvernes Mund, beskyttede og beskjærmede ham. Kongen, som havde ladet sig forlede til at stadfæste en saa ubillig Lov, var dog bedrøvet over, at hans tro Landshøvding Daniel skulde

blive dræbt. Den næste Dag gik han derfor tidligt til Kulen, hvori Daniel var kastet, og raabte til ham. Daniel svarede ham fra Kulen: „Kongen leve!" Da blev Kongen glad

Daniel i Løvekulen.

og befalede, at man skulde drage Daniel op af Kulen, og der blev ingen Skade fundet paa ham, fordi han troede paa sin Gud. Da gav Kongen den Befaling, at man skulde føre frem de Mænd, som havde lagt Raad imod Daniel, og kaste dem, deres Børn og Hustruer i Løvekulen. De kom ikke til Bunden af Kulen, forinden Løverne knuste alle deres Ben. Da skrev Kong Darius til alle Folk, Stammer og Tungemaal, at man i hele hans Riges Herredømme skulde skjælve og frygte for Daniels Gud; thi det var den sande og levende Gud.

Vi lærer heraf, hvorledes Misundelse leder Menneskene til at fordærve og endog berøve andre Livet paa en underfundig Maade. Men paa samme Tid lærer vi ogsaa, at

Herren, der er retfærdig, vil bevare og forsvare sine. Hvor sandt er ikke det Ordsprog: „Den, som graver en Grav for andre, falder selv deri.“

Tilbagekomsten

fra det babyloniske Fangenskab.

Allerede i det første Aar af Kong Cyrus' Regjering, da de 70 Aar, som Jerusalem efter Herrens Bestemmelse skulde ligge øde, var omme, lod Kongen udstede følgende Bekjendtgjørelse: „Himmelens Gud har givet mig alle Kongeriger og befalet mig at bygge ham et Hus i Jerusalem. Hvo, som hører hans Folk til, drage op til Jerusalem og bygge Israels Gud et Hus.“

Da dette blev forkyndt, gjorde Præsterne og Leviterne og alle, hvis Aand Herren vakte, sig rede til at drage hjem, i Antal omtrent 50,000. Cyrus lod ogsaa de Guld- og Sølvkar, som Nebukadnesar havde bortført fra Templet, overgive til de Bortdragende og udstyrede dem endvidere med mange kostbare Gaver. Serubabel, Høvding af Davids Hus, og Ypperstepræsten Josva var deres Førere.

Da de nu kom til Jerusalem, lagde de i det andet Aar efter Hjemkomsten Grunden til det nye Tempel paa Moria Bjerg, hvor Salomons Tempel havde staaet. Cedertræ blev med den persiske Konges Tilladelse hugget paa Libanon, og

da Bygningen paabegyndtes, holdtes der en stor Takkefest til Gud, og hele Folket glædede sig.

Men Samaritanerne, som boede i Landet, vilde nu, da de hørte, at Israels Børn byggede Templet, ogsaa have Del i Arbeidet. Serubabel afviste dem imidlertid, fordi de ikke hørte til Guds udvalgte Folk, og herover blev de saa vrede, at de paa alle Maader søgte at hindre Værket, og Templet

Det andet Tempel bygges.

blev derfor ikke fuldført, medens Cyrus levede. Men da Kong Darius kom paa Thronen, skrev han til sin Statholder hinsides Euphrat, at han skulde give Jøderne Midler af Kongens Gods til Fuldførelsen, Saa blea omsider Templet færdigt og indviedes med stor Høitidelighed, omtrent 500 Aar efter det første Tempels Bygning.

Dronning Esther.

Ahasverus, Kongen af Persien, forelskede sig i en jødisk Pige ved Navn Esther, hvis Fosterfader var Jøden Mardochæus, og han gjorde Esther til sin Dronning. Den samme Konge havde en betroet Minister ved Navn Haman, for hvem alle Perserne bøiede sig i Underdanighed undtagen Mardochæus. Da blev Haman forbitret og søgte at udrydde alle Jøder og særligt Mardochæus. Og Haman fik Kongen til at samtykke i Jødernes Undergang, saa at Breve sendtes med Løbere til alle Kongens Lande med Befaling om at dræbe alle Jøder, unge og gamle, Mænd og Kvinder paa en og samme Dag.

Da Mardochæus erfarede dette, lod han Dronningen det vide, for at hun kunde faa Kongen til at kalde disse Bud tilbage. Men Esther vilde nødig, da der var fastsat den Bestemmelse, at enhver, som ukaldet fremstillede sig for Kongen, skulde dræbes. Da erindrede Mardochæus om, at ogsaa hun var en Jøde, hvis Liv altsaa truedes, og at Gud visseligen kun havde givet hende den høie Stilling, for at hun nu skulde benytte den til sine Landsmænds Frelse. Hun bød da gjennem Mardochæus sine Venner, at de skulde faste for hende i tre

Dage og Nætter, og paa den tredie Dag iførte hun sig sin skjønneste Dragt og gik ind til Kongen. Da denne saa hende, fandt hun Naade for hans Øine, og han udrakte sit Scepter imod hende og sagde: „Hvad er din Begjæring? Var det end Halvdelen af mit Rige, skulde det dog gives dig.“ Men Esther svarede: „Hvis det synes Kongen godt, saa komme Kongen og Haman i Dag til det Gjæstebud, som jeg haver tillavet for ham.“

Saa kom Kongen og Haman til Gjæstebudet hos Esther,

Dronning Esther for Kong Ahasverus.

og da Kongen under dette atter tilbød Esther at opfylde hvilkensomhelst Begjæring, hun maatte have at gjøre, svarede hun: Min Bøn og min Begjæring er: dersom jeg har fundet Naade for Kongens Øine, og dersom det synes Kongen godt at give mig min Bøn, og at gjøre min Begjæring, saa komme

Kongen og Haman til det Gjæstebud, som jeg vil lave til dem imorgen."

Da Haman hørte dette, blev han meget stolt over den Ære, der vederfores ham, og han fortalte det til sine Venner og Slægtninge, men lagde til, at han dog ikke kunde være tilfreds, saalænge den stolte Jøde, Mardochæus, ikke var bleven styrtet. Da sagde hans Hustru og alle Venner til ham: „Lad der blive opreist en Galge, femti Alen høi, og bed imorgen Kongen om Tilladelse til at hænge Mardochæus derpaa." Dette Ord syntes Haman godt om, og han lod Galgen opreise.

Men det traf sig den paafølgende Nat, at Kongen ikke kunde falde i Søvn, og han bad da hente de Optegnelser, der gjordes fra Dag til Dag om hvad mærkeligt der skete i Riget. Der blev da blandt Andet læst for ham, hvorlunde Mardochæus havde frelst Kongens Liv mod de onde Anslag af to Kammertjenere, og da Kongen spurgte, hvilken Belønning Mardochæus havde faaet herfor, blev der svaret: „Ham er ikke sket nogen Ting." Da nu Haman just var meldt, — han var kommet for at bede om, at Mardochæus maatte blive hængt, — lod Kongen ham kalde ind og spurgte ham: „Hvad skal man gjøre ved den Mand, som Kongen haver Lyst til at ære?" Haman, der i sit Hjerte haabede, at Kongen mente ham, svarede hastigen: „Ham skal man fremføre i kongeligt Klædebon, som Kongen pleier at iføre sig, og paa den Hest, som Kongen pleier at ride paa, og der skal sættes en kongelig Krone paa hans Hoved og lade ham ride gjennem Byens Gader,

medens der udraabes for hans Ansigt: Saaledes skal man gjøre ved den Mand, som Kongen haver Lyst at ære!"

Da befalede Kongen Haman, at han paa denne Maade skulde føre Mardochæus rundt i Byen, og opfylde Alt imod ham, som han selv havde foreslaaet. Haman turde ikke undlade at gjøre det, men da det var udrettet, gik han i stor Sorg hjem til sit Hus, men Kammertjenerne kom og afhentede ham til Gjæstebudet hos Dronningen.

Da Kongen og Haman laa ved Bordet og spiste, sagde Kongen paany til Esther: „Hvad er din Bøn, og det skal gives dig?" Da svarede hun med at fortælle Alt om Hamans lumske Planer mod hende og hendes Folks Liv og Velfærd, og hvorledes det var besluttet, at de skulde dræbes til stort Tab for Kongen og Landet. Men Kongen blev rasende forbitret, da han hørte dette, og foer op fra Bordet og gik ud i Haven. Den elendige Haman mærkede nu, at han var fortabt og styrtede hen til Dronningen for at anraabe hende om at frelse ham, men da Kongen, som netop kom ind fra Haven igjen, saa dette, troede han, at Haman vilde overfalde Dronningen og lod ham føre bort. En af Tjenerne gjorde da Kongen opmærksom paa, at Haman havde ladet en Galge opreise for Mardochæus, og Ahasverus befalede da at hænge Haman i denne Galge.

Nu tog Kongen den Seglring, som Haman havde havt, og satte den paa Fingren af Mardochæus, og han fik tillige alle Hamans Rigdomme. Og Kongen bød ham at lade Breve udgaa med Kongens Segl overalt i Riget, hvorved det

paabødes Jøderne at værge sig, hvis nogen paa den af Haman tidligere fastsatte Dag vilde gjøre dem noget ondt, og tillod dem at hævne sig paa sine Fiender. Og Jøderne glædedes overmaade meget, og de stod op paa den trettende Dag i den tolvte Maaned og slog ihjel 75000 af deres Fiender og deriblandt Hamans Slægt. Saa fik de Ære og Anseelse i Landet, og Dronning Esther og Mardochæus styrede Riget fremdeles under Kong Ahasverus. Men de indstiftede en Fest til Minde om, at Jøderne paa den nævnte Dag var friet ud af store Trængsler.

Esras og Nehemias.

Det skete en Del Aar derefter, at en skriftklog Jøde i Babylon ved Navn Esras fik Lov af Kong Artaxerxes til at drage til Jerusalem sammen med en Del andre Jøder. Da han kom derhen, hørte han, hvorledes Folket havde forsyndet sig ved at tage Hustruer af Hedningerne og blande sig med Afgudsdyrkere. Derover blev Esras forfærdet og meget bedrøvet i sit Hjerte, og efterat han havde raadført sig med Herren i Bøn, lod han alt Folket kalde tilsammen og fik dem ved alvorlig og indtrængende Tale til at bekjende sine Synder, og de gav ham Haanden paa at skille sig fra deres hedenske Hustruer.

Saa styrede han Landet i nogen Tid; men Tilstanden i Jerusalem var dog meget sørgelig. Byen laa aaben for Fienderne, thi den havde ingen Mure, og Jøderne anfaldtes hvert Øieblik af Samaritanerne. Da kom i et heldigt Øieblik Nehemias dem til Hjælp.

Nehemias, en af de landflygtige Jøder, var Mundskjænk hos Perserkongen Artaxerxes. Der kom Mænd til ham fra Jerusalem og berettede ham, hvorledes Jøderne levede i Ulykke og Foragt, og at de forstyrrede Mure ikke endnu var gjenopbyggede. Herover blev han meget bedrøvet, men henvendte sig med sin Sorg til Gud i Bønnen.

En Dag stod Nehemias for Kongen paa Slottet i Susa og rakte ham Bægeret. Kongen spurgte da, hvorfor han var sørgmodig. Nehemias svarede: „Mine Fædres Stad ligger øde, og Portene ere fortærede af Ild.“ Paa Kongens Spørgsmaal om, hvad der skulde gjøres herved, tog Nehemias Mod til sig og svarede, at han vilde bede om Lov til at reise til Jerusalem. Skjøndt baade Kongen og Dronningen yndede ham i høi Grad, lod de ham dog drage bort mod Løfte om at komme tilbage, og Kongen gjorde ham til Statholder i det hele jødiske Land.

Saasnart Nehemias var kommet til Jerusalem, begyndte han Arbeidet paa Murene. Samaritanerne spottede i Begyndelsen, da de hørte, hvad de af dem saa foragtede Jøder vilde begynde paa. Men da det viste sig, at det gode Værk lykkedes under Guds Varetægt, besluttede de at forstyrre Ar-

Nehemias for Kong Artaxerxes.

beidet med Magt. Nehemias lod imidlertid den Befaling udgaa, at Halvdelen af Jøderne skulde arbeide paa Murene,

medens den anden Halvdel stod under Vaaben. Og selv Arbeidsfolkene havde deres Sværd og Spyd liggende ved Siden af sig. I 52 Dage blev Murene reist, og selve Fienderne maatte sande, at dette Arbeide var udført under Guds egen Styrelse. Og da alt var fuldført, flokkedes Folket sammen for at høre Esras, den Skriftlærde, oplæse Mose Lov, medens Leviterne udlagde den for Folket, og Løvsalernes Høitid blev helligholdt med stor Glæde.

Nehemias var ogsaa ellers en meget uegennyttig Mand og god mod de Fattige. Der var mange Fattige og Forgjældede blandt Folket; thi de Rige havde faaet deres Agre og Vinbjerge i Pant. Dette syntes den fromme Nehemias en stor Ubillighed, og han kaldte Folkets Forstandere for sig og sagde: „Vil I drive Aager mod eders Brødre? Hvad I gjør, er ikke ret. Skulde I ikke handle som gudfrygtige Folk og skamme eder for Hedningene?“ Saadan Tale i Forbindelse med hans eget ædle Exempel gjorde stort Indtryk paa dem. Nehemias havde nemlig, saalænge han var Statholder, ingen Indtægter taget fra Landet, for at han ikke skulde ligge dem til Byrde, og dog bespiste han daglig ethundrede og femti Gjæster ved sit Bord. Da han derfor erklærede til Folkets Ældste, at han ikke forlangte Noget tilbage af det, som han havde laant sine fattige Brødre, og spurgte dem, hvad de vilde gjøre, da svarede de alle med en Mund og et Hjerte, at de vilde gjøre som han, og de gav baade de pantsatte Eiendomme og Renterne, som de alt havde faaet, tilbage til de Fattige.

Da Nehemias havde været Statholder i tolv Aar, reiste

han tilbage til Persien; men efter en rum Tids Forløb maatte han atter bede Kongen om Lov til at vende tilbage til Jerusalem, thi Sabbaten vanhelligedes og Jøderne tog hedenske Kvinder tilægte. Nehemias rettede disse Overtrædelser og jog endog en af Ypperstepræsters Sønnesønner, der havde giftet sig med en Datter af Samaritaneren Sanballat, i Landflygtighed.

Om Nehemiæ senere Dage vides Intet. Samtidigt med ham var den sidste af Profeterne, Malachias, der ogsaa ivrer mod Ægteskab med hedenske Kvinder.

Job.

I Landet Uz boede en hæderlig og gudfrygtig Mand ved Navn Job, hvem Gud havde rigeligen velsignet med timeligt Gods: Han havde 7 Sønner og 3 Døtre, eiede 7000 Faar, 3000 Kameler, 500 Par Oxer og 500 Aseninder, og var meget mægtig. Oldingerne reiste sig for ham, og Fyrsterne taug, naar han talte. Naar hans Sønner havde holdt Gjæstebud, stod han op tidligt den næste Morgen og ofrede; thi, sagde han, maaske har mine Sønner syndet mod Gud.

En Dag fremstillede Guds Børn sig for Herren, og da kom ogsaa Satan midt iblandt dem.

Da sagde Herren: „Hvorfra kommer du?“ Men Satan svarede: „Fra at gaa omkring i Landet.“

Da spurgte Herren: „Har du givet Agt paa min Tjener Job? Der er ingen saa fuldkommen og oprigtig Mand i Landet; han frygter Gud og viger fra det Onde.“

Satan svarede: „Mon Job frygter Gud uden Grund? Har du ikke velsignet hans Hænders Gjerning? Men udræk nu din Haand og rør ved alt det, han har, og hvad gjælder det, om han ikke vil bande dig i dit Ansigt.“

Da sagde Herren: „Se, alt hvad han eier, være i din Haand, kun maa du ikke lægge Haand paa ham selv.“

Kort Tid efter skete det, da Børnene var samlede i den ældste Søns Hus, at der kom et Bud til Job og meldte: „Oxerne pløiede, og Aseninderne græssede nærved; da kom Sabæerne, bortførte Kvæget og dræbte Drengene; jeg alene er undkommen.“ Medens denne endnu talte, kom en anden og meldte: „Ild foer ned af Himmelen og opbrændte Faarene og Hyrderne; jeg alene er undkommen.“ Medens han endnu talte, kom en tredie og meldte: „Kaldæerne overfaldt Kamelerne og tog dem og slog Drengene med skarpe Sværd; jeg alene er undkommen.“ Medens han endnu talte, kom en fjerde og meldte: „Dine Sønner og Døtre spiste og drak i den ældste Søns Hus; se, da kom en Storm fra Ørkenen og kastede Huset overende, og dine Børn blev knuste i dets Fald; jeg alene er undkommen.“ Da sønderrev Job sine Klæder, men tilbad dog Gud og sagde: „Nøgen kom jeg fra

min Moders Liv, nøgen vender jeg igjen tilbage. Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!"

I alt dette syndede saaledes Job ikke mod Herren.

Atter mødte Guds Børn for Herrens Throne, og Satan var iblandt dem. Herren spurgte Satan: „Hvorfra kommer du?" Denne svarede: „Jeg har faret om paa Jorden." Herren spurgte videre: „Har du givet Agt paa min Tjener Job, der endnu holder fast ved sin Gudsfrygt?" Satan svarede: „Alt, hvad et Menneske eier, giver han for sit Liv. Ræk din Haand ud og rør ved hans Ben og ved hans Kjød; visselig, lige i dit Ansigt vil han sige dig Farvel." Herren sagde: „Han være i din Haand; kun spare du hans Liv."

Nu slog Satan Job med onde Bylder fra Fodsaalen til Issen, og han tog et Potteskaar at skrabe sig med og satte sig i Asken. Hans Hustru spurgte ham: „Tror du endnu paa Gud? Sig Gud Farvel og dø!" Men Job svarede: „Du taler som de daarlige Kvinder; skal vi blot tage imod det Gode af Gud og ikke det Onde."

Og Job syndede fremdeles ikke.

Tre af Jobs Venner havde hørt om hans Ulykke og kom til ham for at trøste ham. Men de kunde ikke gjenkjende ham, og de sad hos ham i 7 Dage og 7 Nætter, og Ingen talede et Ord til ham, thi de saa, at hans Pine var stor.

Da oplod omsider Job sin Mund og forbandede sin Fødselsdag. De tre Venner søgte efter hverandre at forsvare Gud. Han er retfærdig, sagde de, men Mennesket er ikke

retfærdigt for ham. Det har selv forskyldt de Lidelser, som Gud sender. Job erkjender vel, at Ingen er retfærdig for Gud, men han mener, at Gud er for stræng imod ham; saa store Lidelser havde han ikke fortjent. Og overfor Vennerne indvendte han, at de dømte ham for haardt: „Besværlige Trøstere er I alle.“

Job og hans tre Venner.

Ved Jobs Modsigelse opflammedes Vennernes Iver end mere, og de erklærer nu aabent, at han maa være en større Synder end andre Mennesker, siden Gud sendte ham saa uhørte Plager. Harmfuld over saadanne Beskyldninger, udbryder Job: „Jeg har været den Blindes Øie, den Haltes Fod, den Fattiges Fader. En Fremmed overnattede ikke udenfor; jeg aabnede Døren for Vandringsmanden, ikke

spiste jeg mit Brød alene. Gud maa veie mig i Retfærdighedens Vægtskaaler, og Gud skal kjende min Fuldkommenhed."

De tre Venner taug, men nu optraadte en fjerde, som hidtil havde holdt sig tilbage, fordi han var saa ung. Hans Harme optændtes mod Job, fordi han holdt sig for retfærdigere end Gud, og mod de tre Venner, fordi de intet Svar fandt og ikke beviste, at Job var skyldig. Min Skaber, siger han, vil jeg skaffe Ret. Hvo kan foreholde ham hans Veie, hvo kan sige, du gjorde Uret? Han tugter Mennesket med Smerter paa dets Leie. Naar det beder til ham, forbarmer han sig over det, saa at det atter skuer Livet med Lyst.

Da Elihu har endt, svarer Herren selv Job gjennem en Storm: „Hvo er denne, som formørker Guds Raad med Tale uden Forstand? Bind nu om dine Lænder, som en Mand; saa vil jeg spørge dig, og undervis du mig. Hvor var du, da jeg grundfæstede Jorden? Forkynd det, om du kjender Forstand? Hvo har sat dens Maal, efterdi du ved det? Eller hvo udstrakte Snoren over den? Hvorpaa ere dens Piller nedsænkte? Eller hvo lagde dens Hjørnestenen, da Morgenstjerner sang tillige, og alle Guds Børn raabte for Glæde? Og hvo bedækkede Havet med Døre, der det udbrast og vilde udgaa som af Moders Liv; der jeg satte Sky til dets Klædning og Mørkhed til dets Svøb."

Saaledes vedblev Herren at fremføre Beviserne paa sin Almagt overfor den svage Dødelige, og Job ydmygede sig for Gud og sagde: „Jeg har talt om Ting, der er mig for høie; jeg vil spørge dig, lær du mig."

Saa irettesatte Gud de tre Venner, fordi de havde dømt uforstandigt om hans Styrelse og trøstet Job daarligt. Men Job velsignede han paany, helbredte ham og gav ham dobbelt saa stor Rigdom som tidligere. Han fik atter syv Sønner og tre Døtre og levede endnu i 140 Aar og døde gammel og mæt af Dage.

Salmerne og Salomons Værker.

Salmernes Bog indeholder i det Hele halvandethundrede Salmer, hvoraf 73 menes at være forfattede af David, 12 af Asaf, 2 af Salomon og 1 af Moses. De andre er dels af forskjellige bekjendte, dels af ubekjendte Forfattere. De stammer fra en Periode paa ca. 1000 Aar. Deres Indhold behandler i Almindelighed enten Forjættelsen om Messias eller skildrer Guds Egenskaber eller er Bodssalmer eller Takkesalmer.

Der siges i Skriften, at Salomon forfattede omtrent 3000 Ordsprog (1 Kong. 4, 32). Af disse er en Del bevaret i den Bog, der kaldes Salomons Ordsprog. Det er gode Leveregler, øiensynligt nedskrevet af en Mand med stor Livserfaring og Visdom.

Prædikerens Bog eller Salomons Prædikener udgiver sig ganske vist ikke for at være skrevet af Salomon,

men indfører ham dog som talende. Værket er rimeligvis skrevet paa Nehemiæ Tider, og det omhandler Livets Værd. Forfatteren erklærer, at Glæden heri Livet saavelsom alt Andet, kommer fra Herrens Haand. Derfor bør vi vel nyde den, men under Nydelsen stedse erindre, at den er hul og tom, naar den ikke ledsages af Herrens Frygt.

Endelig er der endnu en Bog, som bærer den store jødiske Konges Navn, nemlig Salomons Høisang. Denne skildrer to Elskendes rene Kjærlighed og maa, da den er indsat i Bibelen, forstaaes billedligt, om Herrens Forhold til Menigheden, hans trolovede Brud.

Profeterne.

Det almindelige hebræiske Ord for Profet, „nabi", betyder egentlig en Mand, som forkynder Guds Villie. Det Ord, som vi bruger, stammer fra Græsk og betegner i klassisk Græsk en, der taler for en anden, særligt en, der taler for en Gud og saaledes forkynder hans Villie for Menneskene. Den moderne Betydning af „Forudsiger" har det ikke oprindeligt.

Profeterne beklædte blandt Israeliterne et mangedobbelt Embede. I Dommernes Tid var det jødiske Præsteskab eller rettere Levis Præsteslægt udartet, og Folket kjededes ved de tomme religiøse Ceremonier. Samuel, der selv tilhørte Levis Stamme, tilveiebragte en Reform i Præsteforholdene ved at

oprette den første Profetskole i Ramah, og denne Institution viste sig saa hensigtssvarende, at der i Fremtiden, saalænge det gamle Testamentes Beretning gaar, aldrig manglede Mænd til at opretholde Rækken af de specielle Profeter. I disse Skoler, der nærmest svarer til vore theologiske Kollegier, studerede de den gamle nationale Poesi og lærte selv at digte. De var endvidere Historieskrivere eller Annalister. De optraadte som en religiøs Nationalitets Forkjæmpere i deres Taler. De var Moralprædikanter, Udlæggere af Loven og indehavde en halv præstelig, halv politisk Stilling i Staten. Men deres væsentligste Særkjende var dog, at de var Meddelelsesredskaber for Guds Villie overfor Menneskeheden, og at de derfor ogsaa hyppigt kom til at forudsige Fremtiden, omend ofte kun i dunkle Hentydninger. Hvorledes Inspiration eller Meddelelse af Guds Villie skete, ved vi ganske vist ikke nøiagtigt, men i Mosebøgerne erklæres dog Maaderne, paa hvilke Gud kundgjør sine Befalinger, at være af en tredobbelt Natur, nemlig enten gjennem direkte Aabenbarelser, „Mund til Mund", eller gjennem Syner, eller gjennem Drømme. Det maa imidlertid ikke opfattes, som om Profeterne virkelig forstod det fulde Indhold af, hvad de meddelte; de var, som vi før sagde, en Slags Tolke for Gud, „Munde", som han benyttede til at udtale sin Villie og især at forkynde om Messias' Komme og Frelse ved hans Lidelse og Død.

Skrifter af sexten Profeter er opbevarede i Bibelen. Af disse kaldes fire de store og Resten de smaa. Deres

kronologiske Orden, det vil sige Rækkefølgen af dem, ordnede efter den Tid, paa hvilken de levede, er Joel, Jonas, Hoseas, Amos, Esaias, Micha, Nahum, Zephanias, Habakuk, Obadias, Jeremias, Ezekiel, Daniel, Haggai, Zacharias, Malachias.

Esaias.

Den betydeligste af de fire store Profeter er Esaias. Hans Bog bestaar af to Dele; i den første (Kap. 1—39) fremtræder Messias som Konge og Dommer, i den anden (Kap. 40 - 66) som den lidende Forsoner.

Esaias skildrer i Begyndelsen sin Kaldelse af Herren til Profetembedet. Derefter holder han, ifølge Herrens Befaling, Straffetaler til Juda, formaner Folket til Bod og Bedring, udslynger Truselsspaadomme mod Babel, der „skal blive som Sodoma og Gomorrha, da de omstyrtedes af Herren,“ forkynder Spaadomme om Messias og lover endelig det messianske Riges Seir, sigende: „Se, jeg skaber nye Himle og en ny Jord. En Ulv og et Lam skal græsse sammen, en Løve skal æde Halm ligesom en Oxe, og en Slanges Føde skal være Støv, og de skulle ikke gjøre Ondt og ikke fordærve paa hele mit hellige Bjerg, siger Herren.“

Profeten Esaias.

Jeremias.

Jeremias, en anden af de store Profeter, levede paa den Tid, da Juda Rige blev ødelagt. Han var ganske ung, da Herren kaldte ham til Profet, og han svarede: Herre, Herre, jeg forstaar ikke at tale, thi jeg er ung. Herren sagde: Sig ikke: jeg er ung, men gaa did, jeg sender dig, og forkynd, hvad jeg byder dig. Jeg skal lægge mine Ord i din Mund.

Han forkyndte, at Gud til Straf for Folkets Afguderi og andre Synder vilde lade det bortføre til Babel. Men Ingen vilde høre paa ham; hans Skrifter blev brændt og han selv kastet i Fængsel. Han havde ivret mod Oprøret imod Nebukadnezar. Da denne havde indtaget Jerusalem, lod han ham hente ud af Fængslet og gav ham Valget mellem at drage med til Babel eller blive hjemme. Jeremias blev og digtede i sit forladte Fædreland 6 Klagesange, Begrædelsernes Bog, over Jerusalem.

Daniel.

Om Profeten Daniels Liv og Skjæbne har vi allerede tidligere meddelt det Væsentlige; her staar tilbage at omtale hans Profetier, der indeholdes i „Profeten Daniels Bog“. Herren lod ham nemlig i Syner se Fremtiden; han saa fire Dyr opstige af Havet, en Løve, en Bjørn, en Parder og et forskrækkeligt Dyr, som havde fire Horn, og en Engel udlagde dette Syn om fire store Kongeriger, som skulde opstaa efter hverandre, og af hvilke det sidste mest skulde plage og bringe Trængsel over Guds Folk, indtil Christus skulde komme og gjøre Ende derpaa og give Sine Riget.

Ligeledes saa han Syner om Perserkongens Undergang, om Jødernes Tilbagevenden fra Fangenskabet, om de Konger, der skulde regjere i Persien, om Grækerkongen Alexanders store Rige, om dette Riges senere Deling osv. Og endelig forklarede Engelen ham, hvorledes Guds Folk omsider skal frelses, men om Tiden, naar Enden paa alle de underfulde Ting skal komme, taler han i dunkle Udtryk: „Gjennem een Tid, Tider og en halv Tid, og naar det hellige Folks Magt fuldstændigt er knust, skal alle disse Ting fuldendes.“ Ogsaa andre Angivelser, saasom „70 Uger,“ — hvorved rimeligvis forstaaes 70 Aarrækker — findes hos ham, men da Fortolkningen af disse Tidsbestemmelser har givet Anledning til megen Meningsforskjel, vil vi ikke opholde os ved dem, og kun til Slutning gjøre opmærksom paa de bestemte, utvetydige Spaadomme

om vor Frelsers Komme, som findes hos Daniel hyppigere end hos nogen anden af det gamle Testamentes Profeter, maaske med Undtagelse af Esaias.

De tolv smaa Profeter.

De tolv smaa Profeters Navne var, som allerede tilforn er nævnt: Joel, Jonas, Hoseas, Amos, Micha, Nahum, Zephanias, Habakuk, Obadias, Haggai, Zacharias, Malachias. Vi vil her kun omtale de følgende:

Joel antages at være optraadt saa tidligt som ved Aaret 800. Han forkyndte et fiendtligt Indfald i Juda under Billedet af en ødelæggende Græshoppesværm.

Jonas og hans Mission til Ninive for at forkynde Herrens Straffedom over Byen, hvis den vedblev i sin Ugudelighed, har vi alt tidligere omtalt.

Micha spaar om Bethlehem som Fødebyen for Messias: „Du, Bethlehem Ephrata, for liden til at være blandt Judas Tusinder, af dig skal der udgaa en Hersker over Israel, og hans Udgang er fra fordum af, fra Evigheds Dage."

Nahum spaaer om Ninives Undergang.

Habakuk spaaer om Judas Undergang ved Chaldæerne.

Jödernes Historie
fra Nehemias til Christi Födsel.

Efter at Esras og Nehemias var døde, levede Jøderne endnu 70 Aar under det persiske Herredømme i Ro og Fred, naar undtages, at Fiendskabet mellem dem og Samaritanerne stedse blev bitrere, især da en frafalden Jøde byggede et Tempel for dem paa Bjerget Garizim og blev deres Ypperstepræst. Thi nu antog Samaritanerne de fem Mosebøger og afsagde Hedenskabet uden dog at anerkjende den jødiske Geistlighed eller det jerusalemske Tempels Hellighed.

Til at dømme i Folkets vigtigere Sager oprettedes i denne Periode Jødernes store Raad (Sanhedrin), og det forordnedes, at Loven og Profeterne skulde læses hver Sabbat (Lørdag) i Synagogerne — saaledes kaldtes deres Gudshuse.

Men snart brød Fordærvelsen ind over det store persiske Rige, saaledes som allerede Daniel havde spaaet. Den unge krigerske Konge af Macedonien, kaldet senere Alexander den Store, drog med en lille Krigshær over til Asien og slog gjentagne Gange Persernes uhyre Armeer, drog gjennem Palæstina og rykkede mod Jerusalem. Da drog Ypperstepræsten tilligemed Præsterne ham imøde i hvide Klæder, og Alexander,

der gjerne føiede sig efter de forskjellige Folkeslags religiøse Ideer, bøiede sig ærbødigt for Ypperstepræsten og var i det hele god mod Israels Folk. Han drog derfra til Ægypten, erobrede det og anlagde Byen Alexandria, hvorhen senere mange Jøder flyttede for Handelens Skyld.

Efter Alexanders Død kom Jøderne under Ptolemæus, som ogsaa fik Ægypten at regjere over. Han flyttede mange Jøder til de ægyptiske Byer og viste dem megen Tillid.

Hans Søn, Ptolemæus Philadelphus, var ogsaa god imod dem og lod den hellige Skrift, det vil sige det gamle Testamentes Bøger, oversætte paa det græske Sprog ved 70 Fortolkere.

I de paafølgende Krige mellem Ægypten og Syrien led Jødeland derimod meget, navnlig da Samaritanerne altid var dem saa fiendske. De kom nu under den syriske Konge, Antiochus den Store; han var meget god imod dem og hjalp dem at istandsætte Templet. Men hans Søn, Antiochus Epiphanes, var en grusom Tyran, der vilde forstyrre den jødiske Religion og tvinge Folket til at antage den græske. Da Jøderne modsatte sig, lod han Staden plyndre, Murene nedrive, Templets Prydelser borttage og mange Mennesker pine tildøde. Men de fleste Jøder blev desuagtet standhaftige i Troen. — Antiochus døde i Smerter paa et Tog til Persien, og angrede paa sin Dødsseng det Onde, han havde gjort i Jerusalem.

Imidlertid var der ogsaa blandt Jøderne paabegyndt en

væbnet Modstand mod disse Grusomheder, og Præsten Mattathias satte sig i Spidsen for en Samling Jøder og drog om og nedbrød Afgudernes Altre. Da han døde, overtog Judas Maccabæus Anførslen, og han slog Syrerne i flere Slag, saa at Antiochus blev forbitret og sendte en stor Hær imod ham. Ogsaa denne led imidlertid Nederlag, og nu drog Judas Maccabæus op til Jerusalem, rensede Templet og holdt under stor Glæde Indvielsens Fest.

Da Judas var død, efterfulgtes han af sine Brødre og sluttelig af Brodersønnen Johannes Hyrkanus. Alle disse var tapre Krigere, men Efterkommerne af Johannes Hyrkanus vanslægtede, og Riget kom under Romerne. Disses første Keiser, Augustus, indsatte senere Herodes, en Edomiter, til Konge over Jøderne. Han var en grusom Mand, der myrdede mange Jøder, ja endog sin egen Slægt. Efter hans Død delte hans tre Sønner, Herodes Antipas, Archelaus og Philippus Jødeland.

Det gamle Testamente.

Alle det gamle Testamentes Skrifter tilsammen kaldes Kanon ɔ: Rettesnor (for Troen og Livet). De er alle, med Undtagelse af nogle chaldæiske Stykker hos Daniel og Esras, skrevet paa Hebraisk og bestaar af:

I. De historiske Skrifter.

1—5. Loven eller de 5 Mosebøger.
6. Josva.
7. Dommerne.
8. Ruths Bog.
9—10. Samuels to Bøger.
11—12. Kongernes to Bøger.
13—14. Krønikernes to Bøger.
15. Esras.
16. Nehemias.
17. Esther.

II. De poetiske Skrifter.

1. Job.
2. Davids Salmer.
3. Salomons Ordsprog.
4. Salomons Prædikener eller Prædikerens Bog.
5. Salomons Høisang.
6. Jeremiæ Begrædelsers Bog.

III. De profetiske Skrifter.

1. Esaias.
2. Jeremias.
3. Ezekiel.
4. Daniel.

5—16. Hoseas, Joel, Amos, Obadias, Jonas, Micha, Nahum, Habakuk, Zefanias, Haggai, Zacharias, Malachias.

Hvornaar disse Skrifter samledes til et Hele, vides ikke med Bestemthed, men den jødiske Tradition angiver Esras og Nehemias som Samlerne. Om alle Skrifterne siger Paulus: „Den ganske Skrift er indblæst af Gud og nyttig til Lærdom, til Overbevisning, til Rettelse og til Optugtelse i Retfærdighed.“

Det Nye Testamente.

Indledning.

Gjennem Tidens stigende Syndighed og Nationernes Afguderi var Menneskeheden bleven forberedt for den kommende Verdensforløser. Jøderne havde vundet den Erfaring, at Frelse for en syndig Slægt ei kunde vindes ad Lovens Vei; mange af Hedningerne havde lært at indse, at verdslig Dannelse ikke kunde besvare Hjertets vigtigste Spørgsmaal. En almindelig Trang til Forsoning og Fred føltes. Israel imødesaa med forhøiet Længsel Opfyldelsen af de Fædrene givne Forjættelser; en forhaabningsfuld Anelse om en lykkeligere Tid under den store Verdenskonge, som skulde opstaa af Juda, havde udbredt sig over Hedningeverdenen. Da, „i Tidens Fylde", aabenbaredes Christus, Skriftens Hovedindhold og Midtpunkt. Spaadommene i det gamle Testamente havde henvist til ham, som *skulde komme*; det glade Budskab, som indeholdes i det nye Testamente, taler om ham, som *er kommet*, til Verdens Lys og Liv og Fred. Der var Forjættelse, her er Opfyldelse; der var Forbilleder og Skygge, her Virkelighed; der Begyndelsen af Guds Naades-Foranstaltninger, her deres Fuldendelse; der Grundvolden, her Himmelrigets Bygning.

Christus har ikke selv efterladt sig noget Skriftligt. Til Lærens Udbredelse i Skrift tjente Apostlene ham som Hænder. De forskjellige Skrifter, der danner det nye Testamente, samledes efterhaanden. I Begyndelsen af det andet Aarhundrede efter Christus fandtes tvende Samlinger, nemlig „Evangelium“, som indbefattede Evangelierne, og „Apostle“, som indbefattede Apostlenes Gjerninger og Pauli Breve. I det tredie Aarhundrede forenedes de øvrige Breve til en Samling, kaldet „de katholske ɔ: almindelige Breve“, hvilket Navn tilkjendegiver, at de ikke var sendt — saaledes som de fleste af Pauli Breve — til bestemte Menigheder, men at de havde et almindeligt Indhold. Sproget, hvori det nye Testamente er skrevet, er det græske eller rettere en særegen Dialekt af det græske Sprog.

Urskrifter af Bøgerne haves ikke. De gik tidligt tabt; ikke engang de ældste Kirkefædre omtaler saadanne. Haandskrifternes Antal gaar op til henimod 700; det ældste er nylig fundet i et Kloster paa Bjerget Sinai af den tyske Lærde Tischendorf og antages at være fra det 4de Aarhundrede. De fleste Haandskrifter indeholder dog ikke samtlige Bøger.

Det nye Testamentes Bøger kan inddeles i de historiske (Evangelierne og Apostlenes Gjerninger), de, der indeholder den christne Lære (Brevene), og de profetiske (Johannes' Aabenbaring). Det er fra Evangelierne og Apostlenes Gjerninger, at den efterfølgende Skildring af Jesu Liv og Aposteltiden er taget.

Johannes' Födsel bebudes.

I Jødeland levede under Herodes den Stores Regjering en Præst ved Navn Zacharias. Hans Kone hed Elisabeth, og de var begge to gudfrygtige Mennesker, der vandrede efter Guds Forskrifter. Men de havde ingen Børn, og Elisabeth var allerede tilaars. Da det nu en Dag tilfaldt Zacharias at forrette Tempeltjeneste i det Helligste, aabenbaredes Herrens Engel for ham og forkyndte ham, at hans Hustru vilde faa en Søn, der skulde kaldes Johannes (d. e. Herren er naadig), og som skulde „gaa frem i Eliæ Aand og Kraft for at vende Fædrenes Hjerter til Børnene og berede Herren et velskikket Folk."

Da Zacharias yttrede Tvivl om, at dette kunde ske, eftersom hans Hustru var gammel, erklærede Englen, at han til Straf for sin Vantro skulde blive stum indtil den Dag, da Forjættelsen vilde blive opfyldt.

I Jødeland ansaaes det som en Skam for en Kvinde, naar hun ingen Børn fik. Da derfor Elisabeth nogle Maaneder efter kjendte sig frugtsommelig, blev der stor Glæde i Huset til Trods for, at Husfaderen endnu stedse var stum og endnu Intet havde meddelt om Forjættelsen.

Marias Bebudelse.

Sex Maaneder, efterat dette var sket, udsendte Herren atter sin Engel, denne Gang til Byen Nazaret i Galilæa, til en Jomfru, som var trolovet med Josef, en ung Mand af Davids Hus, og Jomfruens Navn var Maria.

Da Englen kom til hende, sagde han: „Hil dig, du Benaadede, Herren er med dig, du velsignede blandt Kvinder!" Englen meddelte hende nu, at hun skulde blive Frelserens Moder, og hun forundredes i sit Sind, thi hun var endda ikke kommet sammen med Josef, sin Trolovede. Men Englen fortsatte: „Den Hellig Aand skal komme over dig, og den Høiestes Kraft skal overskygge dig; derfor skal ogsaa det Hellige, som fødes af dig, kaldes Guds Søn!"

Ydmyg svarede Jomfru Maria: „Se, jeg er Herrens Tjenerinde; mig ske, som du har sagt."

Da Josef mærkede, at Maria var bleven frugtsommelig, vilde han hemmeligt skille sig fra hende. Men Herrens Engel aabenbarede sig for ham i en Drøm og sagde: „Josef! frygt ikke for at tage Maria, din Trolovede, tilægte; thi Fosteret, som er i hende, er af den Hellig Aand. Hun skal føde en Søn, og du skal kalde ham Jesus; thi han skal frelse sit Folk fra dets Synder."

Dette skete altsammen, for at det skulde opfyldes, som Herren sagde gjennem Profeten Esaias: „Se, Jomfruen skal blive frugtsommelig og føde en Søn, og man skal kalde ham Immanuel, som er udlagt: „Gud er med os."

Da tog Josef sin Trolovede tilægte.

Johannes den Döber födes.

Elisabeth, Præsten Zachariæ Hustru, fødte ham omsider, som Englen havde forudsagt, en Søn. Da Barnet skulde have Navn, vilde Slægtningene kalde ham efter Faderen, men Moderen vilde, at han skulde hedde Johannes. Da Faderen fremdeles var stum, og man spurgte ham, greb han en Tavle og skrev: „Johannes er hans Navn." Men øieblikkeligt derefter fik han sit Mæle igjen og fortalte, hvad der var sket ham. Frygt kom over alle, som hørte det, de forundrede sig storligen og sagde: „Hvad mon der vil blive af dette Barn?" Da fyldtes Zacharias med den Hellig Aand og profeterede og sagde: „Lovet være Herren, Israels Gud; thi han har besøgt og forløst sit Folk, saasom han talede ved sine hellige Profeters Mund fra fordums Tid, og han har tænkt paa sin hellige Pagt, den Ed, som han tilsvor vor Fader Abraham. Og du, Barnlille, skal kaldes den Høiestes Profet; thi du skal gaa frem for Herrens Aasyn, at berede hans Veie og give hans Folk Kundskab om Saliggjørelse ved deres Synders Forladelse."

Barnet voxede og blev stærk i Aanden, og han var i Ørkenerne i stille Ensomhed lige til den Dag, da han traadte frem for Israels Folk.

Jesu Födsel.

Netop i de Dage, hvorom her fortælles, udgik der en Befaling fra den romerske Keiser Augustus, som ogsaa herskede

Engelen aabenbarer sig for Hyrderne paa Marken.

over Jødeland, at alle Indvaanere i det store romerske Verdensrige skulde indskrives i Mandtal, og for at faa Listerne i

Orden, skulde hver begive sig til den By, hvor de stammede fra. Maria og Josef nedstammede nu begge fra Bethlehem, fra Kong David, og til den nævnte lille By, som ligger sønden for og ikke ret langt fra Jerusalem, begav de sig derfor. Da imidlertid mange var strømmet sammen til Byen netop i de Dage, var det de to Ægtefolk umuligt at faa Herberge i selve Byen, og de søgte Ly for Natten i en Stald noget udenfor.

Da kom netop Timen, i hvilken Verdens Frelser skulde fødes. Han fødtes af Jomfru Maria og lagdes i en Krybbe.

Men paa Marken i Nærheden laa nogle Hyrder og vogtede deres Kvæg. Da stod med et en Engel for dem, omgivet af himmelsk Glans, og de forfærdedes i høi Grad. „Vær ikke bange“, sagde Engelen, „jeg forkynder eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket: eder er idag en Frelser født, det er den Herre Christus i Davids Stad. Og dette skal være eder et Tegn: I skulle finde et Barn svøbt og liggende i en Krybbe“. Og strax som Engelen havde talt, kom der en hel Hærskare af Engle tilsyne, som jublede: „Ære være Gud i det Høie og Fred paa Jorden!“

Da Englene var borte, skyndte Hyrderne sig til Bethlehem og fandt der alt, som det var sagt dem. Og de fortalte alt, hvad Englene havde meddelt og priste Gud af deres hele Hjerte.

De tre vise Mänd.

Maria gav sin Søn Navnet Jesus, saaledes som Engelen havde paabudt, og da hun derefter holdt sin Kirkegang og frembar det befalede Offer, to Duer, var der to Gamle, Simeon og Anna, som i Barnet erkjendte den ventede Frelser og takkede Herren, fordi han havde forundt dem at skue ham inden deres Død.

De tre vise Mænd fra Østerland.

Men der fandtes hos alle Folkeslag paa hine Tider en Forventning om en Frelser, hvis Komme skulde bebudes af en underfuld Stjerne, og tre fremmede Vismænd, som havde seet Stjernen paa Himlen, drog afsted fra deres Fædreland for at opsøge den Verdensfyrste, som de nu vidste maatte være født.

Jesubarnet tilbedes af de tre vise Mænd.

De gamle Spaadomme førte dem til Jerusalem, og her fremstillede de sig for Herodes for af ham at faa Underretning om Vidunderbarnet.

Herodes blev meget forskrækket over denne Tale og forsamlede strax sine Vise og Skriftlærde for at faa at vide, hvor Christus (d. e. den Salvede) skulde fødes. De svarede, at det var spaaet af Profeterne, at han skulde fødes i Bethlehem, og dette meddelte derpaa Herodes til de Vise med den Anmodning, at de, naar de havde fundet den, de søgte, skulde komme tilbage og fortælle ham alt.

De Vise fandt Bethlehem og Barnet, og de faldt ned og tilbad det og ofrede det Myrrha, Guld og Røgelse. Men Herodes fik længe Lov at vente paa Besked, thi „de hellige tre Konger", som de senere er bleven kaldt, blev ved en Drøm advarede mod at vende tilbage til ham og valgte en anden Vei.

Josef og Maria drager til Ægypten med Jesus.

Da Herodes omsider mærkede, at han var skuffet, blev han rasende, sendte sine Drabanter ned til Bethlehem og lod der og i Omegnen alle smaa Børn dræbe, som kunde være under to Aar. Han troede derved at sikre sig mod den nyfødte Hersker, men han formaaede ikke at forstyrre Guds Beslutninger. Da Tyrannens Haandlangere myrdede de uskyldige Børn i Bethlehem, var Josef og Maria tilligemed Christusbarnet paa Veien til Ægypten ifølge Herrens Engels Opfordring. Der blev de saa, til Herodes var død; da vendte de hjem til Nazareth.

Jesus blandt de Lärde.

Om Jesu Barndom efter denne Tid ved vi ikke meget andet end hvad Bibelen i al Korthed beretter, nemlig at han voxede, blev stærk i Aanden, fuld af Visdom, og Guds Naade var over ham. Dog er der en enkelt Begivenhed fra hans Barnetid, som er blevet optegnet omstændeligt, og det er hvad der forefaldt ved hans Besøg i Jerusalem.

Ligesom alle Jøder, der paa nogen Maade kunde det, pleiede hans Forældre at drage op til Jerusalem hvert Aar ved Paasketid for at deltage i Festen. Da Jesus var 12 Aar, fik han Tilladelse til at ledsage dem, men da Festen var tilende, kunde Forældrene ikke finde ham. De tænkte, at han maaske var draget forud med andre af Bethlehemiterne, men

Jesus blandt de Lærde.

da ingen af dem, som de indhentede paa Veien, havde seet eller hørt noget til ham, blev Forældrene forskrækkede og vendte tilbage for at søge efter ham i Hovedstaden. Der traf de ham saa omsider siddende i Templet mellem alle Lærerne, lyttende til deres Tale eller udspørgende dem. Men disse var alle forbausede over den tolvaarige Drengs store Forstand baade i Spørgsmaal og Svar. Moderen sagde da bebreidende til ham: „Men Barn, hvorfor har du gjort dette mod os? Vi har ledt efter dig med Smerte“. Da svarede Jesus: „Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være i min Faders Hus?“ De forstod ikke dengang, hvad han mente med disse Ord, men Moderen gjemte dem alle i sit Hjerte. Saa drog han hjem med dem til Nazareth og var dem lydig.

Jesu Daab og Fristelse.

Da Jesus var 30 Aar gammel, drog han fra Nazareth til Jordan, hvor Johannes den Døber dengang prædikede og døbte. Da Jesus opfordrede Johannes til at døbe ham, vægrede Johannes sig og sagde: „Jeg trænger til at døbes af dig, og du kommer til mig?“ Jesus svarede: „Lad det ske nu; thi saaledes bør det os at fuldkomme al Retfærdighed“. Saa døbte Johannes Jesus, men da denne steg op af Vandet, aabnede Himlen sig, og Guds Aand dalede ned i en Dues

Skikkelse og kom over ham, og der hørtes en Røst fra Himlen, som sagde: „Dette er min Søn, den elskelige, i hvilken jeg haver Velbehag.“

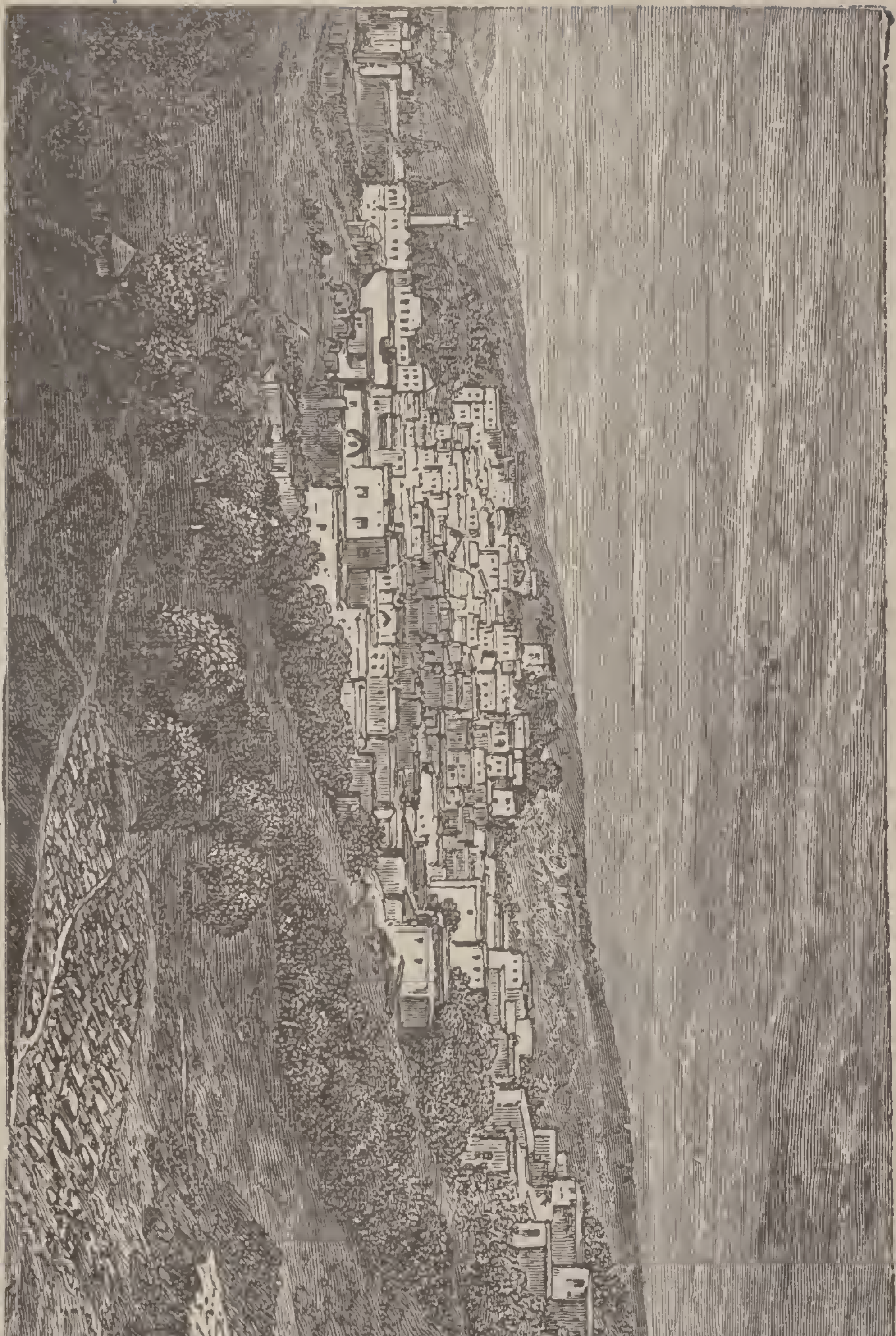
Johannes døber Jesus i Jordans Flod.

Jesus gik efter sin Daab ud i Ørkenen. En ond Aand sneg sig derhen efter ham for at bedaare ham. Onde Aander hjemsøger gjerne et Menneske i Ensomheden. Da Jesus i fyrretyve Dage havde fastet og endelig følte Hunger, sagde den Onde til ham: „Er du Guds Søn, da sig, at disse Stene bliver Brød". Men Jesus svarede ham: „Der er skrevet: Mennesket lever ikke af Brød alene, men af hvert Ord, der udgaar af Guds Mund". Da tog Djævelen ham til Jerusalem, oven paa Templet, og sagde til ham: „Er du Guds Søn, da kast dig ned herfra, thi der staar skrevet: han skal give sine Engle Befaling om dig, og de skal bære dig paa Hænderne, for at du ikke skal støde din Fod paa nogen Sten." Jesus svarede: Der staar skrevet: du skal ikke friste Herren din Gud." Endelig førte den onde Aand ham op paa et høit Bjerg og viste ham, hvad der var at se af Verdens Riger og deres Herligheder, og sagde til ham: „Alt dette vil jeg give dig, om du vil falde ned og tilbede mig." Da sagde Jesus til ham: „Vig bort fra mig, Satan! thi der staar skrevet: du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene." Da forlod den Onde ham, og Englene kom til ham og tjente ham. Hvor Satan maa vige, der kommer Englene.

Jesus kalder Disciple.

Efter sin Daab drog vor Frelser, Jesus Christus, om i sit Fødeland og lærte. Med sit livsalige Ord fængslede han baade Unge og Gamle til sig, og naar de ret fik hørt ham, kunde de ikke skilles mere fra ham, de forlod Alting og fulgte ham. Saaledes kom han en Dag forbi, hvor Johannes stod og døbte i Jordan med to af sine Disciple. Idet Johannes saa ham, sagde han: „Der er det Guds Lam!“ Allerede tidligere havde han erkjendt om Jesus: „Der er det Guds Lam, som bærer al Verdens Synd! Jeg kjendte ham ikke, men han, som sendte mig at døbe med Vand, sagde til mig: den, som du ser Aanden fare ned paa og blive over, ham er det, som skal døbe med den Hellig-Aand. Og jeg har set og vidnet, at han er Guds Søn.“ De to Disciple, der stod ved Johannes, gik derfor efter Jesus, og de blev hos ham den Dag. En af dem ved Navn Andreas traf senere sin Broder Simon og sagde til ham fuld af Glæde: „Vi har fundet Messias!“ Han førte ham til Jesus, der kaldte ham Kephas eller Petrus, hvilket betyder Klippen.

Da Jesus senere vilde vende tilbage til Galilæa, traf han en ved Navn Philippus og sagde til ham: „Følg mig!“ Philippus kom til Nathanael, en Ven, og sagde: „Vi har fundet den, om hvem Moses og Profeterne har skrevet. Han er Jesus, Josefs Søn fra Nazareth.“ Men Nazareth var ikke noget anset Sted, hvorfor Nathanael svarede: „Kan der

Nazareth.

komme noget Godt fra Nazareth?" Philippus sagde: „Kom og se!"

Da Jesus saa Nathanael komme, sagde han: „Se, det er sandelig en Israelit, i hvilken der ikke er Svig!" Nathanael svarede: „Hvorfra kjender du mig?" Jesus gav ham til Svar: „Førend Philippus kaldte dig, da du var under Figentræet, saa jeg dig." Derover forundrede Nathanael sig endnu mere, da han virkelig kort iforveien havde siddet alene under et Figentræ og formodentlig bedt en Bøn eller været i fromme Betragtninger. Han udbrød derfor i dyb Ærefrygt: „Rabbi, du er Guds Søn, du er Israels Konge!" Men Rabbi er et Æresnavn og betyder omtrent Mester eller Lærer. Jesus sagde til ham: „Du tror nu, fordi jeg har sagt dig, at jeg har set dig under Figentræet. Du skal se større Ting end disse."

Bryllupet i Kana.

Tre Dage efter disse Begivenheder holdtes der Bryllup i Kana i Galilæa, og Maria, Jesu Moder, var der. Ogsaa Jesus og hans Disciple var indbudt. Da Vinen slap op, sagde Maria til Jesus: „De har ikke Vin." Jesus svarede: „Kvinde! hvad vil du mig? Min Time er endnu ikke kommet." Men hans Moder sagde til Tjenerne: „Hvad han siger eder, gjør det."

Men der var sex Vandkar af Sten, for at Gjæsterne, som Skik var blandt Jøderne, kunde vaske sine Hænder før Maaltidet, og hver af dem tog omtrent to til tre Maal. Men et Maal er 80 Potter. Jesus sagde til Tjenerne: „Fyld Karrene med Vand," og de fyldte dem til Randen. Saa sagde han: „Øs nu og bær til Kjøgemesteren." Men da Kjøgemesteren smagte Vandet, som var blevet til Vin ved Jesu Underkraft, og han ikke vidste, hvorfra denne Vin kom, — thi kun Tjenerne vidste om det, — løb han til Brudgommen og sagde: „Andre sætter først den gode Vin frem, og naar de er blevet drukne, da den ringere; du har forvaret den gode Vin indtil nu."

Denne Begyndelse paa sine Tegn gjorde Jesus i Kana i Galilæa, og aabenbarede sin Herlighed, og hans Disciple troede paa ham.

Jesus taler med Nikodemus.

En af Farisæerne, der sad i det høie Raad, hed Nikodemus. Han kom til Jesus om Natten og sagde til ham: „Mester! Vi ved, at du er en Lærer, kommet fra Gud, thi Ingen kan gjøre de Tegn, som du gjør, uden Gud er med ham." Jesus svarede ham: „Sandelig, sandelig siger jeg dig: uden at Nogen bliver født paany, kan han ikke se Guds Rige."

Nikodemus forundredes og spurgte: „Hvorledes kan et

Jesu Samtale med Nikodemus.

Menneske, som er gammelt, fødes? Mon han anden Gang kan komme i Moders Liv og fødes?"

Jesus svarede: „Sandelig, sandelig siger jeg dig: uden at Nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige. Hvad, som er født af Kjødet, er Kjød; og hvad, som er født af Aanden, er Aand. Forundre dig ikke, at jeg sagde til dig: det bør eder at fødes paany. Vinden blæser, hvor den vil, og du hører dens Susen, men du ved ikke, hvorfra den kommer, og hvor den farer hen; saaledes er det med hver den, som er født af Aanden."

Nikodemus spurgte: „Hvorledes kan dette gaa til?"

Jesus svarede: „Er du en Israels Lærer og ved ikke dette? Ligesom Moses ophøiede Slangen i Ørkenen, saaledes skal Menneskens Søn ophøies, paa det at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv. Thi saa haver Gud elsket Verden, at han haver givet sin Søn, den enbaarne, paa det at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv. Thi Gud haver ikke sendt sin Søn til Verden, for at han skal dømme Verden, men at Verden skal blive frelst ved ham. Hvo, som tror paa ham, dømmes ikke; men hvo, som ikke tror, er allerede dømt; thi han haver ikke troet paa Guds enbaarne Søns Navn."

Den samaritanske Kvinde.

Jesus forlod nogen Tid efter Judæa og drog til Galilæa, men da han reiste gjennem Samaria, kom han til en By, som kaldtes Sichar, nær det Stykke Land, som Jakob gav Josef sin Søn, og hvor Jakobs Brønd var.

Den samaritanske Kvinde.

Træt af Reisen satte Jesus sig ved Brønden, medens Disciplene gik at kjøbe Mad i Staden, og da en samaritansk Kvinde kom ud for at trække Vand op af Brønden, bad han hende om en Drik Vand. Nu var der intet Samkvem ellers mellem Jøder og Samaritanere, og Kvinden forundrede sig derfor høiligen over Anmodningen, hvad hun ogsaa udtalte. Men Jesus svarede: „Kjendte du Guds Gave, og hvo den er, som siger til dig: giv mig at drikke, da bad du ham og og han gav dig levende Vand."

„Herre," svarede Kvinden, „du har jo Intet at drage op med, og Brønden er dyb; hvorfra har du da det levende Vand?"

Jakobs Brønd, seet fra Østsiden.

Jesus svarede: „Enhver, som drikker af dette Vand, skal tørste igjen, men hvo, som drikker af det Vand, som jeg vil give ham, skal til evig Tid ikke tørste; men det Vand, som

jeg vil give ham, skal blive i ham en Kilde med Vand, som opvælder til et evigt Liv."

Kvinden svarede: „Herre, giv mig det Vand, at jeg ikke skal tørste mere."

Jesus sagde: „Gak bort, kald din Mand og kom hid."

Kvinden svarede: „Jeg har ingen Mand."

„Du sagde rigtig: jeg har ingen Mand," sagde Jesus, „thi du har havt fem Mænd; og den, som du nu har, er ikke din Mand; det sagde du sandt."

Kvinden forstod nu, at den, med hvem hun talte, var mere end et almindeligt Menneske, og hun sagde ærbødigt: „Herre, jeg ser, at du er en Profet." Og da hun rimeligvis var en forstandig Kvinde og ønskede at faa Klarhed paa, hvem der havde Ret, Jøderne eller Samaritanerne, tilføiede hun: „Vore Fædre har tilbedt paa dette Bjerg, og I siger, at i Jerusalem er det Sted, hvor man bør tilbede." Men Bjerget, som hun talte om, var Garizim, ved hvis Fod Jakobs Brønd ligger, og paa hvis Top endnu den Gang Ruinerne af Samaritanernes Tempel laa.

Jesus svarede: „Kvinde, tro mig, at den Time kommer, da I hverken paa dette Bjerg, eiheller i Jerusalem skal tilbede Faderen. Den Time kommer, og er nu, da de sande Tilbedere skal tilbede Faderen i Aand og Sandhed; thi og Faderen søger saadanne, som saaledes tilbeder ham. Gud er en Aand, og de ham tilbede, bør det at tilbede i Aand og Sandhed."

Men Kvinden, der vel lige saa lidt som mange senere troende Mænd og Kvinder kunde løsrive sig fra den Ide, at

et Tempel eller en Kirke er det Sted, hvor Gud alene vil bo, forstod formodentlig ikke aldeles den ophøiede Lære, som Frelseren her fremsatte, og hun svarede derfor:

„Jeg ved, at Messias kommer, og naar han kommer, skal han forkynde os alle Ting."

Jesus svarede: „Jeg, som taler med dig, er Messias."

Da lod Kvinden sit Vandkar staa og gik til Staden for at fortælle disse Nyheder. Og Samaritanerne strømmede ud til ham og hørte paa hans Tale, og derefter bad de ham, at han vilde blive hos dem. Han blev der to Dage med sine Disciple, og mange af Samaritanerne troede paa ham og erkjendte, at han var Verdens Frelser, Christus. Men efter de to Dages Forløb drog han til Galilæa.

Fiskedrättet.

Da Jesus kom tilbage til Nazareth, gik han ind i Synagogen og prædikede for dem over et Sted hos Profeten Esaias, saa at alle undrede sig. Men da de vidste, at han var Tømmermanden Josephs Søn, saa ringeagtede de ham dog, og de forfulgte ham, saa han valgte Kapernaum til sit Opholdssted, thi, som han selv sagde: „En Profet er ikke agtet i sit Fædreland."

Saa var det en Dag, at han stod ved Søen omgivet af meget Folk, som gjerne vilde høre Guds Ord af hans Mund. Da traadte han over paa et Skib og lærte Folket staaende paa dette, hvorefter han sagde til Eieren, Petrus: „Far ud paa

Fiskedrættet.

Dybet og kast eders Garn ud til en Dræt." Petrus svarede: „Vi har arbeidet den hele Nat og Intet faaet; men paa dit Ord vil jeg kaste Garnet ud." Og da de gjorde saa, fangede de en stor Mængde Fisk, og de kaldte derfor paa deres Venner, Johannes og Jakob, at de ogsaa skulde komme med deres Skib og hjælpe ham. Men begge Skibe havde næppe Rum til Fiskene. Da Simon Petrus saa dette, faldt han ned for Jesus og sagde: „Herre, gak ud fra mig; thi jeg er en syndig Mand." Saavel Fiskerens tidligere udviste Tillid som hans nuværende Ydmyghed behagede Jesus, og han sagde: „Frygt

ikke, fra nu af skal du fange Mennesker." Peder og hans Broder Andreas, Jakob og hans Broder Johannes forlod fra nu af deres Skibe og fulgte Jesus.

Bjergprädikenen.

En Dag, da Jesus saa meget Folk samlet omkring sig, gik han op paa et Bjerg og belærte Folket gjennem en lang Tale om Salighedens Vei og dens Pligter.

„Salige ere de Fattige i Aanden," sagde han, „thi Himmeriges Rige er deres. Salige er de, som hungrer og tørster efter Retfærdighed; thi de skal mættes. Salige er de Barmhjertige; thi dem skal vises Barmhjertighed. Salige er de Rene af Hjertet; thi de skal se Gud. Salige er de Fredsommelige; thi de skal kaldes Guds Børn. Salige er de, som lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld; thi Himmeriges Rige er deres. Salige er I, naar man bespotter og forfølger eder og taler allehaande Ondt imod eder for min Skyld, og lyver det. Glæder og fryder eder; thi eders Løn skal være megen i Himlene; thi saa har de forfulgt Profeterne, som var før eder.

I er Jordens Salt; men om Saltet mister sin Kraft, hvormed skal det saltes? Det duer til Intet mere, uden til at kastes ud og nedtrædes af Menneskene.

I er Verdens Lys. Den Stad, som ligger paa et Bjerg, kan ikke skjules. Man tænder heller ikke et Lys og sætter det

Jesu Bjergprædiken.

under en Skjæppe, men paa en Lysestage, saa skinner det for alle dem, som er i Huset. Lader saa eders Lys skinne for

Menneskene, at de ser eders gode Gjerninger, og ærer eders Fader, som er i Himlene.

I skal ikke mene, at jeg er kommen for at afskaffe Loven eller Profeterne, jeg er ikke kommen for at opløse, men at fuldkomme. Thi sandelig siger jeg eder: indtil Himmelen og Jorden forgaar, skal ikke end det mindste Bogstav eller en Tøddel forgaa af Loven.

Men uden at eders Retfærdighed bliver større end de Skriftkloges og Farisæers, kommer I ingenlunde ind i Himmeriges Rige. I har hørt, at der er sagt til de Gamle: du skal ikke ihjelslaa, men hvo, som ihjelslaar, skal være skyldig for Dommen. Men jeg siger eder, at hver den, som er vred paa sin Broder uden Skyld, skal være skyldig for Dommen; men hvo, som siger til sin Broder: Raka! skal være skyldig for Raadet, men hvo, som siger: du Daare! skal være skyldig til Helvedes Ild. Derfor, naar du ofrer din Gave paa Alteret, og kommer der ihu, at din Broder har noget imod dig, saa lad din Gave blive der for Alteret, og gak hen, forlig dig først med din Broder, og kom da, og ofre din Gave.

I har fremdeles hørt, at der er sagt de Gamle: Du skal ikke gjøre nogen falsk Ed, men du skal holde Herren dine Eder. Men jeg siger eder, at I skulle aldeles intet sværge. Men eders Tale skal være ja, ja; nei, nei; men hvad der er over dette, er af det Onde.

I har hørt, at der er sagt: Øie for Øie! og Tand for Tand! Men jeg siger eder, at I skal ikke sætte eder imod det Onde; men dersom nogen giver dig et Slag paa det høire

Kindben, vend ham det andet ogsaa til. Og dersom nogen vil gaa irette med dig og tage din Kjortel, lad ham og beholde Knappen.

Giv den, som beder dig; og vend dig ikke fra den, som vil laane af dig.

I har hørt, at der er sagt: Du skal elske din Næste og hade din Fiende. Men jeg siger eder: elsker eders Fiender, velsigner dem, som eder bander, gjører dem godt, som eder hader, og beder for dem, som gjører eder Skade og forfølger eder; paa det I skal vorde eders Faders Børn, som er i Himlene, thi han lader sin Sol opgaa over Onde og Gode, og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige.

Naar du beder, skal du ikke være som Dienskalkene; thi de staar gjerne og beder i Synagogerne og paa Gadernes Hjørner, paa det de kan anses af Menneskene; sandelig siger jeg eder, at de har alt faaet deres Løn. Men du, naar du beder, gak ind i dit Kammer og luk din Dør, og bed til din Fader, som er i Løndom, og den Fader, som ser i Løndom, skal betale dig aabenbare. Men naar I beder, skal I ikke bruge overflødige Ord, som Hedningerne, thi de mener at blive bønhørte, naar de bruger mange Ord. Derfor skal I ikke vorde dem lige; thi eders Fader ved, hvad I har behov, førend I beder ham. Derfor skal I saaledes bede:

„Vor Fader, du som er i Himlene,
Helliget vorde dit Navn;
Komme dit Rige;
Ske din Villie, som i Himmelen, saa og paa Jorden;

Giv os idag vort daglige Brød;
Og forlad os vor Skyld, saa som vi forlader vore Skyldnere;
Og led os ikke ind i Fristelse:
Men fri os fra det Onde;
Thi dit er Riget, og Kraften, og Herligheden i Evighed, Amen!"

Beder, saa skal eder gives; leder, saa skal I finde; banker, saa skal eder oplades. Alt det, som I vil, at Menneskene skal gjøre mod eder, det gjøre I og mod dem; thi saadan er Loven og Profeterne.

Gaar ind ad den snævre Port; thi den Port er vid, og den Vei er bred, som fører til Fordærvelse, og de er mange, som gaar ind igjennem den.

Ikke enhver, som siger til mig: Herre, Herre! skal indgaa i Himmeriges Rige; men den, som gjør min Faders Villie, som er i Himlene.

Derfor, hver den, som hører disse mine Ord og gjør efter dem, den vil jeg ligne ved en forstandig Mand, som byggede sit Hus paa en Klippe. Og en Skylregn nedfaldt, og Vandløbene kom, og Vindene blæste, og faldt an paa samme Hus, og det faldt ikke; thi det var grundfæstet paa en Klippe. Og hver, som hører disse mine Ord og gjør ikke efter dem, skal lignes ved en daarlig Mand, som byggede sit Hus paa Sand. Og en Skylregn nedfaldt, og Vandløbene kom, og Vindene blæste og stødte an paa samme Hus, og det faldt, og dets Fald var stort."

Dette og meget andet talte Jesus til Folket, og da han

havde endt, forundrede Alle sig saare over hans Lærdom. Thi han lærte som den, der havde Myndighed, og ikke som de Skriftkloge.

Jesus gjör Mirakler.

Efterat Jesus havde endt sin Tale, gik han ned af Bjerget, og meget Folk fulgte ham. En, der led af Spedalskhed, kom ham imøde, og han stod borte fra ham og sagde: „Herre, om du vil, saa kan du rense mig." Jesus ynkedes over ham og sagde: „Jeg vil; bliv ren!" Og Spedalskheden ophørte fra samme Øieblik af.

Men da Frelseren naaede Kapernaum, kom en Høvedsmand hen til ham og sagde: „Herre, min Dreng ligger hjemme værkbruden og pines svarligen." „Jeg vil komme og helbrede ham," sagde Jesus. „Herre," svarede Høvedsmanden, „jeg er ikke værd, at du skal gaa ind under mit Tag; men sig ikkun et Ord, saa bliver min Dreng helbredet. Thi jeg er og et Menneske, som er under Øvrighed, men har Stridsmænd under mig, og siger jeg til denne: „gak! saa gaar han, og til den anden: kom! saa kommer han; og til min Tjener: gjør det! saa gjør han det."

Da Jesus hørte dette, vendte han sig til de omstaaende og sagde: „Sandelig siger jeg eder, end ikke i Israel har

jeg fundet saa stor en Tro. Men jeg siger eder, at mange skal komme fra Øster og Vester og sidde tilbords med Abraham, Isak og Jakob i Himmeriges Rige." Til Høvedsmanden sagde han: „Gak bort, og dig ske, som du troede." Og Drengen blev helbredet i samme Time.

Jesus er rig paa Velgjerninger. Hvo, som har hengivet sig til ham med et trofast Hjerte, kommer aldrig til at fortryde det. Hans Barmhjertighed er daglig ny. Da han kom ind i Peters Hus, efterat have helbredet Høvedsmandens Tjener, laa Peters Svigermoder syg af Feberen. Men han tog hende ved Haanden, og hun stod op rask.

Om Aftenen førte de mange Besatte til ham, og han uddrev Aanderne ved et Ord og helbredte de syge.

Jesus opväkker Enkens Sön.

Dagen derefter gik Jesus til en By kaldet Nain, ledsaget af sine Disciple og meget Folk. Men da han kom nær til Stadens Port, blev en Død udbaaret, en Enkes eneste Søn, og hun gik nær Baaren og klagede sig, saa at hun rørte Frelserens medynksomme Hjerte. Han traadte hen til hende og sagde venligt: „Græd ikke!" Og han traadte til og rørte ved Baaren, som Bærerne strax stillede paa Jorden, og han

sagde til den Døde: „Du unge Mand! jeg siger dig: staa op!“ Da reiste den Døde sig op og begyndte at tale, og en

Jesus opvækker Enkens Søn af Nain.

Frygt betog Alle, saa at de priste Gud og sagde: der er en stor Profet opreist iblandt os, og Gud har besøgt sit Folk.

Jesus gjör flere Mirakler.

Om Aftenen, da Jesus seilede over Genesareths Sø, opkom der en stærk Storm, og Bølgerne truede med at opsluge Baaden. Men Jesus havde lagt sig i Bagstavnen og sov. Da gik omsider Disciplene hen og vækkede ham og sagde: „Mester!

frels os, vi forgaar!" Men han svarede: „Hvi er I frygtagtige, I lidet troende?" Og han stod op og talte til Havet og Stormen, og det blev ganske blikstille, hvorover Alle forundrede sig saare.

Disciplene vækker Jesus.

Men da Jesus efterat have været i Landet paa hin Side af Genesareths Sø igjen var kommen tilbage til Galilæa, forsamledes meget Folk; thi de forventede ham alle. Og se, en Synagogeforstander ved Navn Jairus kom og faldt ned for Jesus og sagde: „Min eneste Datter ligger paa sit

Yderste; Kjære! kom og læg Hænderne paa hende, da vil hun leve.“ Jesus gik med ham, og der blev en stor Tilstrømning

Genesareths Sø.

af Folk. Der var i Mængden en Kvinde, som havde været syg i 12 Aar og havde raadspurgt mange Læger, men stedse

var blevet værre. Hun nærmede sig til Jesus og rørte ved hans Klædning; thi hun tænkte: faar jeg kun rørt ved hans Klædning, bliver jeg hjulpen. Men Jesus havde følt Berørelsen, og han sagde: „En rørte ved mig, thi jeg mærkede, at en Kraft udgik fra mig.“ Da Kvinden hørte dette, kom hun bævende frem og sagde, hvorfor hun havde rørt ved ham. Men Jesus svarede: „Datter! Vær frimodig, din Tro har frelst dig.“ Og Kvinden blev helbredet.

Et østerlandsk Hus.

Da Jesus kom i Forstanderens Hus, var Pigen død. Men han gik ind til hende og sagde: „Pige, staa op!“ og strax stod hun op og gik omkring.

Rygtet om denne Undergjerning udbredte sig i det hele Land, og da Jesus kom tilbage til Kapernaum, samlede der sig strax saa mange om, at de fyldte Huset og alle Tilgangene. Men fire Mand kom bærende med en Lam paa en Seng. Da de nu ikke kunde komme ind ad Døren, steg de op paa det flade Tag, hvormed alle østerlandske Huse er forsynede, og gjorde en Aabning og heisede Sengen med den Syge ned foran Jesus. Da Jesus saa deres Tro, sagde han: „Søn, dine Synder ere dig forladte." Men nogle Skriftkloge, som var tilstede, harmedes herover og sagde, at han bespottede Gud, thi ingen uden Gud havde Magt til at forlade Synder. Jesus saa paa dem og sagde: „Hvi tænker I saa ondt i eders Hjerter? Hvad er vel lettest at sige: dine Synder er dig forladte, eller: staa op og gaa? Men at I skal vide, at Menneskens Søn har Magt paa Jorden at forlade Synderne" — da siger han til den Værkbrudne: „Staa op, og tag din Seng, og gak til dit Hus."

Og han stod op, og gik bort til sit Hus; men Folket undrede sig og priste Gud.

Mathäus.

Da Jesus gik derfra, kom han forbi et Toldsted, og i Toldboden sad en Tolder ved Navn Mathæus, eller, som han ogsaa kaldtes, Levi. Men Tolderne var baade forhadte og foragtede af Jøderne, thi dels havde de paa Grund af deres

Embede, meget Samkvem med Landets hedenske Beherskere, Romerne, og dels medførte Toldbestillingen dengang ligesom i vore Dage megen Fristelse til Uredelighed og Bedrageri.

Men i alle Stænder gives der Folk, som er skikkede for Guds Rige, og en saadan var Mathæus. Jesus vidste dette, og han sagde venligt til Tolderen: „Følg mig!“ Mathæus stod strax op og fulgte ham, og senere indbød han Jesus til at spise hos sig. Der kom ogsaa andre Toldere, gode Be-

Et østerlandsk Maaltid.

kjendte af Mathæus, — Syndere, som Jøderne kaldte dem, — og de laa tilbords med Jesus og hans Disciple.

Dette saa Farisæerne med meget Mishag. Farisæerne var en Sekt hos Jøderne, der holdt meget paa visse udvortes Skikke og Vedtægter og afsondrede sig fra alle Mennesker, der ikke var lig dem selv, som om de blev besmittede ved Omgang med dem. Der var naturligvis adskillige fromme og agtværdige Mennesker iblandt dem. Men de fleste af Fari-

sæerne mente dog, at det var Fromhed, at man iagttog Skikkene, og saa hellig ud. Mange var Skinhellige og farlige Hyklere, fulde af Stolthed og Fordømmelsessyge. Alle Hyklere er farlige Mennesker. Da nu disse ondskabsfulde

Jesus æder med Toldere og Syndere.

Farisæere saa Jesus hos den fromme Tolder og andre Toldere hos dem, foreholdt de hans Disciple dette, og sagde: „Hvi æder eders Mester med Toldere og Syndere?"

Men da Jesus hørte dette, gav han dem det træffende og skjønne Svar: „De Karske har ikke Lægen behov, men de, som har Ondt. Jeg er ikke kommen at kalde Retfærdige, men Syndere til Omvendelse."

Ved en anden Leilighed saa Farisæerne, at Jesu Disciple spiste uden at have vasket deres Hænder i Forveien. Derfor sagde de til Jesus; „Hvorfor vasker dine Disciple ikke deres Hænder, førend de spiser?" Nu, Renlighed er en god Ting

og bør ikke forsømmes, men hos Farisæerne var det at vaske sig ved mange Leiligheder blevet til en overtroisk Skik. De sagde: et Menneske bliver urent, naar det spiser uren Mad, og Maden bliver uren, naar man ikke først vasker Hænderne, enten det behøves eller ei. Men Jesus sagde til dem: „Det, som indkommer i Munden, gjør ikke Mennesket urent, men det, som udgaar af Munden, dette gjør Mennesket urent.... Men det, som udgaar af Munden, kommer ud af Hjertet: onde Tanker, Mord, Hoer, Skjørlevnet, Tyverier, falske Vidnesbyrd, Bespottelser. Disse er de Ting, som gjør Mennesket urent; men at æde med utoede Hænder, gjør ikke Mennesket urent."

Derfor, skab i os, o Gud, et rent Hjerte!

Der var endnu en anden Sekt iblandt Jøderne i Jesu Dage, nemlig Saducæerne. De var næsten i alle Henseender det Modsatte af Farisæerne. Vel holdt de Mose Lov i Ære og lærte, at man kun i Dyden kan finde Sindsro og Fred. Men de foragtede Farisæernes Lærdomme og Skikke, og de vilde ikke anerkjende Engles Tilværelse. Tillige paastod de, at Alt var forbi ved Døden! De forblindede Mennesker! — Dog havde Jesus ikke saameget med dem at bestille som med Farisæerne; de var hverken saa paatrængende eller saa farlige som disse.

Jesus udsender de 12 Apostle og 70 Disciple.

Jesus drog nu altsaa omkring i Stæder og Landsbyer, helbredende al aandelig og legemlig Skrøbelighed hos saadanne, der virkelig troede paa ham. Men da Arbeidet forøgedes, kaldte han for sig de tolv, som han havde udvalgt til sine

Jesus udsender de tolv Apostle.

Apostle, nemlig Simon, som kaldes Petrus, og Andreas, hans Broder; Jakobus Zebedæi Søn, og Johannes, hans Broder; Philippus og Bartholomæus; Thomas og Mathæus, den Tolder; Jakobus Alphæi Søn, og Lebæus med Tilnav-

net Thaddæus; Simon Cananites, og Judas Ischarioth, som og forraadede ham.

Til disse sagde han: „Gaa ikke hen paa Hedningernes Vei, og gaa ikke ind i nogen de Samaritaners Stad; men gaa heller hen til de fortabte Faar af Israels Hus og forkynd, at Himmeriges Rige er nær.“ Han gav dem Magt til at helbrede Syge, opvække Døde, rense Spedalske og uddrive onde Aander. Han forbød dem at tage med paa Vandringen Guld, Sølv og Kobber, Taske, to Kjortler, Sko eller Stav; thi han erklærede, at en Arbeider er sin Løn værd. Det var derfor Folkets Pligt, blandt hvem de arbeidede, at føde, klæde og opholde dem. De skulde heller ikke bekymre sig om, hvorledes de skulde forsvare sig ligeoverfor sine Modstandere; thi det vilde blive givet dem i samme Dieblik, hvad de skulde sige til sit Forsvar. Men han forlangte en absolut Forsagelse. „Hvo, som elsker Fader eller Moder mere end mig, er mig ikke værd; og hvo, som elsker Søn eller Datter mere end mig, er mig ikke værd; og hvo, som ikke tager sit Kors, og følger efter mig, er mig ikke værd.“

Senere udsendte han 70 Disciple, der, ligesom Apostlene, vandrede to og to sammen. De vendte tilbage med stor Glæde over deres Fremgang og sagde: „Herre, ogsaa Djævle er os underdanige i dit Navn!“ Jesus sagde til dem: „Glæd eder ikke over, at Aanderne er eder underdanige, men glæd eder mere over, at eders Navne er skrevne i Himlene. Alle Ting er mig overgivet af min Fader, og Ingen kjender Sønnen uden Faderen, og ingen kjender Faderen uden Søn-

nen og den, hvem Sønnen vil aabenbare det. Kom hid til mig, alle I som lider og er besværede, og jeg vil give eder Hvile. Tag mit Aag paa eder og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet, saa skal I finde Hvile for eders Sjæle; thi mit Aag er gavnligt og min Byrde er let."

Johannes den Döbers Död.

Johannes havde ivret mod Herodes Antipas, Landets Fyrste, fordi han havde ægtet sin Halvbroder Philips fraskilte Hustru Herodias. Denne blev forbitret og vilde have Profeten dræbt, men Herodes frygtede Folket og lod ham blot kaste i Fængsel, hvor han vedblev at prædike og have sine Disciple om sig.

En Dag sendte han to af disse til Jesus og lod spørge: Er du den, som skal komme, eller skal vi vente en anden? Da Budene kom til Jesus, stod han just omgivet af Syge, og han svarede dem: „Gaa hen og forkynd Johannes, hvad I hører og ser: Blinde ser, Halte gaar, Spedalske renses, Døve hører, Døde staar op, og Evangeliet prædikes for de Fattige; og salig er den, som ikke forarges paa mig."

Da Sendebudene var gaaet, vendte Jesus sig til Folket og talte om Johannes: „Hvad gik I ud i Ørkenen for at se? Var det et Rør, som bøies hid og did af Vinden? Eller var det et Menneske, klædt i bløde Klæder? De, der bærer bløde

Klæder, er jo i Kongernes Gaarde. Eller gik I ud for at se en Profet? Ja, jeg siger eder: I fik se mere end en Profet; thi det er ham, om hvem der er skrevet: se, jeg sender

Jesus helbreder de Syge.

min Engel for dit Ansigt, som skal berede Veien for dig. Sandelig siger jeg eder: blandt dem, som er født af Kvinder, er ingen Større opstaaet end Johannes den Døber; men

den Mindste i Himmeriges Rige er større end han." Dette sidste sagde Jesus, fordi Johannes tilhørte den gamle Pagt: han var retfærdiggjort som Abraham, men havde ikke oplevet Aandens Daab; thi den Hellig Aand var endnu ikke udgydt, fordi Jesus ikke var forklaret.

Omsider lykkedes det Herodias at faa sit Had til Johannes den Døber tilfredsstillet, og dette gik til paa følgende Maade: Paa sin Fødselsdag gjorde Herodes et stort Gilde, og under dette kom Herodias' Datter af første Ægteskab ind og dandsede. Herodes fandt saa stor Behag i Dandsen, at han med en høitidelig Ed lovede at give hende, hvad hun maatte bede om. Hun gik til Moderen, og denne fik hende til at forlange Johannes' Hoved paa et Fad. Fyrsten blev meget bedrøvet, men troede sig bundet ved Eden og lod Johannes halshugge.

En bodfärdig Kvinde salver Jesu Födder.

Engang var Jesus buden til Gjæst hos en Farisæer. En syndefuld Kvinde, som hørte, at han var gaaet tilbords, hentede en Alabasterkrukke med sin Salve, gik ind i Salen og vædede hans Fødder med sine Taarer, tørrede dem med sit Hovedhaar og salvede dem. I hine Tider laa man nemlig

tilbords paa Løibænke, der stod skraat ind mod Bordet, og man spiste med høire Haand, idet man hvilede paa den venstre Arm. Men da Værten i Huset saa, at Jesus tillod Salvelsen, sagde han ved sig selv: Var han en Profet, maatte han vel vide, hvorledes den Kvinde er, som rører ved ham.

Jesu Fødder salves af en Kvinde.

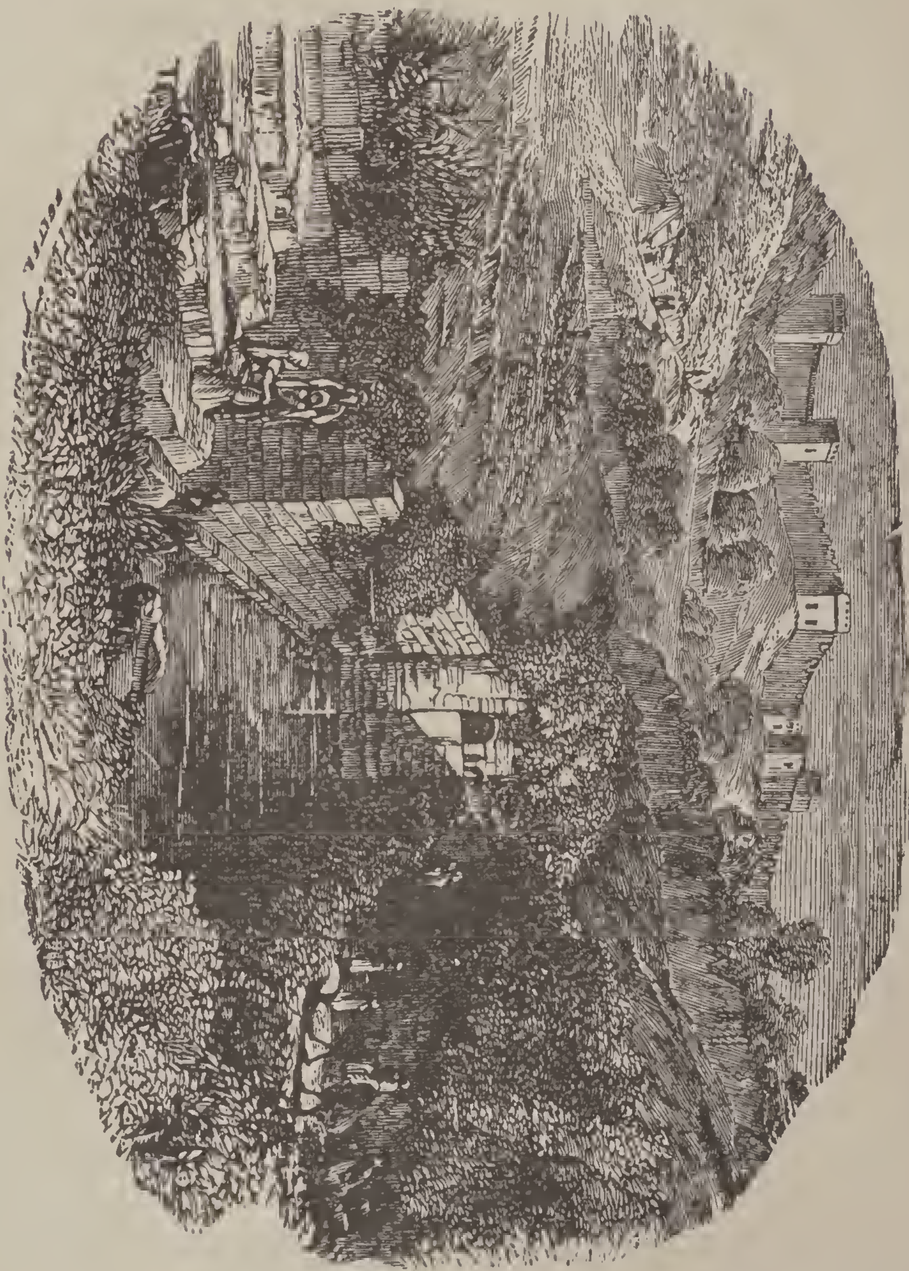
Jesus læste hans Tanker i hans Hjerte, og han sagde til ham: „Simon! jeg har noget at sige dig." Han svarede: „Mester, sig frem." Jesus vedblev: „En havde to Skyldnere, af hvilke den ene skyldte ham 500 Penge, den anden 50. Da de ikke kunde betale, eftergav han dem begge deres Gjæld. Hvem skal derfor elske ham mest?"

Simon svarede: „Jeg tænker den, hvem han eftergav mest."

Jesus sagde: „Du dømte ret.“ Derpaa fortsatte han, idet han pegede paa Kvinden: „Ser du denne Kvinde? Jeg kom ind i dit Hus; du gav mig ikke Vand til mine Fødder, hun har vædet mine Fødder med sine Taarer og tørret dem med sit Haar; du gav mig intet Kys, hun har ikke holdt op med at kysse mine Fødder, lige siden hun kom ind; du salvede ikke mit Hoved med Olie, hun salvede mine Fødder med Salve. Jeg siger dig: fordi hendes mange Synder er forladt, er det, at hun elsker meget; men den, hvem Lidet forlades, elsker kun lidt.“ Og han sagde til hende: „din Tro har frelst dig; gak bort i Fred!“

Derefter var det Jødernes Høitid, og Jesus gik op til Jerusalem. Men der var en Dam ved Faareporten i Jerusalem, som kaldtes Bethesda og havde fem Buegange. I dem laa altid en stor Hob Syge, Blinde, Halte og Værkbrudne, thi det sagdes, at en Engel til visse Tider foer ned i Dammen og oprørte Vandet, hvorved der meddeltes det en helbredende Kraft. Den, der saa først steg ned, efter at Vandet var sat i Bevægelse, blev sund, hvad Sygdom han end var behæftet med. Men iblandt de Syge ved Dammen var der en Stakkel, som havde været pint af Sygdom i otte og tredive Aar. Da Jesus saa ham ligge der og vidste, at han havde ventet i lang Tid, sagde han til ham: vil du vorde sund? Den Syge svarede ham: „Herre! jeg har ikke et Menneske, der kan kaste mig i Dammen, naar Vandet bliver bevæget; naar jeg kommer, nedstiger en Anden før mig.“ Naar de Syge nemlig var for svage til selv at hjælpe sig ned, leiede de for Penge Andre til at kaste dem i Vandet.

Jesus svarede ham og sagde: „Staa op, tag din Seng og gaa.“ Og den Syge stod op og blev rask og gjorde, som Jesus bød.

Bethesda Dam.

Men den Dag var en Sabbath, og Jøderne sagde derfor til den, der var blevet helbredet: det er Sabbath, det er dig ei tilladt at tage Sengen med. Han svarede dem: „Den,

som gjorde mig sund, han sagde til mig: tag din Seng op og gaa." Derover blev nu Jøderne forbitrede og søgte at slaa Jesus ihjel, fordi han efter deres Mening havde vanhelliget Sabbathen. Men Jesus svarede de taabelige Mennesker: „Min Fader arbeider indtil nu, og jeg arbeider." Men det blev ikke bedre, fordi han sagde dette, tværtimod blev de end mere forbitrede, da han kaldte Gud sin Fader.

Jesus bespiser 5000 og vandrer paa Havet.

Nogen Tid derefter drog Jesus over Galilæas eller Tiberias' Sø og kom til et øde Sted ved Betsaida. Men da Folket hørte, hvor han vilde drage hen, kom der mange Mennesker efter ham tillands, og der var tilsidst forsamlet henimod 5000 foruden Kvinder og Børn. Synet af disse Mennesker rørte Jesu Hjerte stærkt. De forekom ham i denne afsidesliggende Egn som vildfarende Faar, der ikke havde nogen Hyrde. Han begyndte derfor at tale til dem og holdt ved lige til Aften. Om Aftenen sagde Disciplene til ham: „Det er øde her, og Dagen er allerede forbi; lad Folket fare, at de kan gaa hen i Byerne og kjøbe sig Mad." Jesus svarede: „I kan give dem Mad." Men de sagde: „Vi har ikke

mere end fem Brød og to Fiske." Da befalede Jesus sine

Disciplene opsamler Levningerne.

Disciple at dele Folket i Hobe paa femti hver, og han tog derefter de fem Brød og to Fiske og velsignede dem, og han

uddelte dem til hele Folket. Saa spiste de alle og blev alle mætte, og tolv Kurve fyldtes med Smulerne fra dette Maaltid.

Da Folket saa, hvorlédes Jesus paa en underfuld Maade havde vederkvæget og mættet dem med faa Næringsmidler, sagde de: Denne er sandelig den Profet, som skal komme til

Den synkende Peter reddes af Jesus.

Verden. Ja, de vilde endog med Magt gjøre ham til Konge. Men han unddrog sig fra dem og gik op paa et Bjerg, hvor han talte ene med Gud; thi hans Kongerige er ikke af denne Verden.

Disciplene havde han sendt tilbage over Søen, men de havde Vinden stik imod, og Søen gik høit, saa de kom ikke hurtigt frem. Hen i den fjerde Nattevagt kom Jesus vandrende paa Søen henimod Baaden. De blev forfærdede og troede først, at det var et Syn, men Jesus sagde: „Det er mig, frygt ikke!" Peter sagde: „Er det dig, Herre, saa lad mig komme til dig paa Vandet." Jesus svarede: „Kom!" og Peter traadte ud af Baaden, men da han havde gjort et Par Skridt, begyndte han at synke, eftersom han tvivlede, og han udbrød: „Herre, frels mig!" Jesus udrakte sin Haand og drog ham op, idet han sagde: „Du lidet Troende! hvi tvivlede du?" Derefter steg de op i Baaden og fortsatte Seiladsen til Kapernaum.

Sabbathsarbeidet.

Paa en Helligdag (Sabbath) gik Jesus gjennem en Ager, og Disciplene, som var sultne, benyttede sig af den jødiske Lov, som tillader enhver at spise sig mæt af Ax hvorsomhelst paa Marken, og de plukkede og spiste. Da Farisæerne saa dette, sagde de til Jesus: „Dine Disciple gjør det, som ikke er tilladt at gjøre om Sabbathen." Jesus svarede dem med at henvise til David, der spiste Skuebrødene, som kun Præster havde Lov til at spise, og endte med at sige de Ord, som vi

ikke noksom kan lægge os paa Hjertet: „Sabbathen er blevet til for Menneskets Skyld og ikke Mennesket for Sabbathers Skyld.“

Samme Dag gik Jesus til Synagogen. Han traf der et Menneske med en vissen Haand. For at finde Klagemaal imod ham, spurgte Farisæerne ham: „Er det tilladt at helbrede om Sabbathen? Jesus svarede: „Hvilket Menneske er iblandt eder, som har et Faar, og dersom det falder i en Grav paa Sabbathen, ikke tager fat paa det, og drager det op? Hvormeget bedre er nu et Menneske end et Faar? Derfor er det tilladt at gjøre godt om Sabbathen.“ Og han sagde til det Menneske, som var syg: „Udræk din Haand!“ Og han rakte den ud, og den blev igjen sund som den anden. Derefter gjorde Jesus mange andre Mirakler, og Folket raabte, at han maatte være Davids Søn, men Farisæerne paastod, at det var ved Djævlens Hjælp han udrettede de store Gjerninger, og de lagde Raad op om at dræbe ham.

Jesu Parabler.

1. Sædemanden.

En Dag, da Jesus stod ved Genesareths Sø, samlede der sig en stor Mængde om ham, saa at han tilsidst gik ud paa én Baad og derfra tiltalte dem saaledes:

„En Sædemand gik ud at saa, og idet han saaede faldt

Sædemanden.

Noget ved Veien, og Fuglene kom og aad det op. Men Noget faldt paa Stengrund, hvor det ikke havde megen Jord; og det voxede snart op, fordi det ikke havde dyb Jord. Men da Solen gik op, blev det forbrændt, og fordi det ikke havde Rod, visnede det. Men Noget faldt iblandt Torne, og Tornene voxede op og kvalte det. Men Noget faldt i god Jord og bar Frugt, Noget hundrede Fold, Noget tresindstyve Fold, og Noget tredive Fold.

„Hvo, som haver Øren at høre med, han høre!"

Disciplene forstod ikke Betydningen af denne Parabel, og Jesus gav dem derfor følgende Forklaring:

„Naar Nogen hører Ordet og forstaar det ikke, da kommer den Onde og tager bort det, som er saaet i hans Hjerte; denne er den Sæd, som er saaet ved Veien. Men den, som er saaet paa Stengrund, er den, som hører Ordet, og annammer det strax med Glæde. Men han har ikke Rod i sig, men bliver ved til en Tid; men naar Trængsel eller Forfølgelse sker for Ordets Skyld, forarges han strax. Men den, som er saaet iblandt Torne, er den, som hører Ordet, og denne Verdens Bekymring og Rigdoms Forførelse kvæler Ordet, og det bliver uden Frugt. Men den, som er saaet i den gode Jord, er den, som hører Ordet og forstaar det, og bærer ogsaa Frugt; og en bærer hundrede Fold, en anden tresindstyve Fold, og en anden tredive Fold."

2. Klinten blandt Hveden.

Han fremsatte dernæst en anden Lignelse for dem: „Himmeriges Rige lignes ved et Menneske, som saaede god Sæd i sin Ager.

Men da Menneskene sov, kom hans Fiende og saaede Klinte iblandt Hveden og gik bort.

Da Grøden voxede og bar Frugt, lod ogsaa Klinten sig tilsyne. Og Husbondens Tjenere kom frem og sagde til ham: Herre! saaede du ikke god Sæd i din Ager? hvorfra har den da Klinten?

Men han sagde til dem: det har et fiendsk Menneske gjort. Da sagde Tjenerne til ham: vil du da, at vi skal gaa hen og luge den bort?

Han sagde: nei, paa det I ikke skal tillige med den rykke Hveden op, naar I luger Klinten bort. Lad dem begge voxe tilsammen til Høsten, og i Høstens Tid vil jeg sige til Høstfolkene: Sank først Klinten tilsammen og bind den i Knipper, for at opbrænde den, men samler Hveden i min Lade."

Da Jesus senere var kommet hjem til Huset, hvor han boede, bad Disciplene ham om at forklare denne Lignelse, og han sagde da:

Den, som saaer den gode Sæd, er Menneskens Søn; men Ageren er Verden. Den gode Sæd er Rigets Børn; men Klinten er den Ondes Børn. Men Fienden, som saaede den, er Djævlen; men Høsten er Verdens Ende, og Høstfolkene er Englene.

Derfor, ligesom Klinten sankes og opbrændes med Ild, saa skal det ske ved denne Verdens Ende. Menneskens Søn skal udsende sine Engle, og de skal sanke af hans Rige alle Forargelser, og dem, som gjør Uret. Og de skal kaste dem i Ildovnen, hvor der skal være Graad og Tænders Gnidsel. Da skal de Retfærdige skinne som Solen i deres Faders Rige."

3. Sennepskornet.

Himmeriges Rige lignes ved et Sennepskorn, som et Menneske tog og saaede i sin Ager, hvilket vel er mindre end al anden Sæd, men naar det vorer op, er det større end Madurterne og bliver et Træ, saa at Himmelens Fugle kommer og bygger Rede i dets Grene.

4. Den rige Bonde.

„Ser til og vogter Eder for Gjærrighed," sagde Jesus en Dag til Folket, „thi Ingens Liv bestaar i hans Gods, i det at han har Overflod.

Der var et rigt Menneske, hvis Land havde baaret vel. Og han tænkte ved sig selv og sagde: hvad skal jeg gjøre? thi jeg har ikke Rum, som jeg kan samle min Afgrøde i. Jeg vil nedbryde mine Lader, og bygge dem større, og jeg vil samle derudi al min Avling og mit Gods. Og jeg vil sige til min Sjæl: „Sjæl! du har meget Godt i Forraad til mange Aar, giv dig til Ro, æd, drik, vær glad!

Men Gud sagde til ham: du Daare! i denne Nat kræver de din Sjæl af dig; men hvem skal det tilhøre, som du har beredt?

Saaledes er det med den, som samler sig Liggendefæ og er ikke rig i Gud."

5. Figentræet.

Jesus fortalte videre: „Der havde En et Figentræ, som var plantet i hans Vingaard; og han kom og ledte efter Frugt derpaa, men fandt ingen.

Men han sagde til Vingaardsmanden: „Se, nu er jeg i tre Aar kommet og har ledt efter Frugt paa dette Figentræ, og finder ingen; hug det om, hvi skal det ogsaa gjøre Jorden unyttig?“

Men Vingaardsmanden svarede: „Herre! lad det staa ogsaa dette Aar, indtil jeg faar gravet derom og gjødet det, om det da vil bære Frugt, men hvis ikke, da hug det om.“

Den kananäiske Kvinde.

Jesus gik bort fra Genesareths Land og drog til Omegnen af Tyrus og Sidon. Han mødte der en kananæisk, hedensk Kvinde, og hun raabte til ham: „Herre, Davids Søn! forbarm dig over mig! min Datter plages ilde af Djævlen.“ Han svarede hende ikke. Da gik Disciplene til ham og sagde: „Skil dig af med hende, hun raaber efter os.“ Han vendte sig da til hende og svarede: „Jeg er ikke sendt uden til de fortabte Faar af Israels Hus.“ Thi det var Jesu Bestemmelse, at Evangeliet først skulde forkyndes for Jøderne; senere, da han indstiftede Daaben, gav han sine Apostle Befaling til at henvende sig til alle Folk.

Men Kvinden, der dreves af sin Moderkjærlighed, lod sig ikke afskrække; hun kom og faldt ned for ham og sagde: „Herre, hjælp mig!“

Jesus svarede atter afvisende: „Det er ikke smukt at

tage Børnenes Brød og kaste det for de smaa Hunde." Men ydmygt og forstandigt sagde hun: „Jo, Herre! de smaa

Den kananæiske Kvinde.

Hunde æder dog af de Smuler, som falder fra deres Herrers Bord."

Da svarede Jesus: „O Kvinde, din Tro er stor; dig ske, som du vil!"

Og hendes Datter blev frisk fra samme Stund.

Jesu Forklarelse.

En Dag tog Jesus Peter, Jakob og Johannes med sig og førte dem op paa et høit Bjerg for at bede. Medens han bad, blev han forvandlet for dem, idet hans Ansigt skinnede som Solen, og hans Klæder blev hvide som Lyset. Og de saa Moses og Elias staa og tale med ham om den Skjæbne, der ventede Jesus i Jerusalem. Da de to skiltes fra Jesus, udbrød Peter: „Herre! her er os godt at være; vil du, saa vil vi bygge tre Boliger her, dig en, Moses en, og Elias en." Men medens Ordene endnu var i hans Mund, overskyggedes de af en klar Sky, og fra Skyen lød en Røst, som sagde: „Denne er min Søn, den Elskelige, i hvilken jeg har Velbehag; hør ham?"

Da faldt Disciplene i Forfærdelse paa deres Ansigter, indtil Jesus traadte hen til dem og sagde: „Staa op, frygt ikke!" Og de saa nu Ingen uden Jesus.

Da de senere gik ned ad Bjerget, bød Jesus dem ikke at tale om dette Syn, før han var gjenopstanden fra de Døde. Men de undrede sig herover, thi de tænkte: Elias skal jo efter Skriften være Forløber for Messias. Ham har vi nu set; hvorfor maa vi da ikke tale om det? Derfor sagde de til Jesus: „Hvorfor siger da de Skriftkloge, at Elias bør først komme?" Jesus svarede: „Elias kommer vel først og skal skikke alle Ting tilrette; men jeg siger eder, at Elias er allerede kommet, og de erkjendte ham ikke, men gjorde mod ham,

hvad de vilde; saa skal ogsaa Menneskens Søn lide af dem."

Da forstod Disciplene, at han havde talt til dem om Johannes den Døber.

Den barmhjertige Samaritan.

En Lovkyndig vilde engang prøve Jesu Lærdom og rettede det Spørgsmaal til ham: „Mester! hvad skal jeg gjøre, at jeg kan arve et evigt Liv?"

Men Jesus svarede: „Hvad er der skrevet i Loven derom? Hvorledes læser du?"

Han sagde: „Du skal elske Herren din Gud af dit ganske Hjerte, og af din ganske Sjæl, og af din ganske Styrke, og af dit ganske Sind, og din Næste som dig selv."

Jesus sagde: „Du svarede ret, gjør dette, saa skal du leve."

Den Lovkyndige skammede sig ved at have stillet et Spørgsmaal, som han og enhver anden kunde have besvaret sig selv. Han spurgte derfor paany Jesus: „Hvo er min Næste?" som om det var denne Sag, der havde voldt ham Vanskeligheder.

Men Jesus svarede ham med følgende Historie:

„Et Menneske gik ned fra Jerusalem til Jericho, og

faldt iblandt Røvere, hvilke baade klædte ham af, slog ham og gik bort, efterladende ham halvdød.

Ved en Hændelse drog en Præst den samme Vei ned, og da han saa ham, gik han forbi. Og paa samme Maade kom

Den barmhjertige Samaritan.

ogsaa en Levit til Stedet, gik hen og saa paa ham og drog videre.

Men en Samaritaner reiste ogsaa den Vei, og da han saa ham, ynkedes han inderligen over ham. Han gik hen til ham, forbandt hans Saar og gjød Olie og Vin i dem; han løftede ham op paa sit eget Dyr og førte ham til et Herberge og pleiede ham.

Og den næste Dag, da han reiste bort, tog han to Pengestykker frem, gav Værten dem og sagde til ham: Plei ham, og hvad mere du maatte lægge ud, vil jeg betale dig, naar jeg kommer igjen.

Hvilken af disse tre, spurgte nu Jesus henvendt til den Skriftkloge, tykkes dig nu at have været hans Næste, der var falden iblandt Røvere?"

Men den Skriftkloge, der ikke gjerne vilde rose en af det foragtede Folkefærd, Samaritanerne, svarede: "Den, som gjorde Barmhjertighed imod ham". Jesus sagde: "Gak bort og gjør du ligesaa".

Martha og Maria.

Jesus gik derefter ind i Byen Bethania ved Oliebjerget til en Familie, hvor han ofte pleiede at aflægge Besøg. Han modtoges her af en ung Pige ved Navn Martha, der strax gav sig ifærd med at opvarte ham og løb ivrigt frem og til-

bage for at skaffe ham Spise og Bekvemmeligheder. Hendes Søster Maria satte sig derimod strax ved Jesu Fødder og hørte paa hans Tale. Martha syntes ikke om at skulle gjøre Alt alene, og hun opfordrede derfor Jesus til at skjænde paa

Martha og Maria.

Søsteren og byde hende hjælpe til, men Jesus svarede: "Martha! Martha! du bekymrer dig og forstyrres ved mange Ting. Men Et er fornødent. Maria har udvalgt den gode Del, som ikke skal tages fra hende".

Lövsalernes Höitid.

Jesus gik nu op til Jerusalem for der at feire Løvsalernes Høitid. Men han lod sine Slægtninge drage forud, og først senere kom han selv til Festen, uden at Nogen vidste det. Han gik da op i Templet og lærte, saa at Alle, der hørte ham, undrede sig over hans Kundskaber; thi de jødiske Skriftlærde foragtede ellers det øvrige Folk paa Grund af dettes Ukyndighed i Loven, og om Jesus vidste de godt, at han ikke var skolelært. Men Jesus svarede til deres Bemærkninger ved at sige: „Min Lærdom er ikke min, men hans, som mig udsendte. Dersom Nogen vil gjøre hans Villie, han skal kjende, om Lærdommen er af Gud, eller om jeg taler af mig selv."

Imod Slutningen af Festen, da Jesus en Dag sad og lærte i Templet, førte de Skriftkloge en Kvinde frem og sagde: "Denne Kvinde er grebet i Ukydskhed. Moses har budt, at saadanne skulle stenes; men hvad siger du?" Dette sagde de for at lægge en Snare for ham og faa Noget at anklage ham for. Jesus sad og tegnede med Fingeren i Sandet, og da de troede her at have fundet et vanskeligt Spørgsmaal for ham, vedblev de at forlange Svar. Omsider reiste han sig op, saa fast paa Anklagerne og sagde: "Den, som er syndefri iblandt eder, kaste først Stenen paa hende". Derpaa satte han sig atter ned og skrev i Sandet.

Dette varede nogen Tid; da saa han omsider op igjen; men Alle var gaaet undtagen den skyldige Kvinde. Jesus sagde til hende: "Kvinde, hvor er dine Anklagere? Har In-

gen fordømt dig?" Men hun svarede: "Herre, Ingen!" Thi de havde alle følt sig truffet i deres Samvittighed og derfor listet sig bort. Da sagde Jesus: "Jeg fordømmer dig eiheller; gak bort og synd ikke mere".

Den Blindfödte.

Samme Dag mødte Jesus et Menneske, som havde været blind fra Fødselen af. Disciplene spurgte ham da: „Mester! hvo har syndet, denne eller hans Forældre, efterdi han er

Jesus helbreder den Blindfødte.

blindfødt?" Thi da Moses havde sagt, at „Gud hjemsøger Forældrenes Misgjerning paa Børnene", antog Jøderne, at

naar En var syg eller vanskabt, maatte enten han selv eller hans Forfædre have forskyldt denne Ulykke ved Synd. Men Jesus svarede: „Hverken denne syndede, ei heller hans Forældre; men det er skeet, for at Guds Gjerninger skulde blive aabenbarede paa ham.“ Derpaa spyttede han paa Jorden, gjorde Dynd af Spyttet og smurte Dyndet paa den Blindes Øine. „Gak bort,“ sagde han saa til den Blinde, „og to dig i Siloams Dam.“ Den Blinde adlød og blev strax seende.

Da han kom tilbage til Naboerne, undredes disse høiligen og vilde næsten ikke vedkjende sig ham; men han fortalte, hvorledes det var gaaet til, og de førte ham da til Farisæerne, til hvem han gjentog sit Udsagn. Og der blev Splid mellem de Skriftkloge, eftersom nogle af dem mente, at hans Magt ikke kunde være fra Gud, eftersom han gjorde saadanne Gjerninger paa Sabathen, medens andre dog syntes, at det maatte være umuligt for et syndigt Menneske at gjøre saadanne Mirakler.

Da imidlertid den Blindfødte, der havde faaet sit Syn igjen, vedblev at erklære sin Helbreder for en Profet, grebes Farisæerne tilsidst af Forbitrelse og udstødte ham. Paa Veien traf han Jesus, der gav sig tilkjende for ham, hvorefter den Helbredte erklærede sin Tro paa ham.

Den forlorne Sön

En Mand havde to Sønner. Den yngste sagde til sin Fader: „Fader! giv mig den Del af dit Gods, som tilkommer mig.“ Og Faderen delte Godset mellem dem. Ikke længe derefter samlede den yngste Søn alt Sit og drog udenlands og forødte sit Gods i et overdaadigt Levnet. Men da han havde fortæret Alt, kom der Dyrtid og Hungersnød i Landet, og han begyndte at lide Mangel. Nu henvendte han sig til en af Borgerne der i Landet, og denne sendte ham ud paa sine Marker, at han skulde vogte Svin. Og han blev saa forhungret, at han ønskede at mætte sig med den Føde, som Svinene aad; thi Ingen gav ham Noget. Da gik han i sig selv og sagde: Hvormange Daglønnere har ikke min Fader, som har overflødigt Brød, men jeg omkommer af Hunger her. Jeg vil staa op og gaa til min Fader og sige til ham: „Fader, jeg har syndet mod Himlen og mod dig. Jeg er ikke længer værd at kaldes din Søn, gjør mig til en af dine Daglønnere.“

Som sagt, saa gjort. Da Faderen saa ham langt borte, hvorledes han kom i sin Elendighed og Armod, ynkedes han inderligt og løb henimod ham, faldt ham om Halsen og kyssede ham. Men Sønnen sagde til ham: „Fader! jeg har syndet mod Himmelen og mod dig, og jeg er ikke længere værd at kaldes din Søn.“ Men Faderen sagde til sine Tjenere: „Bring den bedste Klædning frem og ifør ham den, og

giv ham en Ring paa hans Haand og Sko paa hans Fødder, og hent den fede Kalv og slagt den. Lad os spise og være

Den forlorne Søn.

lystige, thi denne min Søn var død og er bleven levende igjen. Han var fortabt og er igjenfunden." Og de begyndte at være lystige.

Den ældste Søn havde imidlertid været ude paa Marken, og da han kom hjem og erfarede, hvad der var skeet, blev han vred, fordi Faderen havde gjort Gjæstebud for den hjemkomne Søn, der havde ødslet bort sin Arvepart. Han syntes, at Faderen hellere burde belønne ham, som hele Tiden havde været hjemme og arbeidet.

Det tabte Faar.

Endvidere fortalte Jesus følgende Lignelse: Hvilket Menneske iblandt eder, som haver hundrede Faar og haver tabt et af dem, forlader ei de ni og halvfemsindstyve i Ørkenen og gaar bort for at lede efter det tabte, indtil han finder det? Og naar han har fundet det, lægger han det paa sine Arme med Glæde. Og naar han kommer hjem, sammenkalder han sine Venner og siger til dem: Glæder eder med mig; thi jeg har fundet mit Faar, som var tabt.

Den utro Husholder.

Der var engang en rig Mand," fortalte Jesus sine Disciple, „og denne Mand havde en Husholder, der blev meldt for ham som den, der ødte hans Gods. Han kaldte ham for sig og sagde: „Hvad er det, jeg hører om dig? Gjør Regnskab for din Husholdning; thi du kan ikke længere forestaa mit Hus."

Husholderen sagde ved sig selv: „Hvad skal jeg gjøre, siden min Herre tager Husholdningen fra mig? Jeg har ikke Kræfter til at arbeide, og jeg skammer mig ved at tigge. Dog, jeg ved, hvad jeg vil gjøre, for at Folk skal modtage mig i deres Huse, naar jeg er sat fra Husholdningen." Og han fremkaldte enhver af sin Herres Skyldnere, og sagde til den første: „Hvor meget er du din Herre skyldig?" Men denne sagde: „Hundrede Fade Olie." Han sagde da til ham: „Sæt dig ned og skriv halvtredsindstyve." Derefter sagde han til en anden: „Men du, hvormeget er du skyldig?" Han svarede: „Hundrede Maader Hvede." Han sagde da til ham: „Tag dit Brev og skriv firsindstyve."

En saadan Klogskab, som Husholderen viste i at anvende Verdens Gods til at skaffe sig Venner i denne Verden, opfordrede Christus sine Disciple til at vise, naar det gjaldt at anverde Verdens Gods til at skaffe sig Venner i Himmelen. „Skaf eder Venner ved den urette Mammon," sagde han, „for at de, naar I skilles herfra, skal modtage eder i de evige Boliger."

Den rige og den fattige Mand.

Hvad Jorden bliver skyldig, derover holdes Regnskab i Himlen.

Der var en rig Mand, han klædte sig i Purpur og kosteligt Linned og levede hver Dag herligt og i Glæde. Der var ogsaa en Fattig ved Navn Lazarus, som laa for hans Dør, fuld af Saar. Og han ønskede at mættes ved de Smuler, som faldt af den Riges Bord; og Hundene kom og slikkede hans Saar.

Men det skete, at den Fattige døde, og at han blev hen-

Den rige Mand og Lazarus.

baaret af Englene i Abrahams Skjød, det er til det Sted, hvor de Fromme efter Døden bliver lykkelige og trøstes for deres Lidelser.

Den Rige døde ogsaa og blev begravet. Og da han opløftede sine Øine i Helvede, hvor han var i Pine, saa han Abraham langt borte og Lazarus i hans Skjød. Da raabte han og sagde: „Fader Abraham, forbarm dig over mig og send Lazarus, at han dypper det Yderste af sin Finger i Vand og lædsker min Tunge; thi jeg pines svarligen i denne Lue."

Men Abraham svarede: „Søn! kom ihu, at du har annammet dit Gode i din Livstid, og Lazarus ligesaa det Onde; men nu trøstes han, og du pines. Og desuden er der imellem os og eder befæstet et stort Svælg, saa at de, som vil fare herfra ned til eder, kan ikke, og de kan heller ikke fare derfra over til os."

„Saa beder jeg dig," sagde den fordums Rige, „at du sender ham til min Faders Hus. Thi jeg har fem Brødre, og han kan da bære Vidnesbyrd for dem om Forholdene her, at ikke ogsaa de skal komme paa dette Pinens Sted."

Abraham sagde til ham: „De har Moses og Profeterne; lad dem høre dem." Men han sagde: „Ak nei, Fader Abraham, men dersom nogen af de Døde gik til dem, da omvendte de sig."

Men Abraham svarede: „Hører de ikke Moses og Profeterne, skal de ikke heller tro, om Nogen opstod fra de Døde."

De ti Spedalske.

Da Jesus drog op til Jerusalem, drog han midt igjennem Samaria og Galilæa. Men da han kom i Nærheden af en By, mødte han ti Spedalske. De blev staaende langt borte, opløftede Røsten og raabte: „Jesus! Mester! forbarm dig over os!" Han svarede: „Gaa hen og vis eder for Præsterne." Men idet de gik bort, blev de rensede. Da en af de ti saa, at han var blevet helbredet, vendte han om og faldt ned for Jesu Fødder og takkede ham. Men det var en af det foragtede Folkefærd, en Samaritaner.

Farisæeren og Tolderen.

Om Bønnen lærte Jesus sine Disciple følgende: „Der gik to Mennesker op til Templet for at bede; den ene var en Farisæer, den anden en Tolder. Farisæeren stod for sig selv og bad saaledes: „Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som de andre Mennesker, Røvere, Uretfærdige, Horkarle eller og som denne Tolder. Jeg faster to Gange om Ugen og giver Tiende af alt det, som jeg eier." Men Tolderen stod langt borte og vilde end ikke opløfte Øinene til Himlen, men slog sig for sit Bryst og sagde: „Gud, vær mig Synder naadig!"

Jesus tilføiede: „Jeg siger eder, Tolderen gik retfærdig-

gjort hjem til sit Hus fremfor Farisæeren; thi hvo, sig selv ophøier, skal fornedres, men hvo sig selv fornedrer, skal ophøies."

Hvad lærer Menneskenes Frelser os i denne Lignelse? Hvo, som holder sig selv for from, og er det ikke, hvo som kun vogter sig for grove Misgjerninger og foragter andre

Mennesker, han er endnu langt fra Guds Naade. Gud staar de Hoffærdige imod, men de Ydmyge giver han Naade.

Jesus og de smaa Börn.

Mødrene bar ofte deres smaa Børn til Jesus for at han skulde røre ved dem, men Disciplene mente formodentlig, at

Jesus velsigner Børnene.

dette forstyrrede ham, og de truede ad dem. Da Jesus bemærkede dette, kaldte han dem til sig og sagde: „Lad de smaa

Børn komme til mig og formener dem det ikke, thi Guds Rige hører saadanne til. Sandelig siger jeg eder: „Hvo, som ikke annammer Guds Rige som et Barn, kommer ingenlunde derind.

Arbeiderne i Vingaarden.

Himmeriges Rige lignedes engang af Jesus med et Menneske, en Husbonde, som udgik tidlig om Morgenen for at leie Arbeidere til sin Vingaard. Og han gik ud ved den tredie Time og saa andre staa ledige paa Torvet; og han sagde til dem: „Gaa I og hen i Vingaarden, og jeg vil give eder, hvad som ret er." Men de gik hen.

Han gik atter ud ved den sjette og niende Time og gjorde ligesaa. Men ved den ellevte Time gik han ud og fandt Andre staa ledige, og sagde til dem: „Hvi staar I her den ganske Dag ledige!" De sagde til ham: „Fordi Ingen leiede os." Han sagde til dem: „Gaa I ogsaa hen i Vingaarden, og hvad som ret er, skal I faa."

Men da det blev Aften, siger Vingaardens Herre til sin Foged: „Kald Arbeiderne og giv dem Lønnen og begynd fra de sidste indtil de første."

Og de kom, som var leiede ved den ellevte Time, og fik hver en Penning.

Men da de første kom, mente de, at de skulde faa mere,

men de fik ogsaa hver en Penning. Da de fik den, knurrede de imod Husbonden og sagde: „Disse sidste har kun arbeidet en Time, og du har givet dem lige med os, der har baaret Dagens Byrder og Hede."

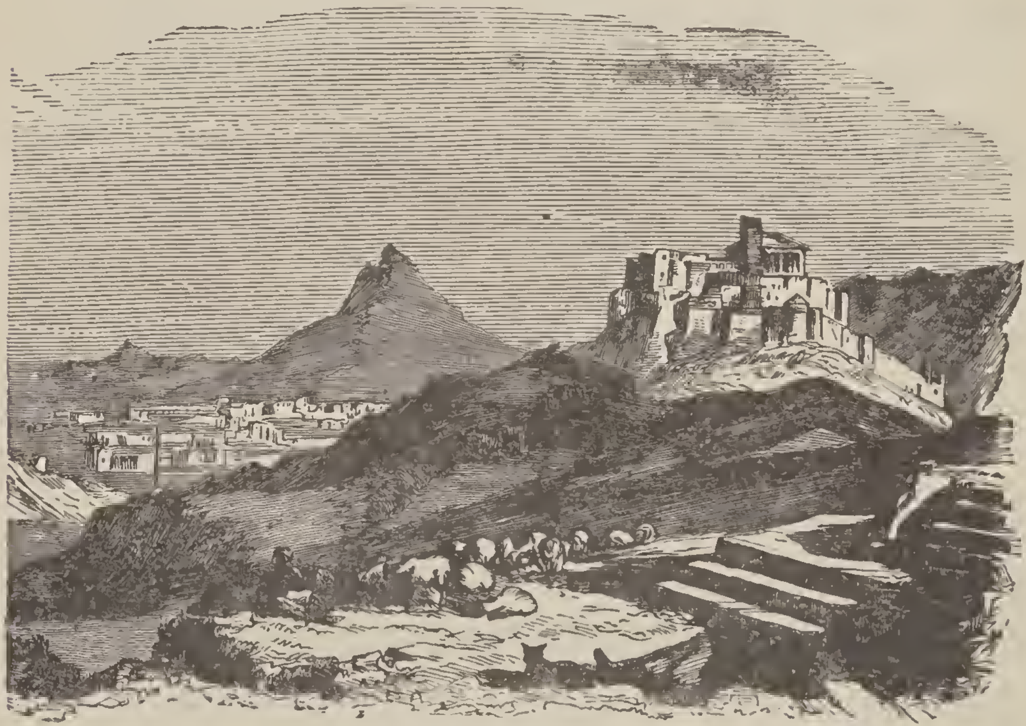
Men Eieren svarede og sagde til den, der havde talt: „Ven! jeg gjør dig ikke Uret. Er du ikke blevet enig med mig om en Penning? Tag dit og gak bort. Men jeg vil give den sidste lige med dig. Eller har jeg ikke Magt til at gjøre med mit, hvad jeg vil? Eller er dit Øie ondt, fordi jeg er god?'

Saaledes skal de sidste blive de første og de første de sidste; thi Mange er kaldet, men Faa er udvalgt.

Opväkkelsen af Lazarus.

Da Herren engang var gaaet bort fra Jerusalem og opholdt sig hinsides Jordan, blev Lazarus, en Broder til Martha og Maria i Bethania, meget syg. Søstrene sendte da Bud og lod Jesus sige: „Herre! den, du elsker, er syg." Men nogle Dage derefter sagde han til dem: „Lazarus vor Ven er sovnet ind; men jeg gaar hen for at opvække ham af Søvnen." Han var nemlig død i Mellemtiden. Derfor sagde Jesus med et mildt og skjønt Ord: „Han er sovet ind." Disciplene, der ikke forstod Meningen, svarede: „Dersom han sover, saa kommer han sig." Da sagde Jesus rent ud: „Lazarus er død; men lad os gaa til ham."

Førend de endnu naaede Bethania, kom Martha dem i Møde. „Herre!“ sagde hun, „havde du været her, da var min Broder ikke død.“ Jesus sagde til hende: „Din Broder skal opstaa.“ Jesus vilde ikke endnu gaa til Stedet og ind i Huset. Han lod den anden Søster Maria kalde i Stilhed; han vilde tale med de stakkels Sørgende alene. Men mange af Lazarus's Venner fra Jerusalem var i Huset for at besøge

Bethania.

og trøste Familien, og da disse saa, at Maria stod op og gik ud, sagde de: „Hun gaar bort til Graven for at græde der,“ og de gik efter hende. Saaledes kom de med hende til Jesus. Hun sagde ligesom Søsteren: „Herre, havde du været her, da var min Broder ikke død.“ Alle græd med hende, — og= saa Jesus, de Sørgendes Ven, fældte Taarer. Da de Til= stedeværende bemærkede det, sagde nogle til hverandre: „Se,

hvor han elskede ham." Men andre mente, at da Jesus allerede havde gjort saa store Undergjerninger, kunde han vel ogsaa have bevirket, at Lazarus ikke var død. Thi Menneskenes Kortsynethed iler altid med sine Domme forud for de alvise, guddommelige Førelser.

Imidlertid lod Jesus sig føre til sin Vens Grav og befalede, at Stenen skulde tages bort. Thi Graven var en Hule, og der laa blot en Sten derfor. Martha havde Betænkeligheder derved, thi Broderen havde allerede været død i fire Dage. Hun mente, at Jesus kun vilde se den Døde endnu en Gang, fordi han havde været ham saa kjær. Jesus svarede hende, at hun skulde se Guds Herlighed, det vil sige en herlig Aabenbarelse af Guds Almagt. Da nu Stenen var taget bort, opløftede Jesus sine Øine til Himlen og bad. Derpaa raabte han med høi Røst: „Lazarus! kom herud!" Da aabnedes den Hensovedes Øine til nyt Liv; han kom ud, som om han blot havde sovet, og vendte hjem med sin Familie til deres Bolig.

Mange af dem, som ledsagede Maria, troede nu paa Jesus, da de havde set Lazarus's Opvækkelse. Men nogle af dem meldte til Farisæerne i Jerusalem, hvad Jesus havde gjort. Da besluttede Præsterne og de Skriftkloge at ihjelslaa ham. Men Jesus drog bort derfra til en anden Egn, indtil Paaskefesten nærmede sig.

Jesus drager op til Jerusalem.

Jødernes Paaske var nær, og Jesus nærmede sig efterhaanden til Jerusalem. Paa Veien kom han gjennem Jericho. Der boede en Mand ved Navn Zachæus som var Formand for Tolderne og meget rig. Han vilde saa inderlig gjerne se Jesus, men da han var lille af Vært, løb han i Forveien og krøb op i et Morbærtræ. Da Jesus kom til Stedet og saa ham, sagde han: „Skynd dig, Zachæus, og stig ned; thi idag bør jeg være i dit Hus.“ Zachæus blev meget glad herover og skyndte sig ned. Men de, der saa det, knurrede og sagde: „Han tager ind til en syndig Mand.“ Zachæus traadte da frem og sagde til Herren: „Halvdelen af mit Gods giver jeg de Fattige, og har jeg gjort Uret mod Nogen, giver jeg det firedobbelte igjen. Da sagde Jesus: „Idag er Frelse vederfaret dette Hus, efterdi ogsaa han er en Abrahams Søn; thi Menneskets Søn er kommen for at søge og frelse de Fortabte.“

Til Bethania kom Jesus sex Dage før Paaske. Ved et Gjæstebud, som Simon den Spedalske gjorde for ham, kom Maria, Lazarus's Søster, med et Pund ægte Nardussalve, salvede Jesu Fødder og tørrede dem med sit Hovedhaar. Judas Ischarioth, Jesu forræderiske Discipel, sagde da: „Hvorfor er denne Salve ikke bleven solgt for 300 Penge og givet til de Fattige?“ Dette sagde han, ikke fordi han sørgede for de Fattige, men fordi det var hans egen Fordel, thi han fik Pengene til de fælles Udgifter og til Almisser i sin For-

varing, og han handlede uredeligt med dem. Men ogsaa nogle af de andre Disciple lod sig forlede ved hans Tale og stemte i med.

Hvor ondt maa ikke denne Tale have gjort den stakkels Maria! Dog, Jesus antog sig hende og trøstede hende med sit Bifald. Naar Menneskene ikke forstaar den Redeliges gode Hensigter, saa trøster Himlens Herre ham med sin Naade. „Lad hende i Fred,“ sagde Jesus, „hun har gjort en god Gjerning mod mig. Thi de Fattige har I altid hos eder, men mig har I ikke altid.“ Ja, han gav hendes Handling en skjøn, rørende Betydning, den nemlig, at Maria ved Salvelsen ligesom havde indviet ham til hans forestaaende Død. „Sandelig, sagde han, „hvorsomhelst dette Evangelium bliver prædiket i den ganske Verden, skal og det, hun har gjort, omtales til hendes Ihukommelse.“

Indtoget i Jerusalem.

Den paafølgende Morgen gik Jesus fra Bethania. Da han var kommet til Landsbyen Betfage ved Oliebjerget, sendte han to Disciple derhen med det Ærinde: „Gaa hen i Landsbyen, saa vil I finde en Aseninde bundet og dens Føl ved Siden, løs dem og bring dem hid. Og dersom Nogen taler Noget til eder, skal I sige: „Herren behøver dem, og strax skal han lade eder tage dem.“ Dette skede, for at det

skulde opfyldes, som er sagt af Profeten Zacharias: „Siger Zions Datter: se! din Konge kommer til dig sagtmodig og

Jesu Indtog i Jerusalem.

ridende paa en Aseninde og paa Asenindens Føl."

Disciplene gjorde som Jesus havde sagt, og da han var

steget op paa Aseninden, fulgte en stor Mængde ham, medens andre kom ham imøde fra Jerusalem, da de hørte, at han var paa Veien. Og de bredte sine Klæder for ham til at ride henover og hug Palmegrene af og strøede paa Veien, idet de raabte: „Hossianna Davids Søn! Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn! Hossianna i det Høieste!"

Nogle af Farisæerne sagde: „Mester! tal dine Disciple tilrette." Men han svarede dem: „Hvis disse taug, skulde Stenene raabe."

Men da Jesus kom ned fra Høien og saa Staden for sig, bevægedes hans Hjerte, saa at han græd. Thi han forudsaa i Aanden den store Ulykke, som Indbyggerne ved deres Skinhellighed, Ugudelighed og Forhærdelse vilde berede sig selv. Mennesket foraarsager i Almindelighed selv sin Ulykke og erkjender det først forsilde. „Vidste du dog," sagde Jesus vendt mod Byen, „hvad der tjener til din Fred! Men det er skjult for dine Øine. Derfor skal de Dage komme, da dine Fiender skal kaste op en Vold omkring dig og beleire dig rundt om og lægge dig aldeles øde, saa at Sten ikke skal blive tilbage paa Sten, fordi du ikke kjendte din Besøgelses Tid."

Han drog ind i Staden og op til Templet, hvor han helbredede og lærte Dagen igjennem, men om Aftenen gik han ud til Bethania og overnattede der.

Jesus renser Templet.

Tidligt den paafølgende Morgen gik Jesus atter til Jerusalem, og da han kom til Templet, drev han ud dem, som solgte og kjøbte, og han omstyrtede Vexelerernes Borde og Duekræmmernes Stole med de Ord: „Der er skrevet: mit Hus skal kaldes et Bedehus, men I har gjort det til en Røverkule.“

Ypperstepræsterne og Folkets Ældste kom hen til ham

Jesus uddriver fra Templet.

og sagde: „Af hvad Magt gjør du dette?“ Han svarede: „Jeg vil ogsaa gjøre eder et Spørgsmaal, svarer I paa det, skal jeg ogsaa sige eder, af hvad Magt jeg gjør dette. Hvorfra var Johannes's Daab? fra Himlen eller fra Mennesker?“ De overlagde Svaret mellem sig saaledes: Siger vi, fra Himlen, vil han svare, hvorfor troede I ham ikke? Siger vi,

fra Mennesker, saa maa vi frygte for Mængden, thi alle holder Johannes for en Profet. De svarede derfor: „Vi ved det ikke." Da sagde han: „Saa siger jeg eder heller ikke, af hvad Magt jeg gjør dette. Hvad synes eder? En Mand havde to Sønner. Han gik til den første og sagde: Søn, gaa hen og arbeid idag i min Vingaard. Han svarede: jeg vil ikke, men angrede siden og gik. Faderen gik til den anden og talte paa samme Maade. Denne svarede: Ja, Herre! men gik ikke. Hvem af disse gjorde Faderens Villie?" De svarede: „Den første." Jesus sagde: „Toldere og Skjøger skal komme ind i Guds Rige før eder, thi Johannes kom til eder paa Retfærdigheds Vei, og I troede ham ikke; men Toldere og Skjøger troede ham, og hvorvel I saa det, angrede I ikke, saa at I troede."

Jesus taler i Lignelser.

Jesus vedblev: Der var en Mand som plantede en Vingaard, satte et Gjærde om den, gravede en Perse i den og byggede et Taarn, leiede den saa ud til Vingaardsmænd og reiste udenlands. Da Frugthøsten kom, sendte han sine Tjenere til Vingaardsmændene for at tage imod Frugterne. Men Vingaardsmændene greb hans Tjenere, en slog de, en anden dræbte de, en tredie stenede de. Atter sendte han andre Tjenere, flere end de første; men de gjorde ligesaa med

dem. Saa sendte han sin egen Søn med de Ord: de ville undse sig for min Søn. Men da Vingaardsmændene saa Sønnen, sagde de sig imellem: det er Arvingen; kom! lad os slaa ham ihjel og tage hans Arv. Og de greb ham, stødte ham udenfor Vingaarden og dræbte ham. Naar nu Vingaardens Herre kommer, hvad skal han gjøre med disse Vingaardsmænd? De svarede: „Han skal komme, og udrydde disse Vingaardsmænd og leie Vingaarden til Andre.“

Ypperstepræsterne og de Skriftkloge blev saa harmfulde paa ham over denne Parabel, som de mærkede sigtede til dem, at de forsøgte at gribe ham, men Frygten for Folket afholdt dem.

Jesus vedblev: Himmeriges Rige lignes med et Menneske, en Konge, som gjorde sin Søns Bryllup. Og han udsendte sine Tjenere at kalde de Budne til Bryllup, og de vilde ikke komme. Han udsendte atter andre Tjenere og sagde: Sig de Budne: „Se, jeg har beredt mit Maaltid; mine Oxne og mit fede Kvæg er slagtet og alting er rede; kom til Bryllup!“

Men de foragtede det og gik hen, den ene paa sin Ager, den anden til sit Kjøbmandsskab. Men de øvrige greb hans Tjenere, forhaanede og ihjelslog dem.

Men da Kongen hørte dette, blev han vred og sendte sine Hære ud og ødelagde disse Manddrabere og satte Ild paa deres Stad.

Derpaa sagde han til sine Tjenere: „Brylluppet er vel beredt, men de Budne var det ikke værd. Gaar derfor ud

paa Veiskjellene og byd til Bryllup saamange, som I finder." Og Tjenerne gik ud paa Veiene og samlede alle dem, de fandt, baade onde og gode, saa Bryllupshuset blev fuldt af dem, som sad tilbords.

Da gik Kongen ind for at bese dem, som sad tilbords, og han saa der et Menneske, som ikke havde iført sig Bryllupsklædningen. Og han sagde til ham: „Ven! hvorledes er du kommet hid ind og har ikke Bryllupsklædningen paa?" Men han taug. Da sagde Kongen til Tjenerne: „Bind Hænder og Fødder paa ham og kast ham ud i det yderste Mørke, hvor der skal være Graad og Tænders Gnidsel. Thi Mange er kaldet, men Faa udvalgt."

Skattens Mynt.

Farisæerne besluttede at prøve, om de ikke kunde besnære Jesus ved Ord. De sendte derfor sine Disciple og nogle Tilhængere af Herodes's Familie til ham og sagde: „Mester, vi ved, at du er sanddru og lærer Guds Vei i Sandhed, og skjøtter om Ingen, thi du anser ikke Menneskers Person. Sig os derfor, hvad tykkes dig? Er det tilladt at give Keiseren Skat eller ei?" Men da Jesus havde mærket deres Ondskab, sagde han: „I Dienskalke! hvi frister I mig? Vis mig Skattens Mynt!" De rakte ham en Penning. Og han

spurgte dem: „Hvis Billede og Overskrift er dette?" Men de sagde: „Keiserens." Da sagde han til dem: „Saa giv Keiseren det, som Keiserens er, og Gud det, som Guds er."

De forundrede sig høiligen over hans Visdom og forlod ham.

Enkens Skjärv.

En af de paafølgende Dage sad Jesus i Kvindernes Forgaard til Templet ligeoverfor en af de Kister, hvori de frivillige Gaver lagdes, og han bemærkede, hvorledes Folk

Enkens Skjærv.

lagde forskjellige Gaver deri. Mange Rige lagde store Summer deri, og en fattig Enke lagde to Skjærv. Jesus

kaldte sine Disciple til sig og sagde: „Sandelig siger jeg eder, at denne fattige Enke har lagt mere end Alle. Thi alle Andre lagde af sin Overflod; men hun lagde Alt, hvad hun havde til Livsophold."

Jerusalems Ødelæggelse forudsiges.

Jesus gik ud af Templet, og Disciplene traadte da hen til ham og sagde: „Mester! se, hvilke Stene og Bygninger." Thi det var et herligt Guds Hus; Templet selv og dets Tilbygninger havde et Omfang af 2400 Fod. Stenene, hvoraf det var bygget, var af hvidt Marmor og havde en Længde af 50, en Bredde af 24 og en Høide af 16 Fod.

Men Jesus svarede dem: „Sandelig siger jeg eder, her skal ikke lades Sten paa Sten, som jo skal nedbrydes." Senere, da han og Disciplene var ene paa Oliebjerget, spurgte de ham, naar dette skulde ske, og hvilke Tegn der skulde være paa hans Tilkommelse og Verdens Ende.

Jesus svarede: „Se til, at Ingen forfører eder. Thi Mange skal komme i mit Navn og sige: „jeg er Christus", og de skal forføre Mange. Men I skal høre Krig og Rygter om Krig. Se til, at I ikke forskrækkes, thi dette maa altsammen ske, men Enden er ikke endda. Thi Folk skal opreise sig mod Folk og Rige mod Rige, og der skal være Hunger og Pestilens og Jordskjælv her og der. Dette er Begyndelsen

til Smerterne." Og han skildrede dem derefter, hvorledes de vilde blive forfulgt for hans Navns Skyld, hvorledes Evangeliet skulde prædikes for hele Verden, og hvorledes derefter Enden skulde komme. Og han afmalede for dem Verdens sidste Trængsler og tillige, hvorledes Menneskets Søn omsider skal komme i Himmelens Skyer med Kraft og megen Herlighed. Men om Tiden erklærede han, at „om den Dag og Time ved Ingen, hverken Englene, som er i Himlen, ikke heller Sønnen, uden Faderen alene. Ser derfor til, vaag og bed, thi I ved ikke, naar den Tid er."

Og som yderligere Paamindelse fortalte han dem Parablen om de ti Brudepiger, som gik ud for at møde Brudgommen. Fem af dem var kloge og fem daarlige. De daarlige tog sine Lamper, men tog ikke Olie med. De kloge tog Olie med i sine Kander tilligemed sine Lamper. Da Brudgommen lod vente paa sig, blev de alle søvnige og sov ind. Ved Midnatstid hørtes Raabet: „Brudgommen kommer, gaa ham i Møde! Da vaagnede alle Brudepigerne og pudsede sine Lamper. De daarlige sagde til de kloge: „Giv os af eders Olie, thi vore Lamper slukkes." Men de kloge svarede: „Nei, der vil ikke blive nok til os og til eder; gaa hellere hen og kjøb hos dem, der sælger." Mens de gik bort for at kjøbe, kom Brudgommen, og de, som var rede, gik ind med ham til Brylluppet, og Døren blev lukket. Siden kom ogsaa de andre Brudepiger og sagde: „Herre, Herre, luk op for os!" Men han svarede: „Sandelig, jeg kjender eder ikke."

De betroede Penge.

Jesus fortalte: En rig Mand drog for en lang Tid bort fra sit Hjem og betroede indtil sin Hjemkomst en Del Formue i Hænderne paa nogle af sine Tjenere, for at de skulde formere dem under hans Fraværelse ved en fornuftig Anvendelse. En af dem gav han fem Talenter eller Pund, en anden to Talenter, den tredie et Talent. Men Pund eller Talent betyder en vis Sum Penge, thi i de ældre Tider taltes ikke Pengene men veiedes.

Lang Tid derefter kom Herren hjem og holdt Regnskab med sine Tjenere. Den første traadte frem og sagde: „Herre! du betroede mig fem Talenter. Se, jeg har vundet fem andre Talenter med dem.“ Hans Herre svarede ham: „Vel! du gode og tro Tjener? Du har været tro over det Lidet; jeg vil sætte dig over Meget. Gaa ind til din Herres Glæde.“

Den anden traadte ligeledes frem og sagde: „Herre! du betroede mig to Talenter. Se, jeg har vundet to andre Talenter med dem.“ Herren svarede ham: Vel! du gode og tro Tjener! Du har været tro over Lidet; jeg vil sætte dig over Meget. Gaa ind til din Herres Glæde.“

Den tredie traadte ogsaa frem og sagde: „Herre! jeg vidste, at du er en haard Mand, som høster, hvor du ikke saaede, og samler, hvor du ikke spredte. Derfor frygtede jeg og gik hen og skjulte dit Talent i Jorden. Se, her har du, hvad dit er.“ Over denne uforstandige og ondskabsfulde

Opførsel blev Herren vred, som rimeligt var. Og han sagde til denne Tjener: „Du onde og lade Tjener! Du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke saaede, og samler, hvor jeg ikke spredte. Derfor burde du have anvendt mine Penge, at jeg kunde have faaet Mit tilbage med Rente.“ Og han vendte sig til de andre Tjenere og sagde: „Tag det Talent fra ham og giv det til den, som har ti Talenter. Thi hver, som har, ham skal gives, og han skal have til Overflod; men hvo, som ikke har, ham skal endog fratages det, som han har.“ Derpaa lod han den lade Tjener kaste i et mørkt Fængsel.

Talenterne betyder de Gaver og Kræfter, som Gud har givet ethvert Menneske, for at de skal anvendes til Gavn. Gud uddeler Gaver og Kræfter ulige,En har faaet Mere, en Anden Mindre. Hvo, som tro anvender det Lidet, der er ham betroet, han er Gud velbehagelig, og hans Troskab velsignes, saa at han altid faar flere Gaver og større Kræfter og høiere Glæder. Men hvo, som ikke anvender det Modtagne, han faar Guds Mishag, og hans Dovenskab og Troløshed kan ikke velsignes; men han taber mere og mere de Gaver og Goder, som var ham betroede, og han maa savne den sande Glæde, som ikkun Guds Velsignelse og en god Samvittighed kan give os Mennesker.

Judas bliver Forräder.

Imidlertid forsamledes Præsterne og Folkets Ældste i Ypperstepræsten Kaiphas's Gaard og lagde Raad op om at gribe Jesus ved List og tage ham afdage. Men de havde ikke Mod til offentlig at tage ham fangen. De var bange for Modstand og Oprør af Folket. Thi dengang var mange af Jesu Venner og Tilhængere fra Galilæa og fra hele Landet forsamlet i Jerusalem for Festens Skyld. Nogle raadede endog, at man skulde vente, til Festen var forbi.

Da kom pludselig en af Herrens egne Disciple, Judas Ischariotes, og gjorde dem Tilbud om, at han hemmeligt vilde overlevere ham i deres Hænder. Forræderen sagde til Præsterne: „Hvad vil I give mig, saa vil jeg forraade ham til eder?" Præsterne bød ham tredive Sølvpenge, eller ikke engang otte Dollars, og for denne usle Sum paatog han sig den forfærdelige Gjerning at forraade sin Herre og Mester. Efter at have aftalt Skjændselsdaaden nærmere, vendte han tilbage til Jesus og de andre Disciple, som om Intet var skeet, og gav fra nu af Agt paa alle deres Skridt og Ord.

Fodvaskningen.

Paa den Dag, da man pleiede at spise Paaskelammet, sagde Jesus til Disciplene Peter og Johannes: „Gaa ind i Staden til en vis Mand og sig til ham: Mesteren siger:

min Tid er nær; jeg vil holde Paaske hos dig med mine Disciple."

Disciplene gjorde, som Jesus befalede dem, og beredte Paaskelammet. Men da det var blevet Aften, samledes han med dem paa Salen, hvor de skulde æde Paaskelammet. Han talte da til dem om sin nær forestaaende Ofring for Verdens Synd; men de forstod ikke Betydningen af hans Ord og mente, at han hentydede til Oprettelsen af et jordisk Kongedømme, hvor han skulde regjere. Og de begyndte at disputere mellem sig, saaledes som de ogsaa tidligere havde gjort, om hvem der da skulde blive den største i dette Kongerige.

Da fortalte Jesus dem, at her i Verden regjerer de Mægtige. Men saa skulde det ikke være blandt dem; „thi hvo iblandt eder, som vil være størst, lad ham synes den mindste, og hvo, som vil være Herre, lad ham være som om han var alles Tjener."

Derpaa spurgte Jesus dem, hvem der var den fornemste, enten den Person, der spiste ved Bordet, eller den, der betjente ham, medens han spiste. „Jeg er iblandt eder, som den der tjener," sagde han. Derpaa reiste han sig fra Bordet, lagde af sig sin Kappe og bandt et Haandklæde om sig, hvorpaa han heldte Vand i et Kar og begyndte at toe Disciplenes Fødder og tørre dem med Haandklædet. Da han kom til Peter, ønskede denne ikke, at Jesus skulde være hans Tjener, og han sagde: „Herre, vil du toe mine Fødder?" Jesus svarede: „Du forstaar ikke nu, hvad jeg gjør; men du skal forstaa det herefter." Herpaa svarede Peter: „Du

skal aldrig toe mine Fødder." Men da Jesus sagde til ham, at dersom ikke han toede ham, saa kunde han ikke være hans

Fodvaskningen.

Discipel, udbrød Peter: „Herre, to ikke alene mine Fødder, men ogsaa Hænderne og Ansigtet."

Efterat han saaledes havde toet deres Fødder og igjen indtaget sin Plads ved Bordet, sagde han til dem: „Vide I, hvad jeg har gjort mod eder? I kalde mig Herre og Mester, og det er ret, thi jeg er det. Dersom da jeg, som er eders Herre og Mester, har toet eders Fødder, saa bør ogsaa I gjøre det samme mod hverandre; thi jeg har givet eder et Exempel, at I skulle gjøre, som jeg har gjort.

Nadveren.

Efterat Jesus havde toet sine Disciples Fødder og igjen taget Plads sammen med dem ved Bordet, sagde han: „Sandelig siger jeg eder, at en af eder skal forraade mig." Da saa Disciplene paa hverandre og tvivlede, om hvilken han talede.

Men der var en iblandt hans Disciple, som ved Bordet laa op til Jesu Skjød, hvilken Jesus elskede. Til denne nikkede derfor Simon Peder, at han skulde udspørge, hvo den maatte være, han talede om. Men Disciplene bøiede sig op til Jesu Bryst og sagde til ham: „Herre! hvem er det?" Jesus svarede: „Det er den, hvilken jeg giver det Stykke, som jeg dypper." Og han dyppede Stykket og gav Judas Ischarioth, Simons Søn, idet han sagde til ham: „Hvad du gjør, det gjør snart." Saasnart Judas havde taget Stykket, gik han ud.

Derefter tog den Herre Jesus Brødet, takkede, brød det og sagde: Tag, æd! dette er mit Legeme, som bry=

Nadveren.

des for eder; dette gjør til min Ihukommelse; desligeste og Kalken efterat han havde holdt Nadvere og sagde: denne Kalk er det nye Testamente i mit Blod; dette gjør, saa ofte som I det drikker, til min Ihukommelse."

Jesus i Gethsemane.

Da de havde sunget den 115—118de Salme, som altid blev afsunget efter Paaskemaaltidet, gik de over Kedrons Bæk ud til Oliebjerget. Paa Veien sagde Jesus til dem: „I

denne Nat skal I alle forarges paa mig; thi der er skrevet: jeg skal slaa Hyrden, og Hjordens Faar skal adspredes."

Men Peter svarede og sagde til ham: „Dersom de og alle skal forarges paa dig, saa vil jeg dog aldrig forarges." Jesus svarede: „Sandelig siger jeg dig, at i denne Nat, førend Hanen galer, skal du fornægte mig tre Gange." Peter sagde: „Dersom jeg endog skulde dø med dig, vil jeg ikke fornægte dig." Det samme sagde alle Disciplene.

Da Jesus kom til Gethsemane, sagde han: „Sæt eder her, medens jeg gaar derhen og beder." Han tog Peter, Jakob og Johannes med sig, men han begyndte at ængstes svarligen. Da siger han til dem: „Min Sjæl er bedrøvet indtil Døden; bliv her og vaag med mig." Og han gik lidt frem, faldt paa sit Ansigt og bad: Min Fader! er det muligt, da gaa denne Kalk fra mig, dog ikke som jeg vil, men som du vil.

Han vendte omsider tilbage til Disciplene og fandt dem sovende. Bebreidende sagde han til Peter: „Saa kunde I da ikke vaage en eneste Time med mig? Vaag og bed, at I ikke skal komme i Fristelse; Aanden er vel redebon, men Kjødet er skrøbeligt!"

Han gik atter hen, bad og sagde: „Min Fader, er det ikke muligt, at denne Kalk kan gaa fra mig, uden jeg skal drikke den, da ske din Villie! Han kom og fandt dem atter sovende, og dette skete endnu en Gang. Men da han tredie Gang kom til sine Disciple, sagde han: „Sover I fremdeles og hviler eder? Se, Timen er nær, og Menneskenes Søn

skal overantvordes i Synderes Hænder. Staa op, lad os gaa; se, han er nær, som forraader mig."

Og medens han endnu talte, kom Judas, Forræderen,

Jesus i Gethsemane.

og en stor Skare med ham, med Sværd og Stænger. Det var Vagten fra Jerusalems Borg, Antonia, og Ypperstepræsternes Tjenere. Til disse havde Judas i Forveien sagt, at han vilde omfavne og kysse den, som de skulde arrestere, nemlig Jesus. Derfor traadte han nu hen til Frelseren, kyssede ham og sagde: „Hil være dig, Rabbi!“ Men Jesus sagde til ham: „Ven! hvorfor er du kommet?“ I samme Dieblik traadte Vagten frem og greb Jesus. Men Peter drog sit

Jesus forraades.

Sværd og afhuggede Dret paa en af Ypperstepræsternes Tjenere ved Navn Malchus. Da sagde Jesus til ham: Stik dit Sværd i Balgen; thi alle de, som griber til Sværd, skal omkomme ved Sværd. Eller mener du, at jeg ikke kan nu bede min Fader, at han skulde tilskikke mig mere end tolv Legioner Engle? Hvorledes skulde da Skrifterne fuldkommes? Thi det bør saaledes gaa til.

Derpaa vendte Jesus sig til Skaren og sagde: I er udganget som til en Røver med Sværd og Stænger for at tage fat paa mig; jeg har daglig siddet hos eder og lært i Templet, og I greb mig ikke. Men det er altsammen skeet, at Profeternes Skrifter skulle fuldkommes.

Jesus for Kaiphas.

Da forlod alle Disciplene ham og flyede. Men de, som havde grebet Jesus, førte ham hen til Ypperstepræsten Kaiphas, hvor de Skriftkloge og Ældste blandt Folket var forsamlede. I lang Afstand fra dem fulgte Peter efter, og da han saa dem forsvinde i Ypperstepræstens Palads, gik han ind iblandt Svendene og sad der for at høre, hvad Udfaldet blev.

Jesus for Kaiphas.

Da nu Alt var aftalt i Forveien, var der ogsaa samlet mange Vidner mod Jesus. Men da det kom til, at de skulde vidne, kunde de ikke sige Noget frem, som kunde anklage ham, før omsider to optraadte og vidnede: Denne har sagt: jeg kan nedbryde Guds Tempel og bygge det i tre Dage. Da stod Ypperstepræsten op, gik hen til ham og sagde: „Jeg besværger dig ved den levende Gud, at du siger os, om du er Christus, den Guds Søn."

Jesus svarede: Du har sagt det; jeg siger eder endog: nu herefter skal I se Menneskens Søn sidde hos Kraftens høire Haand og komme i Himmelens Skyer.

Da sønderrev Ypperstepræsten sine Klæder og sagde: Han har bespottet Gud; hvad har vi længer Vidner behov? De svarede Alle: Han er skyldig til Døden. Og de forhaanede ham, spyttede paa ham og slog ham med Stokke.

Udenfor i Gaarden sad Peter, der havde været Vidne til Mesterens Fornedrelse. Og en Pige kom hen til ham og

Petrus fornægter Frelseren.

sagde: Du har jo ogsaa været med Jesus den Galilæer? Men han nægtede det for dem alle. Da han gik ud i For-

gaarden, saa en anden Pige ham og sagde: Denne var ogsaa med Jesus, den Nazaræer. Men han nægtede det atter med en Ed; og da nogle Hosstaaende sagde det Samme, svor han og erklærede: Jeg kjender ikke det Menneske. Men netop da galede Hanen, og Peter, der kom Jesu Ord ihu, gik bort og græd bitterligen.

Judas dör.

Da Forræderen Judas hørte, at Raadet havde dømt Jesus skyldig til Døden, vaagnede hans Samvittighed og han angrede sin forfærdelige Daad. Han bar derfor de 30 Sølvpenge tilbage til Præsterne og sagde: Jeg har syndet og forraadt uskyldigt Blod. De svarede: Hvad kommer det os ved? Se du dertil! Da kastede han Sølvpengene i Templet og gik hen at hænge sig. Men Ypperstepræsterne tog Pengene og sagde: Det er ikke tilladt at kaste dem i Templets Kiste, thi det er Blodpenge. Derfor holdt de Raad og kjøbte omsider en Pottemagers Ager derfor til at jorde Fremmede i. Men den Ager blev kaldet „Blodageren."

Jesus for Pilatus.

Fra Kaiphas blev Jesus ført til Landshøvdingens Hus og overgivet til Pontius Pilatus. Det var tidligt paa Morgenstunden. Selv vilde Jøderne ikke gaa ind i en Hednings

Hus, da de derved vilde blive besmittede og urene, saa at de ikke kunde spise Paaskemaaltidet. Pilatus gik da ud til dem og spurgte: Hvad Klagemaal fører I mod dette Menneske? De svarede, at han forledte Folket, forbød at give Keiseren Skat og kaldte sig Konge. Da gik Pilatus ind i Huset, kaldte Jesus for sig og sagde: Er du Jødernes Konge?

Jesus svarede: Siger du dette af dig selv, eller har Andre talt til dig om mig? Pilatus sagde: Er jeg en Jøde? Dit Folk har overgivet dig til mig. Jesus svarede da: Mit Rige er ikke af denne Verden; thi da havde mine Tjenere stridt for mig. Pilatus sagde: Er du da ikke Konge? Jesus svarede; Jo, jeg er Konge. Jeg er dertil født og dertil kommet til Verden, at jeg skal vidne om Sandhed. Hver den, som er af Sandheden, hører min Røst. Ja, sagde Pilatus, hvad er Sandhed? Og da han havde sagt dette, gik han ud til Jøderne igjen og sagde: Jeg finder slet ingen Skyld hos ham. Men de raabte imod ham og svarede: Han bringer Folket i Oprør fra Galilæa, hvor han begyndte, og lige hertil. Saasnart Pilatus hørte, at han var en Galilæer, en Undersaat af Herodes Antipas, sendte han ham til denne, som netop var i Jerusalem i de Dage. Herodes blev meget glad, da han længe havde været nysgjerrig efter at se Jesus og haabede, at han skulde gjøre et Mirakel for ham. Han stillede derfor ogsaa en hel Del Spørgsmaal til ham, men Jesus svarede ikke. Herodes sendte ham derfor omsider tilbage til Pilatus, med hvem han fra den Dag blev Venner. Tidligere havde de været Uvenner.

Jesus hudstryges.

Da kaldte Pilatus Jesu Anklagere for sig og satte sig paa Dommersædet. Hans Kone, der havde lidt meget i Drømme

Pilatus toer sine Hænder

den Dag for Jesu Skyld, sendte ham Bud forinden og fraraadede ham at befatte sig med denne Retfærdige. Pilatus sagde derfor til Hoben: Jeg har forhørt ham, men hverken jeg eller Herodes har kunnet finde nogen Skyld hos ham. Men paa Høitiden pleiede Landshøvdingen at give Folket en Fange løs, hvilken de vilde. Paa denne Tid havde de netop fanget Barrabas, en berygtet Røver og Morder, og Pilatus vedblev derfor henvendt til Jøderne: Hvilken vil I, at jeg skal give eder løs? Barrabas eller Jesus Christus? Men ophidsede af Ypperstepræsterne raabte de Alle: Barrabas! Og da Pilatus derefter spurgte: Hvad skal jeg da gjøre med Jesus Christus? sagde de Alle: Lad ham korsfæstes! Atter og atter forsøgte Pilatus at fri Jesus, men omsider raabte Jøderne: Lader du ham løs, er du ikke Keiserens Ven; enhver, som gjør sig selv til Konge, sætter sig op mod Keiseren. Da blev Pilatus bange, at han skulde falde i Unaade for Jesu Skyld. Han tog derfor Vand, vaskede sine Hænder i Folkets Paasyn og sagde: Jeg er uskyldig i denne Retfærdiges Blod; se I dertil! Hele Folket svarede: Hans Blod komme over os og over vore Børn! Saa lod han Barrabas løs og overgav Jesus til Stridsmændene for at korsfæstes.

Jesus paa Korset.

En stor Skare Mennesker ledsagede Jesus til det Sted, hvor han skulde korsfæstes, nemlig Golgatha. Jesus bar selv sit Kors, men da de kom paa Veien og Jesus begyndte at blive træt, mødte de en Mand fra Cyrene ved Navn Simon, der kom fra Marken; ham tvang de til at bære Korset bagefter Jesus. Da Kvinderne klagede og græd, vendte Jesus sig til dem og sagde: „I Jerusalems Døtre! græd ikke over mig, men græd over eder selv og over eders Børn!“ Thi han tænkte atter paa den store Ulykke, som snart skulde komme over Jerusalem, og i sin egen Smerte tabte han ikke Medlidenheden med fremmed Smerte.

Da de kom til Golgatha, korsfæstede de ham der. De korsfæstede tillige to Mordere, den ene ved hans høire, den anden ved hans venstre Side. Over hans Hoved havde Pilatus ladet skrive paa Hebraisk, Græsk og Latin: „Jesus fra Nazareth, Jødernes Konge.“ Da Ypperstepræsterne saa dette, sagde de til Pilatus: „skriv ikke Jødernes Konge, men at han sagde, at han var Jødernes Konge.“ Men Pilatus svarede: „Hvad jeg skrev, det skrev jeg.“

Jesus føiede sig taalmodigt i Alt og sagde kun: „Fader! forlad dem; thi de ved ikke, hvad de gjør!“

Mange, som gik forbi, bespottede ham eller rystede paa Hovedet, og hans Fiender sagde: „Han har frelst Andre, sig selv kan han ikke frelse. Er han Israels Konge, da stige

han nu ned af Korset, saa vil vi tro ham. Han forlod sig paa Gud; han befri ham nu, om han har Behag i ham; thi han har sagt: Jeg er Guds Søn." Selv en af dem,

Jesus paa Korset.

som var korsfæstet med ham, var endnu i sin egen forfærdelige Smerte i Stand til at spotte med den Uskyldiges Lidelser. Men den anden irettesatte ham og sagde: „Frygter heller

ikke du for Gud, da du dog lider samme Straf? Og vi vel med Rette, thi vi faar det, vore Gjerninger har forskyldt, men denne har Intet utilbørligt gjort." Derpaa sagde han til Jesus: „Herre! tænk paa mig, naar du kommer i dit Rige!" Jesus gav den angrende Synder det trøstende Løfte: „Sandelig siger jeg dig, idag skal du være med mig i Paradis."

Overfor Korset stod Jesu Moder med nogle Veninder. Det var den smertefuldeste Time i hendes Liv. Ved Siden af hende stod ogsaa Johannes, den Discipel, som Jesus elskede høiest. Da han saa sin Moder og sin elskede Discipel, sagde han til hende: „Se, det er din Søn," og til Johannes: „Se, det er din Moder." Disciplens fromme Hjerte forstod Kjærlighedens og Tillidens Ord. Han tog Jesu Moder til sig fra denne Time for at vise hende barnlig Kjærlighed og Omhu.

Imidlertid syntes Himlen selv at sørge over Menneskenes Ondskab. Et Mørke udbredte sig over hele Egnen. Og da dette havde varet fra den sjette til den niende Time, udraabte Jesus: „Min Gud, min Gud! hvi har du forladt mig?" Det var hans menneskelige Legeme, der gav efter for Smerten. Derpaa sagde han: „Jeg tørster"; og de rakte ham en Svamp, dyppet i Eddike. Saasnart han havde drukket, raabte han med høi Stemme: „Det er fuldbragt!" og strax derefter: „Fader! i dine Hænder befaler jeg min Aand!"

Det var hans sidste Ord. Nu var den hellige Lidendes Smerter forbi. Nu bøiede han det trætte Hoved og døde.

Men det syntes, som om ved hans Død hele Naturen grebes af Forbitrelse. Jorden bævede, Klipperne revnede, Gravene aabnede sig. Ja, Templets Forhæng, som bedækkede det Allerhelligste, brast itu. Da Høvedsmanden for den romerske Vagt mærkede Jordskjælvet og saa det, som skete, sagde han: Sandelig, denne var et retfærdigt Menneske og Guds Søn.

Jesu Begravelse.

Det var en Fredag, at Korsfæstelsen foregik. For at Legemerne af de Henrettede ikke skulde blive hængende Sabbathen over — som var om Lørdagen — bad Jøderne Pilatus, at Benene maatte brydes, og Legemerne tages ned om Fredag Eftermiddag.

Stridsmændene brød da Benene paa begge Røverne, der endnu var i Live. Men da de kom til Jesus, og de vidste, at han var død, stak kun en af dem ham for Sikkerheds Skyld i Siden med et Spyd, og strax flød der Blod og Vand ud som Tegn paa Døden.

Den rige og fornemme Raadsherre, Joseph af Arimathea, som ikke havde samtykket i sine Kollegaers Planer og Gjerninger mod Jesus, gik til Pilatus og bad om at faa overladt Jesu Lig til Begravelse. Han fik Tilladelse dertil, og med ham kom ogsaa Nikodemus, der engang havde besøgt

Jesus om Natten, og bragte hundrede Pund Myrrha og Aloe. De tog da Legemet, salvede det og svøbte det i fine Linklæder. Joseph af Arimathea eiede en Have ikke langt fra det Sted, hvor Herren blev korsfæstet. I Haven var der en færdig ny Grav, hvori han selv engang vilde begraves. Den var indhugget i en Klippe. I den Grav lagde Jesu Venner hans Lig og væltede en stor, tung Sten for Aabningen, som om Alt nu var forbi.

Herrens Opstandelse.

Kort efter Jesu Død gik Farisæerne og de Skriftkloge til Pilatus og sagde: „Herre, vi kommer ihu, at denne Forfører sagde, da han endnu levede: efter tre Dage opreises jeg. Befal derfor, at man med Flid forvarer Graven til den tredie Dag, at hans Disciple ikke skal komme om Natten og stjæle ham og sige til Folket: han er opreist fra de Døde, og den sidste Forførelse skal blive værre end den første.“

Saa gav Pilatus dem en Vagt, og de gik hen og forseglede Stenen og satte Stridsmændene som Vagt ved Graven.

Tidligt i Morgendæmringen paa den første Dag i Ugen gik nogle fromme Kvinder, Jesu Veninder og Slægtninge, med vellugtende Salver ud til Graven. De vilde ogsaa vise den dyrebare Afdøde den sidste Ære og Kjærlig-

hedspligt og balsamere ham efter deres Tids Skik. Under- veis sagde den ene bekymret til den anden: „Hvo skal vælte os Stenen fra Indgangen til Graven?" Hvor ofte vil ikke

Kvinderne ved Graven.

det kortsynede Menneske endnu gjøre sig Bekymringer, naar Gud allerede har sørget for ham! Da de kom til Have ', var Stenen allerede bortvæltet og Graven aaben. Der var intet Lig at se, men paa Stenen sad en Engel, hans Skikkelse

var ligesom Lynet og hans Klædebon hvidt som Sne. Han sagde til Kvinderne: Frygt ikke! Jeg ved, at I leder efter Jesus den Korsfæstede. Han er ikke her, thi han er opstanden, som han har sagt. Kom hid, se Stedet, hvor Herren

Jesu Opstandelse.

laa. Og gaa hastigen hen og sig hans Disciple, at han er opstanden fra de Døde; og se, han gaar forud for eder til Galilæa, der skal I se ham.

Kvinderne ilede med skrækblandet Glæde ud af Haven

og ind i Staden til Disciplene, men underveis mødte Jesus dem og sagde: Hil være eder! De kastede sig ned og omfavnede hans Fødder. Jesus sagde til dem: Frygt ikke! Gaa hen og sig mine Brødre, at de skal gaa til Galilæa; der skal de se mig.

Nogle af Vagten, der rædselslagne over Englens Tilsyneladelse var styrtet ind i Byen, meldte Ypperstepræsterne, hvad der var sket. Disse holdt Raad med de Ældste og gav derpaa Stridsmændene en god Slump Penge for at sige, at Jesu Disciple havde stjaalet Liget, medens de sov. Denne Usandhed troede saa de fleste af Jøderne.

Denne samme Dag viste Jesus sig ogsaa for Maria Magdalena, der havde været med Kvinderne om Morgenen ved Graven, men som var løbet saa hurtigt tilbage, at hun ikke som de andre havde set Jesus.

Disciplene paa Veien til Emaus.

Samme Dag vandrede to Disciple til den lille By Emaus, 60 Stadier fra Jerusalem, og talte paa Veirn om de Ting, der var sket. Da kom Jesus til dem, men de kjendte ham ikke. Han sagde til dem: „Hvorfor er I bedrøvede?“ De svarede: „Er du alene fremmed i Jerusalem, og ved ikke de Ting, som der er sket i disse Dage?“ Saa talte de om Jesu Lidelse og Død, og hvorledes han havde skuffet dem,

idet de troede, at han var den, der skulde have forløst Israel. De omtalte ogsaa, at Kvinderne havde set Engle, der havde fortalt, at Christus levede, medens Liget var borte, og dette havde forskrækket dem.

„I Daarer og Senhjertede til at tro alt det, som Profeterne har sagt!" svarede Christus. „Burde det ikke Christus at lide alt dette og at indgaa til sin Herlighed?" Og han gjennemgik Moses og alle Profeterne med dem og udlagde for dem Alt, hvad der var skrevet om Christus.

Da de kom til Emaus, lod han, som vilde han gaa videre, men de nødte ham til at blive hos dem om Aftenen. Da han holdt Bordbønnen og brød Brødet, oplodes imidlertid deres Øine, og de kjendte ham, men i samme Øieblik blev han usynlig for dem. Da sagde de til hinanden: „Brændte ikke vore Hjerter i os, da han talte til os paa Veien og oplod Skrifterne for os." De stod op i samme Stund, vendte tilbage til Jerusalem og fandt Apostlerne samlede, som modtog dem med Glædesraabet: „Herren er visselig opstanden og set af Simon." Nu fortalte Disciplene deres Erfaringer, og medens de endnu talte, og Dørene var lukkede af Frygt for Jøderne, stod pludselig Jesus midt iblandt dem og sagde: „Fred være med eder!" Og da de troede at se et Syn, lod han dem føle og se paa sine Saar, og tilsidst spiste han i deres Overværelse et Stykke stegt Fisk og noget af en Honningkage.

Den vantro Thomas.

Thomas, en af de tolv Apostle, var ikke tilstede, da Herren aabenbarede sig for sine Disciple. Da han kom til dem, raabte de ham fulde af Glæde i Møde: „Vi har set Herren!“ Thomas troede dem ikke. Han svarede: „Hvis jeg ikke faar se Naglegabet i hans Hænder og stukket min Finger i Naglegabet og stukket min Haand i hans Side, vil jeg ingenlunde tro.“

Otte Dage efter var atter Disciplene forsamlede og Thomas med dem. Jesus kom, da Dørene var lukkede, og stod midt iblandt dem og sagde: Fred være med eder! Derefter vendte han sig til Thomas: Ræk din Finger hid og se mine Hænder, og ræk din Haand hid og stik den i min Side, og vær ikke vantro, men troende! Thomas kunde kun svare ham: Min Herre og min Gud! Men Jesus sagde til ham: Fordi du har set mig, Thomas, har du troet. Salige er de, som ikke har set og dog troet.

Petri Tilgivelse.

Syv af Jesu Apostle, deriblandt Peter, var ude paa Søen Tiberias for at fiske. Om Morgenen stod Jesus paa Strandbredden og spurgte: Børnlille, har I noget at spise? De svarede ham: Nei. De havde ikke fanget noget den hele Nat.

Men hvor Jesus er, der er ingen Mangel. Der var snart sørget for et Maaltid; thi da de kastede Garnet ud paa Jesu Ord, fangede de en stor Hob Fisk. — Da de havde spist, sagde Jesus til Simon Peter: Elsker du mig mere end disse? Thi førend Jesus blev taget til Fange havde Peter sagt, at om end alle Andre vilde forarges paa Jesus, skulde han dog ikke forarges, som om hans Kjærlighed var større end de andre Disciples. Nu turde Peter ikke længer stole paa sig selv efter sin tredobbelte Fornægtelse af Jesus paa hin Rædselsnat, og han svarede derfor: Herre, du ved, at jeg holder af dig. Han brugte netop ikke det stærke Udtryk „elske“, som Jesus brugte, men et andet, der kun betegner Kjærligheden mellem Venner; Jesus sagde da: Røgt mine Lam! og spurgte derpaa atter: Elsker du mig? Peter svarede: Ja, Herre, du ved, at jeg holder af dig. Jesus sagde: Vogt mine Faar! Han gjentager endelig tredie Gang sit Spørgsmaal, men sagde denne Gang: Holder du af mig? som tvivlede han endog herom. Peter svarede bedrøvet: Herre, du ved alle Ting, du ved at jeg holder af dig. Jesus sagde atter: Røgt mine Faar!

Saaledes gav han den Discipel, som tre Gange havde fornægtet ham, en tredobbelt Leilighed til at bekjende sin Kjærlighed, og han trøstede ham ved at paalægge ham det Tillidshverv at veilede og vogte de fromme Mennesker, som troede paa ham. Gud giver endog de troende Mennesker, som synder og falder, Leilighed til atter at erkjende deres Synder og antager dem til Naade, naar de atter gjør Løfter og bekjender deres Troskab og Kjærlighed til ham.

Jesu Himmelfart.

Paa et Bjerg i Galilæa mødtes Jesus dernæst med sine Disciple, og han talte saaledes til dem: „Mig er givet al Magt i Himlen og paa Jorden. Gaa derfor hen og lær alle alle Folk og døb dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Hellig Aands, og lær dem at holde alt det, jeg har befalet eder, og se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende. Men da han i firti Dage efter sin Lidelse havde vist sig for Disciplene, førte han dem omsider ud til Oliebjerget, en Sabbathsreise fra Jerusalem, og efter at han havde befalet dem at blive i Jerusalem, indtil han havde sendt dem den Hellig Aand, optoges han fra deres Øine til Himlen.

Jesu Himmelfart.

Men da de stirrede efter ham, idet han opfor, stod der hos dem to Mænd i hvide Klæder, og de sagde: I Mænd fra Galilæa, hvi staar I og ser op til Himlen? Denne Jesus, som er optaget fra eder til Himlen, skal komme igjen saaledes, som I har set ham fare til Himlen. Herpaa tilbad Disciplene ham og vendte tilbage til Jerusalem, ikke mere med Sorg og Angst, men med stor Glæde.

Dette er den Forjættede, i hvilken alle Jordens Slægter skal velsignes, født i Bethlehem, døbt af Johannes i Jordan, fristet i Ørkenen, sendt af Gud til at stifte Guds hellige Rige paa Jorden og for at forny Menneskenes salige Forening med Gud, elsket af de Gode, forfulgt af de Onde, forraadt af sin Discipel, korsfæstet, død og begravet, den tredie Dag opstaaet fra de Døde og opfaret til Himlen.

Saaledes har Gud ophøiet ham, og givet ham et Navn, som er over alle Navne, at i Jesu Navn skal hvert Knæ bøie sig, deres i Himlen og paa Jorden og under Jorden, og hver Tunge skal bekjende, at Jesus Christus er en Herre til Gud Faders Ære.

Apostlernes Gjerninger.

Den förste christne Menighed.

Da Disciplene kom hjem fra Oliebjerget, efter at Christus var opsteget til Himlen, blev de alle paa hans Befaling samlede i Jerusalem og styrkede hverandre med Bøn og Paakaldelse. Men den lille Skare talte omtrent ethundrede og tyve Medlemmer.

Og en Dag stod Peter op og foreslog at udnævne en af Disciplene til at tage Pladsen som Apostel i Judas Ischarioths Sted. Og de lod Herren raade, og han valgte Matthias, der saaledes blev optaget som den tolvte i Aposteltallet.

Den Hellig Aands Udgydelse.

Da Pintsefestens Dag var kommet, femti Dage efter Opstandelsen, var Disciplene alle endrægtige tilsammen. Paa en Gang kom der en Lyd eller Susen fra Himlen som af en vældig fremfarende Storm og fyldte det hele Hus, hvori de sad. Og der viste sig for dem Tunger som af Ild, der for-

delte sig og satte sig paa enhver af dem. Og de blev alle opfyldt af den Hellig Aand og begyndte at tale med andre Tungemaal, eftersom Aanden gav dem at tale.

Der boede i Jerusalem mange gudfrygtige Jøder fra alle Folkeslag paa Jorden; thi talrige Jøder var allerede

Pintse-Festen.

dengang spredt mellem Jordens Nationer og havde en stor Del af Omsætningen i deres Hænder. De reiste da undertiden til Jerusalem, eller de bosatte sig der for at være Tolke for de andre, der kom til Byen. Da den stærke Susen hørtes, strømmede Folk til, og da Enhver hørte Disciplene tale i sit Tungemaal, blev de i høieste Grad forundrede og sagde til hverandre: „Er ikke alle disse Galilæer? Hvorledes gaar det da til, at enhver af os hører dem tale i vort eget Moders-

maal? Vi Parthere, Meder og Elamiter, vi som er fra Mesopotamien, Lilleasia, Ægypten og Libyen, vi Romere, der opholder os her som Fremmede, vi Kretere og Arabere, Jøder og Proselyter, hører dem tale om Guds store Gjerninger i vore Tungemaal." De tabte sig i Forundring og sagde: „Hvad kan dette vel være?" Men Nogle sagde spottende: „De er fulde af sød Vin."

Da stod Peter frem og talte til dem og forklarede dem, at dette var Opfyldelsen af Profeten Joels Spaadom: „I de sidste Dage, siger Gud, vil jeg udgyde min Aand over alt Kjød, og eders Sønner og eders Døtre skal profetere; ja, over Tjenerne og Tjenestepigerne vil jeg udgyde min Aand, og de skal profetere." Og han talte endvidere til dem om Jesus af Nazareth, som de havde korsfæstet, men som var opstanden efter Davids Ord: „Du skal ikke lade min Sjæl blive i de Dødes Rige og ikke lade din Hellige se Forraadnelse." „Denne Jesus," saaledes sluttede han, „er nu ophøiet ved Guds høire Aand og har udgydt den Hellig Aand, som I ser og hører."

Da de hørte dette, blev de bevægede, og de spurgte Peter og Apostlerne: „I Mænd og Brødre! hvad skal vi gjøre?" Peter svarede: „Omvender eder og lader eder døbe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse, og I skal faa den Hellig Aands Gave." Da blev mange omvendte, og henimod 3000 Sjæle lagdes til Menigheden.

Alle de Troende var i denne Tid tilsammen og havde alle Ting fælles. Velhavende solgte deres Gods og delte ud

til de Trængende, og hele Menigheden levede saa gudhengivent og fredeligt, at de vandt Yndest hos Folket. Og da Peter og Johannes en Dag i Templet ved deres Bønner helbredede en Lam, tog endnu flere ved Troen, og Menigheden voxede til 5000.

Ananias og Safira.

Flere Brødre solgte, som vi ovenfor sagde, deres Eiendomme eller Huse og bragte Pengene til Apostlerne. En Mand ved Navn Ananias solgte ogsaa, hvad han eiede, men efter Aftale med sin Hustru Safira gjemte han nogle af Pengene og bragte Resten til Apostlerne. Da bebreidede Peter ham denne Synd mod Gud, og Ananias grebes af Forfærdelse, faldt om og opgav Aanden. Tre Timer efter kom Konen ind uden at vide, hvad der var sket, og da hun ogsaa løi for Peter, og han bebreidende havde forkyndt hende Mandens Skjæbne, faldt ogsaa hun død om for hans Fødder. Der kom en stor Rædsel over Menigheden ved disse Ting.

Men da mange andre Tegn og Undergjerninger skete ved Apostlerne, blev Ypperstepræsten omsider forbitret og kastede dem i Fængsel. Herrens Engel aabnede imidlertid om Natten Dørene for dem, og den næste Dag stod de atter i Templet og lærte. Da lod Raadet dem hente og bebreidede dem, at de overtraadte dets Forbud, hvorpaa Peter svarede: Man maa adlyde Gud mere end Mennesker. Da Raadet herover

forbitredes høiligen, tog Gamaliel Ordet og bad, at de skulde lades i Fred, thi, sagde han, er dette Værk af Mennesker, vil det falde bort af sig selv; er det af Gud, kan I ikke forstyrre det; I vil dog vel ikke stride mod Gud?

Saa lod Raadet dem fare efter at have ladet dem hudstryge, men Apostlerne vedblev at prædike om Christus hver Dag i Templet og i Husene.

Stefanus.

Senere hen valgte Menigheden syv Fattigforstandere til at forestaa Uddelingen, og iblandt disse var Stefanus. Da han i Ordkamp overvandt endog de Skriftkloge, anklagede nogle af disse ham med falske Vidner for Raadet, og sagde,

Stefanus stenes.

at han havde talt bespotteligt om Templet, og da han frit erklærede, at den Høieste bor ikke i Templer, men har Himlen til Throne og Jorden til sin Fodskammel, og da han sluttede med at vende sit Blik mod Himlen og udraabe: Jeg skuer Himlen aaben og Menneskets Søn staaende ved Guds høire Haand, foer de ind paa ham, slæbte ham udenfor Staden og stenede ham. Men han bad for sine Fiender, til han døde.

Saulus.

Paa den samme Dag brød en stor Forfølgelse løs mod hele Menigheden, og Brødrene splittedes, stadigt prædikende Evangeliet, hvor de kom. Blandt dem, der havde været ivrigst mod Stefanus, var Saul. Han var født i Tharsus i Cilicien og opdraget i Farisæernes Lære af Gamaliel, samtidigt lærende et Haandværk, nemlig Teltmagerkunsten. Han var en nidkjær Lovens Mand, der mente at tjene Gud ved at forfølge den nye Lære. Senere drog han til Damaskus for at fængsle Brødrene der. Men da han midt paa Dagen kom nær til Damaskus, omstraaledes han pludseligt af et Lys fra Himlen, og da han forfærdet styrtede til Jorden, hørte han en Røst, som sagde: „Saul, Saul, hvi forfølger du mig?“ „Herre, hvo er du?“ spurgte Saul. „Jeg er Jesus, som du forfølger; det vil falde dig haardt at stampe mod Braadden.“ Saul spurgte: „Herre, hvad vil du, at

jeg skal gjøre?" Stemmen svarede: „Staa op og gaa ind i Staden, og det skal siges dig, hvad du skal gjøre." Da lod han sig lede ind i Staden, thi Lyset havde blindet ham for

Pauli Omvendelse.

tre Dage. Og han traf der en Discipel ved Navn Ananias, som paa Guds Befaling opsøgte ham og ved Haandspaalæggning og Bøn gav ham Synet tilbage og døbte ham. Og var han kommet fra Jerusalem for at forfølge Jesu Bekjendere, saa blev han nu selv en af dem og lærte i Synagogerne, at Jesus var Christus, Guds Søn.

Saaledes blev han en Apostel. Og efterdi han var forvandlet i sit Sind, skiftede han nu ogsaa sit Navn og blev kaldt Paulus, og de, der tilforn var bange for ham, elskede ham nu og glædede sig over hans Omvendelse.

Peters Syn.

Paa samme Tid døbte Peter en romersk Høvedsmand i Cæsarea. Denne var vel en Hedning, men han var velgjørende mod de Fattige og havde Længsel efter den sande Gud. Da viste en Engel sig for ham og sagde: „Kornelius! Dine Bønner og dine Almisser er steget op for Gud og ihukommet; send nu nogle til Joppe og lad Simon hente, som kaldes med Tilnavn Peter. Han skal sige dig, hvad dig bør at gjøre."

Peter var paa den Tid i Byen Joppe. Men da han en Dag var steget op paa Husets flade Tag for at bede, havde han et Syn. Han saa Himlen aabnet og en stor Dug sænke sig mod Jorden. I Dugen var alle Jordens firføddede Dyr, Kryb og Fugle, og en Røst bød ham: „Staa op, Peter! slagt og æd!" Peter svarede: „Ingenlunde Herre, thi jeg har aldrig spist noget Urent." Røsten svarede: „Hvad Gud har renset, skal du ikke holde for urent." Dette gjentoges tre Gange, hvorefter Dugen løftedes op mod Himlen igjen.

Da Peter grundede over dette Syns Betydning, stod Sendebudene fra Kornelius just for Døren. Da sagde Aanden til Peter: „Tre Mænd leder efter dig; stig ned uden Betænkning og gaa med dem; thi jeg har sendt dem." Han gik da med dem, og da Herren, som fortalt, i Synet havde vist ham, at han ikke maatte kalde Noget urent, som Herren bød ham at gjøre, udtalte han Christendommens

Hovedgrundsætning, idet han sagde: „Jeg finder Sandhed, at Gud ikke gjør Forskjel paa Folk, men i ethvert Folkefærd er den, som frygter ham og øver Retfærdighed, ham behagelig.“ Og den Hellig Aand udbredte sig over dem alle, og Peter døbte Kornelius og hele hans Hus.

Da Peter efter dette kom til Jerusalem, traadte imidlerid Brødrene af jødisk Æt op imod ham og sagde: „Du gik ind til Hedninge og aad med dem. Men da Peter havde fortalt det Hele, sagde de: „Saa har da Gud ogsaa givet Hedningerne Omvendelse til Livet.“

Peters Fængsling og Befrielse.

Men ved den samme Tid lagde Kong Herodes Haand paa nogle af Menigheden for at mishandle dem. Men han lod Jakob, Johannes's Broder, henrette med Sværd. Og da han saa, at det behagede Jøderne, blev han ved og lod ogsaa Peter gribe; — men det var de usyrede Brøds Dage. — Da han havde grebet ham, satte han ham i Fængsel og overantvordede ham til fire Vagtskifter, hvert paa fire Mand, for at bevogte ham, da han efter Paaske vilde føre ham frem for Folket. Saa blev da Peter bevogtet i Fængslet; men Menigheden opsendte mange Bønner til Gud for ham. Men da Herodes vilde føre ham frem, sov Peter i den samme Nat mellem to Stridsmænd, bunden med to Lænker; og Vagten for Døren tog vare paa Fængslet. Og se, Herrens Engel

stod over ham, og et Lys skinnede i Fængslet; men han slog Peter paa Siden, og vakte ham op, og Lænkerne faldt ham af Hænderne. Og Engelen sagde til ham: „Bind op om dig og bind dine Saaler paa;“ men han gjorde saaledes.

Petrus i Fængslet.

Og han sagde til ham: „Kast din Kappe om dig og følg mig.“ Og han gik ud og fulgte ham; men han vidste ikke, at det, som skete ved Engelen, var virkeligt, men mente, at han saa et Syn. Men de gik igjennem den første og den

anden Vagt og kom til den Jernport, ad hvilken man gaar til Staden; denne lodes op af sig selv for dem, og de kom ud og gik en Gade frem, og strax skiltes Engelen fra ham. Da Peter kom til sig selv, sagde han: „Nu ved jeg

Engelen leder Petrus ud af Fængslet.

Sandhed, at Herren udsendte sin Engel og udfriede mig fra Herodes's Haand og fra alt det jødiske Folks Forventelse." Og som han besindede sig, kom han for Marias Hus, en Moder til den Johannes, som kaldtes med Tilnavn Markus, hvor mange var forsamlede og bad. Men da Peter bankede paa Forstuens Dør, kom en Pige ved Navn Rhode frem for at høre efter. Da hun kjendte Peters Røst, aabnede hun af Glæde ikke Forstuen, men løb ind og forkyndte dem, at Peter stod for Forstuen. Da sagde de til hende: „Du raser." Men hun stod fast derpaa, at det var saaledes. Men de sagde: „Det er hans Engel." Men Peter blev ved at banke paa, og da de lode op, saa de ham og blev saare forfærdede. Da vinkede han ad dem med Haanden, at de skulde tie, og han fortalte dem, hvorledes Herren havde ført ham ud af Fængslet. Men han sagde: „Forkynd Jakob og Brødrene dette." Og han gik ud og drog til et andet Sted.

Evangeliet udbredes.

Den ivrigste af alle Prædikanterne var dog Paulus, den sidste af Apostlerne. Han reiste omkring i alle Lande og i de fornemste Stæder, hvor der fandtes Synagoger, lærte med Livsfare Evangeliet og stiftede anselige Menigheder, f. Ex. i Antiochia. Paa dette Sted blev han et helt Aar, og i denne By blev Evangeliets Bekjendere først kaldet Christne, det vil sige Christi Tilhængere.

Paa sine Reiser for at forkynde Evangeliet kom Paulus og Silas ogsaa til Lystra i Lycadonien. Her helbredede han en lam Mand, hvorover Mængden blev saa henrykt, at de vilde ofre til dem. Men der kom Jøder fra Antiochia, som priste dem som Guder, ja endog snart fik indvirket saaledes paa Folket, at de i deres Forbitrelse angreb Paulus og slæbte ham ud af Staden, da de mente, han var død. Men hans

Paulus forfølges.

Tilhængere vaagede over ham og hjalp ham til at flygte. Nu reiste han nogen Tid rundt og prædikede for Menigbederne. Da aabenbarede Herren sig i en Drøm for ham. Han syntes, der stod en Mand fra Macedonien for ham og sagde: „Kom over og hjælp os!“ Sammen med Silas drog han afsted og ankom til Philippi, som var den fornemste By i Macedonien. Paa Sabbathen prædikede han paa et Sted udenfor Byen, hvor man pleiede at samles til Bøn.

En Kræmmerske ved Navn Lydia blev omvendt og indbød Apostlerne til at opholde sig i hendes Hus. Men hver Dag, naar de gik til Møderne, blev de efterfulgte og forulempede af en Kvinde, som havde en Spaadomsaand, hvorved hun indbragte sine Herrer megen Vinding. Paulus harmedes over hendes Opførsel og sagde til Aanden: „Jeg byder dig i Jesu Christi Navn fare ud af hende.“ Og den gjorde saa. Men Kvindens Herrer hævnede sig ved at anklage Apostlerne for Retten, og de blev kastede i Fængsel. Men ved Midnat bad Paulus og Silas og sang Lovsange. Og der skete pludselig et Jordskjælv, saa at Fængslets Grundvolde bevægedes; alle Dørene sprang op, og Baandene løstes. Stokmesteren foer op af Søvne, og da han saa Fængslet

Stokmesteren i Filippi.

aabnet, vilde han dræbe sig selv af Frygt for Straf. Men da Paulus sagde til ham: „Gjør det ikke; vi er her allesammen,“ kastede han sig skjælvende ned for deres Fødder og

sagde: „Hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig?“ Paulus talte da for ham, og snart efter blev baade Stokmesteren og hele hans Hus døbt. Derefter reiste Paulus endnu længe omkring iblandt Menighederne, indtil han omsider kom tilbage til Jerusalem. Her ventede Jøderne med Længsel paa ham for at slaa ham ihjel paa Grund af hans Frafald i Damaskus. Der opstod et betydeligt Røre i Byen, og omsider rykkede den romerske Krigshøvding ud fra Borgen med hele sin Styrke og tog ham til Fange. Da sagde Herren til ham: „Vær frimodig, Paulus; thi ligesom du har vidnet om mig i Jerusalem, saaledes skal du ogsaa vidne om mig i Rom.“ Men Rom var dengang den største og berømteste Stad i Verden.

Jøderne lagde imidlertid nye Planer imod ham, og firti af dem svor, at de ikke vilde hverken spise eller drikke, før de fik ham slaaet ihjel. Hvis de holdt deres Ed, blev det en lang Faste, thi Krigsøversten lod ham om Natten føre til Cæsarea, til Landshøvdingen Felix, under stærk Bevogtning. Saaledes frelste Gud denne Gang Evangeliets heltemodige Forkynder ved en hedensk Stridsmands Haand.

Men Paulus sad dog fangen i to hele Aar. Hans Venner havde Lov til at komme til ham, og der tilføiedes ham intet Ondt. Da de to Aar var gaaet, kom der en anden Landshøvding ved Navn Festus over Landet. Jøderne forlangte nu af denne, at han skulde sende Apostlen til Jerusalem til Forhør. Men Apostlen fattede en Beslutning, som reddede ham. Han sagde: Jeg indskyder mig for Keiseren.

Nuvel, sagde Festus, saa skal du reise til Keiseren. Men denne boede i Hovedstaden Rom.

Kong Agrippa kom i Besøg til Festus, og Paulus blev ført frem for ham. Apostlen var saa veltalende, at Agrippa sagde: Der fattes lidet i, at du overtaler mig til at blive en Christen. — Han erklærede Apostlen for uskyldig, og han vilde være blevet løsladt, hvis han ikke havde indskudt sig under Keiseren.

Paulus bevogtedes nu paa et Skib, der skulde føre ham til Rom, men Farten paa Havet var meget uheldig, og de

Pauli Ankomst til Rom.

strandede paa Øen Malta. Tre Maaneder efter kom han til Rom, hvor han traf Brødre, der sørgede for ham. Han fik af Øversten for Livvagten Lov til at bo for sig selv med en Soldat til Bevogtning, og i to Aar talte og lærte Paulus frimodigt her om Christus.

Lukas, som fulgte Paulus til Rom, slutter paa dette Tidspunkt „Apostlernes Gjerninger“, men Kirkefædrene fortæller, at Paulus blev frikjendt af Keiser Nero, og gjorde en ny Missionsreise. Da han kom tilbage til Rom, var den første Forfølgelse udbrudt mod de Christne under Nero, og i denne blev Paulus fængslet og halshugget Aar 67 efter Christi Fødsel.

Slutning.

Kong Agrippa havde længe før denne Tid, allerede i Aaret 44, ladet Jakob, Johannes' Broder, halshugge. Da han saa, at dette var efter Jødernes Sind, lod han ogsaa Peter fængsle; men Herrens Engel kom om Natten og førte Paulus ud, skjøndt han laa bundet mellem to Stridsmænd. Kort efter blev Agrippa straffet af Herren for sin Ugudelighed og døde under store Lidelser.

Ved Apostelmødet i Jerusalem Aar 50 var en stor Strid mellem Jødechristne og Hedningechristne bleven afgjort, idet Mødet vedtog ikke at fordre Omskjærelsen eller Mose Lovs ceremonielle Overholdelse af de omvendte Hedninger.

Johannes, Jesu kjæreste Discipel, blev omtrent 100 Aar gammel. Han var i lang Tid forvist til Øen Patmos, og her havde han det Syn, som han har beskrevet i „Aabenbaringen." Da han var bleven meget gammel, lod han sig bære hen i de Christnes Forsamling og sagde hver Gang kun de Ord: „Mine Børn! Elsker hverandre!"

Alle disse Fortællinger og Lærdomme, som vi i denne Bog har meddelt til vore Medchristnes Opbyggelse og Belærelse, er troligen nedskreven efter den Hellige Skrift,

hvilken er os skjænket for at vi deraf skal blive vise til Salighed ved Troen paa Jesum Christum.

Johannes nedskriver Aabenbaringen.

„Den ganske Skrift er indblæst af Gud og nyttig til Lærdom, til Overbevisning, til Rettelse, til Optugtelse i Retfærdighed, at det Guds Menneske maa vorde fuldkomment, dygtiggjort til al god Gjerning.

Da Apostelen Paulus prædikede Evangeliet i Staden Beroea, ransagede Menigheden daglig i Skrifterne, om disse Ting forholdt sig saaledes.

Ransag I ogsaa, kjære Læsere, for at I kan blive overbeviste.